RADU TEODORESCU

MESIANISMUL NAȚIONAL CA PĂCAT AL MÂNDRIEI

Cugir 2020

CUPRINS

Introducere
1. De la mesianismul național la mesianismul etnic și cel imperial
2. Mesianismul oriental
3. Mesianismul occidental
4. Mesianismul nazist
5. Mesianismul sovietic
6. Creștinismul ortodox ca adevăratul mesianism
Concluzii

INTRODUCERE

Atunci când vorbim de mesianism fără doar și poate că termenul ne face să ne gândim la Mesia. Aceasta fiindcă nu se poate să ignorăm de unde provine termenul de mesianism. Mesia și mesianism sunt două cuvinte care sunt cât se poate de înrudite unul cu altul și prin urmare trebuie să le înțelegem legătura organică. Este posibil ca mai multă lume să știe ce înseamnă Mesia dar să nu știe ce înseamnă mesianism. Mesianism este un termen care provine din termenul de Mesia. Termenul de Mesia este un termen evreiesc la origini și înseamnă cel uns, cel ales. De fapt ca să fim mai tehnici termenul de Mesia se scrie *mașiyah* și înseamnă cel uns cu untdelemn. De unde această origine a termenului de Mesia? Ea provine din lumea antică și se referă la momentul în care un rege sau un împărat era învestit cu prerogativele monarhice. Ei bine în antichitate exista un ritual al investirii monarhilor și acest ritual era făcut prin ungere cu untdelemn. Într-un corn de animal era pus mai mult undelemen binemirositor și acesta era vârsat peste capul noului monarh. Practica nu era un lucru pe care numai evreii îl făceau ci la fel de bine și alte popoare printre care și grecii. Termenul evreiesc de Mesia (*mașiyah*) a fost tradus în greacă prin Χριστος (Hristos) care înseamnă exact ceea ce este redat în limba ebraică: cel uns, cel ales.[1]

Din cele spuse mai sus putem să deducem că termenul de Mesia are două sensuri:

1. cel uns cu untdelemn,
2. cel ales.

Ei bine în această carte vom vorbii mai mult despre al doilea sens al termenului care înseamnă: cel ales. De ce trebuie să vorbim despre aceste termen mai mult? Trebuie să vorbim despre acest termen fiindcă el este unul care ne va face să înțelegem mult mai bine semnificația termenului de mesianism. La popoarele antice exista crezul că regele sau împărarul nu era numai un fel de simplă persoană investită de oameni ci la fel de bine el era o persoană ce era investită de Dumnezeu (sau după caz de zei). Iată de ce putem să ne dăm seama că implicațiile termenlui de mesianism sunt profund religioase și teologice. Totuși, trebuie să știm că mesiansimul în sens original a ajuns să fie asimilat de tradiția iudaică de venirea în lume a lui Iisus Hristos care este din punct de vedere creștin ortodox singurul Mesia și adevăratul Mesia. Prin urmare în sens creștin ortodox când vorbim de Mesia nu se poate să ne ne referim la Iisus Hristos. Iisus Hristos a venit în lumea în special pentru două motive:

1. Pentru a îl mântui pe om de iad,
2. Pentru a oferii omului posibilitatea de a devenii fiul adoptiv al lui Dumnezeu Tatăl.

Iată de ce este bine să știm că Mesia este în sine un termen profund religios care se referă la Fiul lui Dumnezeu făcut om. Totuși, este bine să știm că în practică termenul de Mesia are mai multe alte sensuri:

1. persoană istorică providențială,
2. o mare figură harismatică,
3. o mare personalitate a istoriei,
4. un om de excepție,
5. sau o mare personalitate socială.

Prin urmare oamenii de multe ori nu se referă numai la Iisus când vorbesc de Mesia. De fapt vom vedea că au fost mai mulți care s-au considerat pe ei ca fiind Mesia.[2]

După cum se poate obseva, titlul acestei cărți este de Mesianismul național ca păcat al mândriei. Ce voim să spunem, cu aceasta? Trebuie să știm că la nivel de popoare și de națiuni au apărut mai multe mesianisme. De fapt ceea ce pot să observa mai mulți sociologi și psihologi este că la temelia la mai multe popoare din zilele noastre și la fel de bine din trecut există un profund complex mesianic. De ce spunem că există un complex mesianic? Fiindcă mai toate popoarele tind să se considere pe sine ca fiind unele alese. Ce voim să spunem cu aceasta? Că cele mai multe popoare consideră:

- că ele sunt cele mai bune,
- că ele sunt alesele lui Dumnezeu,

---

[1]Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos sau restaurarea omului* (Craiova, 1993).

[2]Ceea ce putem constata și ceea ce nu poate să fie negat este faptul că termenii de Mesia și mesianism sunt unii care sunt puternic legați unul de altul și în nici un fel nu pot să fie separați. Că au fost mai multe persoane mesianice în istoria lumii nu este nici o îndoială. Totuși ortodoxia a fost cât se poate de precaută cu privire la acești Mesia producători de mesianism în lume. Aceasta fiindcă este bine să știm că locul lui Mesia din istoria umană nu trebuie să fie pervertit cu alți Mesia falși. Istoria a fost plină de Mesia falși. De la Simon Magul și până la Krișnamurti au fost mai mulți cei care au voit să ia locul lui Mesia pe care tradiția creștin ortodoxă Îl recunoaște pe Iisus Hristos. Iată de ce trebuie să aven lucrurile cât se poate de clare și să nu le confundăm. Este foarte ușor să confundăm lucrurile în ceea ce privește pe Mesia și mesianismul. Dacă în sens creștin ortodox termenul de Mesia este unul cu profund implicații religioase, ei bine termenul de mesianism vom vedea că nu în toate situațiile este unul religios.

- că ele au cel mai important rol în istoria umană,
- că ele sunt centrul lumii,
- că fără de ele lumea ar fi pierdută,
- că menirea lor este să transfigureze lumea,
- că ele sunt cu adevărat speciale etc.

Deşi nu se recunoaşte oficial se poate vedea că mai toate marile popoare ale lumii au ceva mesianic în ele. Aceasta fiindcă menirea lor este una specială şi diferită de a restului. Prin urmare un popor mesianic nu mai ține cont de multe ori de cele mai elementare lucruri care îl definesc:

1. așezare geografică,
2. climă,
3. resurse minerale,
4. vecini.

Poporul sau națiunea mesianică este una care este deplin convinsă că ea are o menire transcendentală (ca să nu spunem dumnezeiască) în această lume.[3]

Prin urmare trebuie să știm că există două dimensiuni ale mesianismului național:

1. Mesianism național religios,
2. Mesianism național secularizat.

Care este diferența dintre aceste două mesianisme? Ei bine trebuie să ştim că mesianismul național religios este unul care apare pe fondul faptului că oamenii sau un anumit popor ajunge să creadă că are o misiune sfântă venită direct de la Dumenzeu. Putem să dăm un exemplu? Sunt mai multe exemple dar aici ne vom referii numai la unul: în Evul Mediu se știe că conchistadorii spanioli au recolonizat America de Sud. Aceasta fiindcă mai toată lumea știe că indigenii din America de Sud nu erau creștini. Ei bine spaniolii au considerat că este misiunea lor de la Dumnezeu să ajungă să îi creștineze pe indigenii din America de Sud. Ceea ce au uitat spaniolii și portughezii este faptul că indigenii nu au voit să treacă la creștinism. Așa se face că spaniolii au ajuns să îi treacă prin ascuțișul sabiei pe indigenii care nu s-au convertit la catolicism. Trebuie să știm că de fapt catolicismul a fost mai mult un fel de pretext folosit de spanioli pentru a ajunge să acapareze America de Sud.[4] Mesanismul secularizat cel mai bine se manifestă prin imeprii care vor să cucerească toată planeta.

În istoria se poate spune că odată cu poporul evreu a apărut ceea ce am putea spune ca fiind mitul poporului ales. Știm că evreii au fost în antichtate poporul ales al lui Dumnezeu. Așa se face că sunt unii și în zilele noastre care fiind influențați de realitatea evreiască au ajuns să susțină că ei de fapt sunt poporul ales. A fi sau a nu fi poporul ales este în cele din urmă un lucru care ține de voința expres al lui Dumnezeu Tatăl. Totuși sunt mulți care evident că ajung să forțeze mâna și voința lui Dumnezeu Tatăl din dorința de a își crea un destin mesianic în lume. Trebuie să știm că termenul mesianic mai are alte două implicații de ordin religios și filosofic:

1. o implicație de natură transcedentală,
2. o implicație de natură universală.

Implicația de natură transcedentală este una care se leagă pe verticală de Dumnezeu. Implicația de natură universală este una care susține că din moment ce un popor este ales (adică este un popor mesianic) ei bine tot restul popoarelor trebuie să se plece în fața poporului mesianic.[5]

Ceea ce este bine să ştim este că în zilele noastre există un fel de mitologie a poporului ales. Din ce este formată această mitologie?

1. noi suntem cei mai buni,
2. noi avem o chemare specială,
3. în fața noastră trebuie să se plece tot restul popoarelor,
4. Suntem singurii garanți ale progresului umanității,
5. Fără de noi umanitatea va pierii.

---

[3]Moshe Idel, *Mistici mesianici* (Yale, 1998).

[4]Felipe Fernandez Armesto, Matthew Restall, *The conquistadors: a very short introduction* (Oxford, 2912).

[5]Ceea ce nu poate în nici un fel să fie contestat este că în antichitate cu adevărat Dumnezeu Tatăl i-a ales pe evrei ca poporul Său ales. Acest lucru a avut loc în mai multe circumstanțe: era vorba de faptul că dintre toate popoarele lumii, numai evreii au voit să păstreze monoteismul. Sunt unii care nu au pregetat să remarce că monoteismul din antichitate a fost un fel de problemă politică. Ei bine, ceea ce trebuie să fim conștienți este că monoteismul nu a fost o problemă politică ci mai mult una de natură religioasă. Știm că în afară de evrei în antichitate toate popoarele erau politeiste: adică se închinau la mai mulți zei. Evreii au format un stat care a menținut crezul într-un singur Dumnezeu (ceea ce era și adevărul) și prin urmare ei au ajuns să fie poporul ales al lui Dumnezeu. Ceea ce mai mulți uită este că acest lucru nu a fost numai un privilegiu ci la fel de bine a fost și un fapt care implica cu sine și multă responsabilitate.

Toate aceste crezuri sunt unele care compun ceea ce am denumit ca fiind mitologia mesianică din zilele noastre. Ce se ascunde de fapt în spatele acestei mitologii?

1. Lăcomia,
2. dorința de dominare militară,
3. setea de putere,
4. dorința de cât mai multe bogății.

În acest sens este bine să știm că mentalitatea mitologiei mesianice este una care urmărește să facă din semenul tău (și din poporul vecin) un sclav. Fiindcă el nu este unul dintre cei aleși în cele din urmă el trebuie să fie un sclav. Avem de a face aici un ceea ce am denumit ca mesianism național secularizat.[6]

Mai de mult se spune că era un muzicant ce era un mare bețiv.

- Să știi că băutura nu îți face bine, îi spune într-o zi un prieten muzicantului.
- De ce?
- Alcoolul în exces dăunează sănătății.
- Prostii. Nu știi ce vorbești.
- Ba eu cred că știu.
- Eu beau de mai multă vreme și nu mi s-a întâmplat nimic rău.
- Poate că ai un organism mai rezistent.
- Poate. Poate că tu ești un naiv.
- Eu să fiu naiv?
- Da, evident.
- Eu doar îmi fac datoria de prieten și îți spun că nu este bine să bei atât.
- Lasă asta în seama mea.

Timpul a trecut și într-o zi muzicantul a făcut o aprindere de plămâni. Deși soția lui i-a dat mai mult medicamente ei bine situația lui nu se îmbunătățea. A fost chemat doctorul.

- Domnule doctor ce am putea face pentru soțul meu?
- Hm, mi-e teamă că nu prea multe.
- De ce?
- Vedeți sistemului lui imunitar este slăbit foarte mult.
- De ce?
- Soțul dumneavoastră a consumat mult alcool.
- Și pentru asta i-a slăbit sistemul inuminar?
- Da, se pare că da.
- Vai ce mă voi face acum?

Nu a trecut mult timp și muzicantul bețiv a murit. Prietenele soției au venit la soția lui.

- Condoleanțele mele, i-a spus una dintre prietene.
- Mulțumesc,
- Trebuie să îți fie destul de greu.
- Da, îmi este.
- Pot să te ajut cu ceva?
- Nu ai cu ce.
- Îmi pare rău.
- Să nu îți pară.
- De ce?
- Fiindcă odată cu moartea lui se încheie un capitol întunecat din viața mea.
- La ce te referi?
- Cum nu știi?
- Nu, îmi pare rău.
- Noi am avut 8 copii. Fiindcă soțul era bețiv 4 dintre copii noștrii au murit ca sugaci.
- Așa de mulți?
- Da. Un copil s-a născut idiot și a murit la 15 ani.
- Vai ce trist.

[6]Nicu Gavriluță, *Noile religii seculare. Corectitudinea politică, tehnologiile viitorului și transumanismul* (Iași, 2018).

- O fetiță a murit de atrofie cerebrală la vârsta de 8 ani.
- Crezi că de la alcool s-a tras boala?
- Evident. Un al băiat de al nostru a murit și el tot de atrofie cerebrală la 13 ani.
- Da îmi aduc aminte.
- Ultimul băiat este adevărat că a trăit pâmnă la 19 ani dar nu putea merge și avea momente epileptice.
- Trebuie să uiți toate aceste lucruri și să începi o viață nouă.
- Da, poate este mai bine așa.
- Sigur că este mai bine așa.

Iată cum s-a sfârșit viața și familia unul muzicant care toată viața a fost dominat de patima alcoolului.[7]

Este evident că întâmplarea adevărată de mai sus este una care se referă la consecințele nefaste ale alcoolului dar în sens mai larg trebuie să știm că ea poate să simbolizeze și modul în care ajunge să se manifeste mesianismul național în lumea noastră. El se poate manifesta prin mai multe lucruri nefaste:

- războiaie mondiale,
- războiale locale,
- violență,
- crimă,
- revolte
- revoluții etc.

Toate acestea fiindcă odată ce un popor ajunge să se considere pe sine ca fiind mesianic el consideră că are o menire sfântă de la Dumnezeu Tatăl și prin urmare nu se va da înapoi la nimic pentru a ajunge să ducă la îndeplinire voia lui Dumnezeu Tatăl. Noi cei de azi trebuie să fim cât se poate de realiști și să ne dăm seama de care este diferența dintre:

- adevăratul mesianism și
- falsul mesianism.

Nu oricine susține că este ales de Dumnezeu Tatăl în cele din urmă este cu adevărat ales. Acest lucru vom vedea că a fost demonstrat de mai multe cazuri din istorie. Mai multe popoare din lume au putut să vadă că ele nu au un destin special și altele din contră se pare că aveau un destul sepcial. În timp ce la unele popoare totul merge pe dos ei bine la alte popoare totul merge din plin. Nu este aceasta o dovadă că unele popoare sunt alese de Dumnezeu în timp ce altele nu? Omul de azi este un om pragmatic care tinde să conceapă mesianismul național ca fiind un lucru ce se măsoară în:

- prosperitate,
- bogăție,
- un trai bun,
- reușite militare,
- un nivel ridicat de câștig financiar,
- o armată puternică etc.

Ei bine cei mai mulți dintre noi suntem tentați să credem că cei care au aceste lucruri sunt oameni binecuvântați și aleși de Dumnezeu Tatăl. Realitatea este alta: poporul evreu deși a fost poporul ales a trecut prin mai multe robii și scalvii care au fost pedepsă de la Dumnezeu pentru păcatele lui.[8] Prosperitatea și un nivel de trai ridicat nu sunt forme de manifestare a mesianismului creștin ortodox în mod expres. Aceasta nu fiindcă meianismul creștin ortodox le-ar exclude ci mai mult fiindcă trebuie să știm că un popor o poate duce bine în sens material dar să fie sărac în plan spiritual.[9]

Am spus prin urmare că există două forme de manifestare a mesianismului național:

---

[7]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

[8]Dumitru Abrudan, Emilian Cornițescu, *Arheologie biblică* (Sibiu, 2002).

[9]Fiindcă omul nu este numai trup ci la fel de bine și suflet este bine să știm că el simte nevoia de spiritualitate. Ei bine, din ce în ce mai puține țări sunt preocupate în zilele noastre de viața duhovnicească. Aceasta fiindcă se consideră că fericirea este un lucru strict pământesc și care ține numai de plăcerile acestei lumi. Este bine să știm că omul pentru a ajunge să fie fericit trebuie să trăiască într-o stare de echilibru între viața trupească și viața sufletească. Aceasta fiindcă nu trebuie să confundăm lucrurile. Una este viața trupească și alta este viața sufletească. La fel de bine acest lucru se potrivește și popoarelor. Sunt popoare care nu nasc nici un fel de spiritualitate și pentru aceasta mai de vreme sau mai târziu vor ajunge să dispară. Un popor care dă naștere unei spiritualități este unul care are mai multe șanse se a exista mai mult în istorie. Aceasta fiindcă el este un popor superior. Prin urmare nu numai progresul material este necesar în viața unui popor ci la fel de bine și spiritualitatea.

- una religioasă, când un anumit popor ajunge să creadă că care o misiune sfântă de la Dumnezeu Tatăl (și de cele mai multe ori ajunge să subjuge alte popoare pentru acest motiv),

- una secularizată, când poporul se consideră ca fiind singurul popor ales din lume și ajunge să vrea ca restul popoarelor să fie ca și el.

Trebuie să ştim că în ambele cazuri acest mesianism național este unul care se bazează pe importanța faptului de a fi ales. Fie că vorbim de naziștii lui Hitler sau de sovieticii lui Stalin, vom vedea în paginile acestei cărți că cu toții s-au considerat pe sine aleși și fiindcă au fost aleși lumea trebuia să se plece lor. După cum am spus mesianismul este unul care are o implicație universală fiindcă consideră că el este unul care trebuie să susțină toate popoarele din lume. Când vorbim de mesianic nu se poate să nu facem referință și la implicațiile globale ale mesianismului. Aceasta fiindcă după cum am spus mesianimsul este unul care tinde să includă în sine toată planeta. Popoarele mesinice nu sunt unele care au implicații numai cu vecinii lor ci la fel de bine cu lumea întreagă. Ne-am propus ca în această carte să vorbim mai pe larg despre cum este perceput și trăit mesianismul de ființa umană. Aceasta și pe fondul faptului că sunt din ce în ce mai multe popoare în zilele noastre care din mândrie tind să creadă că sunt popoare mesianice.[10]

CAPITOLUL 1

DE LA MESIANISMUL NAȚIONAL LA CEL ETNIC ȘI IMPERIAL

Această carte este adresată nu numai celor care sunt începători în planul mesianismului ci la fel de bine ea se vrea un fel de invetație la meditație și celor care sunt conștienți de ce este mesianismul și modul în care ajunge să se manifeste el. Prin urmare cum am putea să definim mesianimsul? Mesianismul este unul care se bazează pe apariția unui Erou sau a unu Mare Erou care ajunge să facă dreptate într-o lume în care există destul de multă nedreptate și rău. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Michael Reinhardt: "mai concret, încă din fragedă pruncie, individul uman se întâlneşte cu oameni răi care, deobicei, sunt și mai puternici decât el, este batjocorit, abuzat și violentat, experimentând durerea șinedreptatea. Acestea sunt experiențele umane trăite infinit mai des și mai plenar decât liniștea,tihna, pacea. Ca atare, psihismul individual făurește un Erou civilizator sau un Rege moral,aşteptat pentru a aduce dreptate și a-i scăpa pe cei slabi de cei mai puternici."[11]

Prin urmare este bine ştim că mai ales în timpuri de oprimare și de restriște omul ajunge să se gândească la un slavator. Ei bine trebuie să ştim că de cele mai multe ori acest eliberator este unul de natură politică. În acest sens în nici un fel nu se poate să nu remarcăm că există un fel de implicație politică a mesianismului. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că oamenii sunt unii care nu prea sunt dispuși să meargă până în profunzime și se mulțumesc mai mult cu imaginea unui Mesia politic. Ei bine în aceste rânduri vom arăta că după Iisus Hristos care a fost Fiul lui Dumnezeu Tatăl întrupuat în istoria uman ei bine cu mare greutate se mai poate vorbii de un Mesia politic. Aceasta fiindcă Iisus nu a fost un Mesia politic. Evreii de la timpul lui Iisus au aşteptat un Mesia care să îi elibereze de stăpânia romană, dar Iisus nu a venit în lume pentru acest motiv. El a venit în lume din iubire față de om și pentru a ajunge să îl scape pe om de robia iadului.

Prin urmare cum se manifestă un mesia politic?

1. Promisiunea puterii de stat (imperiale, regale, prezidențiale),
2. Promisiunea prosperității materiale,
3. Promisiunea libertății,
4. Promisiunea bunăstării,
5. Promisiunea dreptății sociale etc.

Toate aceste lucruri sunt unele care ne fac foarte bine continrul imaginii unui Mesia politic. Putem vedea că nu numai în zilele noastre ci mai în toate timpurile istoriei au fost mai mulți Mesia politici. De fapt în lumea noastră există un fel de modă cu acești Mesia politici.[12]

---

[10]William Horbury, *Messianism among Jews and Christians* (T&T Clark, 2003).

[11]Michael Reinhardt, *Mesianismul restaurator și teologia sistematică* (România) p. 10.

[12]Mesia politic este un om care este unul dominat de ambiții lumești și de cele mai multe ori el nu are nici un fel de legătură cu Dumnezeu Tatăl. Iată de ce un Mesia politic este de fapt un fals Mesia. Mai mulți astfel de Mesia au fost unii care s-au proclamat pe sine ca fiind cei care vor aduce dreptatea lui Dumnezeu în lume. Foarte vag ei s-au considerat pe sine un fel de oameni de credință. Aceasta fiindcă ei au considerat că dacă vor face acest lucru vor atrage cu sine binevoirea lui Dumnezeu și vor ajunge să își ducă la

Nu greşim dacă spunem că în lumea noastră se poate vorbii pe bună dreptate de un fel de arhetip a lui Meisa. Vom vedea că mai ales în toate culturile antice a existat un fel de Mesia.

1. Grecii antici considerau că Zeus este adevăratul Mesia,
2. Dacii antici considerau că Zamolxe este adevăratul Mesia,
3. Germanii antici considerau că Wotan este adevăratul Mesia,
4. Vikingii antici considerau că Odin este adevăratul Mesia,
5. Romanii antici considerau că Jupiter este adevăratul Mesia etc.

Iată că se poate vedea că încă din antichitate a existat un fel de sepație între zei care se baza pe aderența în funcție de popor. Foarte rar s-a întâlnit cazul în care zeii unui anumit popor antic să fie identici cu zeii altor popoare. "Aşadar, arhetipul Mesia zămisleşte un mesianism individual, conştient sau inconştient, sistematizat sau nu, iar atunci când un număr mare de indivizi au convingeri mesianice şi acesteaseamănă unelecu altele, iar indivizii se asociază şi-şi manifestă convingerile, se declanşează și omișcare mesianică, un mesianism de masă care poate să aibă diferite forme de manifestare:ideologic-politică, filosofică şi artistică, precum şi teologic-religioasă."[13]

Din cele spuse mai sus putem să vedem că sunt mai multe implicații ale mesianismului pe care eventual noi nu le-am luat în considerare:

1. Implicații ideologic-politice,
2. Implicații filosofice,
3. Implicații artistice.

Ceea ce trebuie să fim conștienți este că sunt o formă sau alta omul a fost unul care a aspirat la mesianism. Acest fapt poate să fie văzut din modul în care omul a ajun să se manifeste în istorie. La mai toate popoarele lumii se poate vedea:

- dorința de a domina lumea,
- dorința de a dispune de lume după bunul plac,
- dorinața de a face lumea după chipul tău propriu,
- dorința ca lumea să te accepte pe tine și concepțiile tale în mod necondiționat etc.

Aceste lucruri sunt forme sunt care se manifestă mesianismul la nivel de umanitate. În acest sens trebuie să știm că apropate orice popor se visează pe sine ca fiind unul mesianic. Acest lucru se manifestă prin faptul că popoarele lumii sunt unele care sunt cât se poate de dorinice să se remarce. La fel de bine una dintre cele mai mari porniri mesianice este dorința de a domina lumea. Este cât se poate de firesc să ajungi să domni lumea dacă ai o populația numeroasă și au foarte mulți adepți. Iată cum idealul politic ajunge să fie unul mesianic. Ceea ce trebuie să com noi conștienți este să nu trebuie să confudăm lucrurile:

- una este idealul mesianic,
- alta este idealul politic.

Fiindcă omul în istorie a ajuns să fie unul cât se poate de pătimaș ei bine el a ajuns să fie întunecat la minte și să nu mai fie interesat de voia lui Dumnezeu în ceea ce privește lumea și să vrea să domine lumea pentru scopurile lui egoiste. În acest sens este adevărat că mesianismul politic este unul care ajunge să se manifeste cu complicitatea celor din jur. "Când apare un mesianism de masă, sociologii de la instituţiile cu fonduri bogate alocatecercetării vor da năvală să-i studieze diversele sale manifestări sociale, psihologii se vor interesade viaţa psihică, colectivă şi individuală, subliniind calităţile excepţionale ale personalităţiimesianice, iar teologii, din turnul lor de cleştar, vor examina ansamblul de concepte religioase şimodul în care această idee se integrează unei anumite teologii sau istoriei ideilor."[14]

Prin urmare despre ce complicitate vorbim aici în ceea ce privește mesianismul politic?

1. Sociologii vor studia formele de manifestare a mesianismului politic,
2. Psihologii vor studia formele de manifestare psihice ale mesianismului,
3. Teologii se vor compromite și vor studia implicațiile religioase ale acesteu mesianism politic.

Toate acestea pe fondul unie complicități care nu ar trebuii să existe. De ce? Fiindcă noi trebuie să știm că în lume și în istoria a existat un singur Mesia și Acel Mesia a fost Domnul Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu întrupat. Iată de ce trebuie să știm că trebuie să păstrăm mesianismul acolo unde îi este locul și să nu ajungem să îl

---

îndeplinire idealurile și scopurile lor mârșave. Ei bine de cele mai multe ori Dumnezeu Tatăl nu a răspuns acestor Mesia politici și la fel de repede pe cum ei au ajuns să intra în istoria umană la fel de repede au și ieșit din ea.

[13]Michael Reinhardt, *Mesianismul restaurator și teologia sistematică* p. 10.

[14]Idem p. 11.

compromitem. După cum am spus niciodată un mesianism politic din lumea noastră nu apare pur și simplu prin sine ci el este produsul unui fel de reacție în lanț. Este cu adevărat uimitor uneori să ptem vedea cât de repede oamenii se pot mobiliza în fața unor idei mesianice false. De multe ori idea mesianică este una care se înrudeşte şi cu dorința omului:

1. De a excela,
2. De a se autodepășii.

Se cunoaşte în acest sens celebrul caz al vasului Titanic care a plecat la începutul secolului al XX-lea din Liverpool (Anglia) spre America şi a faptului că anumite ziare englezești spuneau că englezii au făcut un vapor pe care nici Dumnezeu Tatăl nu îl poate scufunda, atât este de rezistent şi de mare (se ştie că la timpul său Titanic a fost cel mai mare vas din lume). Au trecut însă numai 3 zile de la data plecării din port când Titanicul avea să sfârşească prin a se scufunda fiindcă s-a ciognit de un iceberg. Devine evident că oamenii sunt unii care prin mesiansmul lor ajung să meagă împotriva voinței lui Dumnezeu. Omul poate să devină o ființă extrem de încăpățânată şi să considere că nu mai voia lui este cea care contează. Este adevărat că voia omului este importantă dar şi mai importantă este voia lui Dumnezeu Tatăl.[15]

Este adevărat că mesinaismul politic poate face şi lucruri bune. Putem să dăm un caz? Se ştie că de exemplu regele Carol cel Mare al Franței a fost un rege care detesta beția şi pe bețivi. În acest sens el a dar un edict regal care spunea: „nici un preot sau laic să nu invite la un pahar de vin pe cei ce sunt în pocăință, nici un om turmentat să nu se prezinte înaintea judecătoriei, sau să înainteze vreun atestat oarecare. Nici un conte să nu apară la judecată decât nemâncat şi nebeut. Cel ce se află cu astfel de ocazii că ar fi turmentat, să bea numai apă, până ce va recunoaşte că, bând alcool, a făcut o faptă rea şi nepermisă".[16] Acest lucru ne spune că de multe ori fără să vrea sunt şi persoane mesianice care ajung să facă lucruri bune. Totuşi, trebuie să ştim că cel mai mare rău pe care îl poate face mesianismul politic este că ajunge să pervertească scara firească a lucrurilor. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că există o scară cât se poate de firească a lucrurilor. Această scară a lucrurilor ne spune că în nici un fel nu trebuie să amestecăm mesianismul religios cu cel politic. După cum putem să ne dăm seama mesianismul este unul care este de cele mai multe ori răstălmăcit și ajunge să primească forma politică sau etnică. Despre aceste forme de mesianism ne-am propus să vorbim mai pe larg în aceste rânduri. Din cele mai vechi vremuri omul a ajuns să să își camufleze setea lui de mesianism sub forma imperiilor. Istoria cunoaşte mai multe imperii:

- imperiul asirian,
-iImperiul babilonean,
- imperiul lui Alexandru Macedon,
- imperiul roman,
- imperiul bizantin,
- imperul austriac (habsburgic) etc.

Ei bine mai multe dintre aceste imperii au fost mai mult decât simple formațiuni politice și statele. Unele dintre aceste imperii s-au voit pe sine să fie un fel de imperii mesianice. Aceasta fiindcă ele au aspirat la stăpânirea şi la dominarea întreagă a lumii. Iată ce spunea în acest sens gânditorul freancez Jean Pierre Sinonneau: "...Pe de altă parte, altă posteritate, cea a ideologiilor revoluționare, a reluat, într-un mod mai multsau mai puțin secularizat, scenariul milenarist; dacă luăm în considerare două ideologiirevoluționare proprii secolului al XX-lea, marxism-leninismul şi național-socialismul, regăsimcele patru momente ale scenariului: starea de perfecțiune inițială, căderea, ruptura mesianică,instaurarea împărăției. Comunismul primitiv sau epoca eroică a vechilor arieni sunt echivalenteale Edenului; diviziunea în clase sau amestecul raselor sunt echivalente ale căderii; rupturarevoluționară violentă evocă acele cataclisme care precedă venirea lui Mesia; instaurarea societățiifără clase sau a stăpânirii ariene sunt o secularizare a împărăției lui Dumnezeu."[17]

De aici se poate vedea că există un fel de arhetip a omului în care ajunge să se manifeste mesianismul național:

1. starea de perfecțiune inițială,
2. căderea,
3. ruptura mesianică,
4. instaurarea împărăției

[15]Ioan Maximovici, *Iliotropion sau acordul dintre voia lui Dumnezeu și voia omului* (Galați, 2012).
[16]Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[17]Jean-Pierre Sironneau, *Milenarisme și religii moderne*, edit. DACIA, Cluj-Napoca, 2006, trad. I. Lascu, pp. 18-19.

Am putea spune că acesta este tiparul după care ajung să se manifeste mai toate mesianismele naționale din lumea noastră. Ce avem aici de fapt este modul în care ajunge să se manifeste mesianismul sub forma lui politică. Aceasta fiindcă am fi mult prea naivi dacă am crede că mesianismul național nu este și unul cu profunde implicații politice. Trebuie să știm că la un anumit nivel nu se poate în nici un fel să nu remarcăm faptul că una este mesianismul național și alta este mesianismul politic. Aceasta fiindcă după cum am putut să ne dăm seama chiar și Dumnezeu Tatăl a folosit o dată în istorie mai multe mii de ani mesianismul național: este vorba de faptul că evreii au fost poporul ales al lui Dumnezeu Tatăl. De cele mai multe ori însă trebuie să fim conștienți că mesianismul național ajunge să decadă într-un mesianism politic. Spunem că el ajunge să decadă fiindcă mesianismul politic este de fapt un peseudo-mesianism.[18]

Știm că în vechime holera era o boală incurabilă. Ei bine în Boemia a ajuns la un moment dat să facă ravagii holera. Guvernatorul Boemiei a chemat pe consilierii lui.

- A venit momentul să acționăm. Nu putem să stăm cu mâinile în sân, a început guvernatorul.
- Cu privire la holeră?
- Da evident.
- Dar domnule nu există nici un antidot împotriva holerei.
- Încă nu, dar nu se știe ce va fi pe viitor.
- Și la ce vă gândiți?
- Trebuie să fie o măsură prin care să limităm ca holera să ajung să se răspândească.
- Cum?
- Știm că cei care stau în jurul bolnavilor de holeră ajung să se molipsească și ei.
- Așa este.
- Ei bine ce propun eu este fă facem niște gropi comune.
- Pentru ce?
- Toți cei care sunt morți de holeră vor fi îngropați în ele.
- Da bine spus.
- În acest mod nu se vor mai contamina și restul.
- Aveți o idee foarte bună domnule guvernator.
- Știți ce aveți de făcut.
- Știm, cum să nu știm.
- Atunci la treabă.

Așa se face că au fost instituiții ceea ce a fost cunoscuți în istorie ca fiind cioclii. Menirea lor era să meargă pe străzi și să adune morții de holeră și să îi arunce într-o groapă comună. În Boemia exista un muzicant care era stăpânit de patima băuturii.

- Ar fi bine să le lași de băut, i-a spus un prieten.
- De ce?
- Fiindcă într-o zi băutura îți va venii de hac.
- Păi cum să îmi vină de hac?
- Ei uite așa.
- Nu are cum.
- De ce?
- Fiindcă băutura pe mine mă face fericit.
- Tu un om fericit?
- Da cum să nu.
- Bine, fie cum zici tu.

În acea zi muzicantul s-a dus după obicei și a băut până noaptea. Noaptea a dat să meargă acasă dar fiindcă era beat a căzut jos pe stradă și a adormit. Pe acolo au trecut doi coclii care adunau cadavrele celor răpuși de holeră.

- Uite cu el ce facem?
- O fi un mort nou.
- Îl vom duce la groapa comună?
- Evident, cum să nu.

---

[18]Radu Teodorescu, *Religie și pseudoreligie* (Cugir, 2018).

Deși nu suferea de holeră bețivul a fost luat și dus la groapa comună a celor morți de holeră. S-a trezit a doua zi dimineața între cadavre.

- Ce este cu atât de mulți morți în jurul meu?

Imediat a murit și el de holera pe care o contaminase de la cadavre.[19]

Deși întâmplarea de mai sus este una care vorbește prin sine ea ne mai spune două lucruri:

1. Mesianismul este unul care contaminează,
2. Este greu să nu fi confundat ca un mesianic într-o țară cu aspirații mesianice.

Lumea de azi este o lume care este dornică de fapte mari și mărețe. Marii creatori de imperii sunt unii care sunt adevărate surse de inspirație pentru mai multă lume. Fie că vorbim de:

- Alexandru Macedon,
- Iuliu Cezar,
- Gingis Han,
- George Washington,
- Napoleon Bonaparte,
- Darius al Persiei,
- Iustinian al Bizanțului etc

ei bine cu toții aceștia se poate spune că au avut ceva mesianic în ei. Aceasta fiindcă ei au fost unii care pentru idealurile lor au ajuns să cucerească. Este adevărat că aici nu avem de a face cu un adevărat mesianism dar este vorba de un pseudo-mesianism ce pentru o anumită categorie a populației este singura formă de mesianism experimentată.[20]

Sunt unii care sub auspiciile lumii de azi consideră că un Mesia politic, artistic sau științific este un Mesia ce poate să fie confecționat. Se poate vedea mai ales în muzică și cinema nevoie de un fel de figuri mesianice. Ei sunt aceia pe care omul de rând trebuie să îi urmeze și să le ia exemplu pilda lor. Lumea de azi a ajuns la fenomenul în care un Mesia poate să fie confecționat pe cale artificială. Ce sunt marile superstaruri mondiale ale lumii decât un fel de Mesia efemeri și perisabili? Deși mai toată lumea știe că Mesia din muzică și din cinema nu sunt de lungă durată, ei bine cei mai mulți se comportă ca și cum acest lucru nu este adevărat. “Mesianismul artistic este extrem de vast şi de variat, el apărând o dată cu omenirea; aicinu vom vorbi despre modurile în care acesta, sau măcar crâmpeie din el, s-au manifestat în planulartistic, ci ne mărginim să menţionăm ceea ce este poate cea mai reuşită materializare a sa,transpusă în film, cea de-a şaptea artă: ne referim la „Războiul Stelelor” şi faimoasa trilogie„Stăpânul Inelelor”. Scriitori şi scenarişti au identificat în mod strălucit arhetipul mesianic, au elaborat o întreagă mitopoeză, iar regizori şi actori care au beneficiat de fonduri imense au atinsplenitudinea vizualului şi au indus mesianisme artificiale; un exemplu foarte recent: larecensământul desfăşurat în luna noiembrie 2011 din Republica Cehă, 15.000 de cetăţeni audeclarat că religia lor este cea Jedi, desprinsă din filmul ştiinţifico-fantastic „Războiul stelelor”.Comentariile sunt de prisos... „Clerul” acestor mesianisme care,deşi sunt două, este unul, este alcătuit din oameni „de succes” (sau care îl mimează foarte bine), de genul unor regizori, scenarişti, actori, sportivi, cântăreţi, oameni de cultură, politicieni, chiar militari de carieră, oameni care sunt capabili să identifice expectaţiile mesianice ale maselor largi şi să le hrănească, lăsând impresia că îşi asumămisiuni eliberatoare.”[21]

Devine evident că în sens artistic se poate vorbii de un fel de mesianism ieftin sau mai bine spus de un fel de mesianism comercial care este de fapt un fel de caricatură a adevăratului mesianism. Trebuie să știm că în ceea ce privește mesianismul Dumnezeu Tatăl a fost unul care întotdeauna și-a respectat angajamentele. Aceasta fiindcă trebuie să știm că a fost Dumnezeu Tatăl cel care a separat Maria Roșie în două pentru a îi ajuta pe evrei să scape de jugul egiptean. Ei bine sunt mulți care sunt dezamăgiți de faptul că Dumnezeu Tatăl nu mai are nici un fel de intervenție miraculoasă în istorie pentru a ajunge să favorizeze un popor în defavoarea altuia. Așa se face că s-au născut mai multe nemulțumiri în sânul la mai multe popoare. Aceste popoare fiindcă au văzut că Dumnezeu Tatăl nu a intervenit atunci când se așteptau ele cel mai mult ei bine au decis să este bine să își i-a destinul în mâni și să își creeze ei propriul lor destin. Ceea ce are loc într-o asemenea situație este un fel de forțare a mâinii lui Dumnezeu Tatăl.

1. Dacă Dumnezeu Tatăl nu invtervine în favoarea noastră vom crea o armată și vom cucerii,
2. Dacă Dumnezeu Tatăl nu intervine în favoarea noastră vom declanșa mai multe războaie,

[19]Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).
[20]Simon Sebag Montefiore, *Titani ai istoriei. Genii care ne-au modelat lumea* (Editura Litera, 2019).
[21]Michael Reinhardt, *Mesianismul restaurator* pp. 12-13.

3. Dacă Dumnezeu Tatăl nu intervine în favoarea noastră ne vom croii noi propriul nostru destin istoric,

4. Dacă Dumnezeu Tatăl nu intervine în favoarea noastră ne vom ocupa noi de problemele care ne interesează.

Iată cum uşor, uşor se ajunge la ceea ce am putea spune ca un fel de eliminare a lui Dumnezeu Tatăl din istoria umană. Marii lideri politici ai lumii și marii cuceritori cu toții au ajuns să se prezinte ei ca fiind oameni care au făcut voia lui Dumnezeu Tatăl în istorie. Să fie fost Dumnezeu Tatăl în acord cu ei? Puțin probabil. De cele mai multe ori marii cuceritori au demonstrat că au fost persoane care în nici un fel nu au avut mai nimic de a face cu Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă faptele lor au demonstrat că ei au fost stăpâniți de ambiții pur lumești și nu de idealuri spirituale. "Teoretic, acum, după ce proiectele religiilor politice marxist-leniniste şi național-socialisteşi-au demonstrat ineficiența, omenirea pare să se fi potolit în ceea ce priveşte dorința sa abisală dea construi„omul nou". Însă aceasta este doar o aparență: undeva, în laboratoarele puterii oculte„„trans-umanul" îşi aşteaptă momentul în care, pe fondul unei crize mondiale, va apărea pescenă..."[22]

Trebuie să știm că pentru imperiu au murit milioane de oameni. Aceasta fiindcă se pare că în istoria omului imperiul sub o formă sau alata este o temă recurentă. Imperiile decad pentru ca din cenușa lor să se ridice alte imperii. Trebuie să știm că la un anumit nivel în sens secularist se poate vorbii de un fel de arhetip al imperiului care este profund înrădăcinat în viața popoarelor. Se poate vorbii de un fel de *aspirație mesianică* în sânul umanității care ajunge să se manifeste sub forma imperială. Aceasta fiindcă trebuie să știm că imperiul este unul care după cum am apare recurent în istoria umană. Ce aduce cu sine în sens mesianic imperiul?

1. Dominarea,
2. Un sentiment al apartenenței etnice,
3. Sentimentul superiorității,
4. Capacitatea de organizare,
5. Dorința de stăpânii lumea,
6. Crezul că a ucide pentru imperiu nu este o crimă,
7. Idealul că deși omul ca persoană nu este invincibil, imperiul poate să devină invincibil.

Toate aceste lucruri sunt unele care ne creează conturul imperiului ca fiind un fel de ideal mesianic al umanității. Trebuie să știm că imperiul nu este un lucru mesianic în sine dar sunt mai mulți protagoniști politicii care ajung să îl facă să se manifeste ca un fel de adevăr ideal mesianic. După cum am spus idealul mesianic nu este unul care se manifestă ca în cazul evreilor numai pe cale religioasă ci la fel de bine se mai poate manifesta și pe cale secularistă. Imperiul de multe ori a fost unul păgân și ateu dar el trebuia să ajungă să își creeze drumul său prin istorie. Este evident că imperiul este unul care poate să primească dimensiuni mesianice. Dacă este să ne uităm la modul în care s-au manifestat mai mulți împărați în istorie vom vedea că idealul mesianic nu este deloc străin de idealul imperial. Imperiul a devenit un lucru sacru și pentru el e cele mai multe ori soldatul trebuia să fie dispus să își dea chiar viața. În sens creștin ortodox se cuvine să ne întrebăm dacă se merită ca cineva să își verse sângele pentru un imperiu care este limitat istoric și temporal? Ei bine au fost mai mulți împărați care au avut destul de multă forță de persuasiune că au convins masele mari de oameni că pentru imperiu se cuvine să mori.

"Mesianismul teologic-religios poate fi descoperit foarte uşor în religiile mondiale:budismul, hinduismul, zoroastrismul, taoismul, iudaismul, creştinismul şi islamismul şiit. Acestereligii, care pot fi denumite generic mesianice, au o perspectivă oarecum unitară asupra lumii; eleconsideră că starea lumii este deznădăjduit de decăzută şi că eforturile omeneşti singulare nu pots-o salveze, astfel încât este necesară o intervenţie printr-un om (eventual de obârşie divină), selectat special şi susţinut de Divinitate, un Răscumpărător şi un Mântuitor. Acest om, în budismeste denumit Maitreya, hinduismul îl denumeşte Kalki, zoroastrismul îl denumeşte Saoşyant,taoismul îi spune Li Hong, islamismul şiit îl denumeşte Mahdi, iudaismul îl denumeşte Mesia, iarcreştinismul – Hristos. El va restaura lumea, o va face mai bună, mai dreaptă, mai pură, maifrumoasă. Aşadar, nădejdea caldă, nutrită şi întreţinută de unii că, la un moment dat, cândva, într-un viitor nedesluşit, pe Pământ se va instaura oepocă luminoasă, slăvită, de pace universală, deprosperitate, de fericire, o „epocă de aur", este o nădejde sau o expectaţie mesianică."[23]

Iată prin urmare că se poate vedea că această "epocă de aur" a istoriei este un lucru care ajunge să fie promovat de mai toate imperiile lumii. Imperiile atunci când nu mai există creează:

- nostalgii,

[22] Idem p. 12.

[23] Michael Reinhardt ibidem p. 13.

- inspiră pe mai multă vreme.

Și acum în zilele noastre la mai bine de 2500 de ani după ce împăratul Alexandru Macedon a dispărut din istorie sunt mai mulți care își i-au numele de Alexandru sau Alexandra pentru că susțin ei că sunt pur și simplu inspirați de viața marelui cuceritor. Nu că ar fi ceva rău cu numele de Alexandru ci mai mult cu semnificația și motivația lui. Ceea ce ne face să ne gândim că există în om un fel de tipar al mesianismului ce este întipărit în el este faptul că imperiile au apărut în mai toate cele trei mari epoci ale istoriei omului:

1. Antichitate,
2. Evul Mediu,
3. Modernitate.

Este adevărat că după unii nu mai trăim în modernitate ci am ajun să trăim în postmodernitate. Indiferent dacă trăim în modernitate sau în postmodernitate este bine să știm că Japonia de exemplu și în zilele noastre se consideră tot un imperiu. Imperiul deși a apărut de mai multe ori în istorie poate să fie considerat un fel de arhetip mesianic. Aceasta fiindcă el a tins în spre dominarea planetei. Că acest arhetip imperial nu este unul pozitiv ne-o spune experiența istoriei.

Imperiul ajunge

1. să suprime,
2. să oprime,
3. să facă sclavi,
4. să nu mai țină cont de religie,
5. să ucidă și să curme vieți nevinovate.

Ceea ce trebuie să facem diferența aici este că imperiul în sine trebuie să fie privit numai ca o formă de administrație teritorială dacă ne este îngăduită această extrapolare. Au existat și cazuri în care mai multe popoare au decis de comun acord că este bine să se unească și să formeze un imperiu. Poate cel mai cunoscut este cazul dinastiei Quin din China care a fost dinastia care a ajuns să unifice toată China după cum o știm în zilele noastre. La fel de bine trebuie să știm că numele de China vine de la dinastia Quin.[24]

Este evident că se poate vorbii de un fals mesianism în ceea ce privește imperiul. Aceasta fiindcă trebuie să știm că imperiul un este o formă de manifestare mesianică dar totuși aspiră la o dominație mondială. De fapt cei mai mulți împărăția ai lumii atât au fost atinși de maladia megalomaniei că au ajuns să considere că în fața lor trebuie să se plece toată lumea. Mai toate proorociile creștin ortodoxe ne spun că de fapt singurul care va reuși să stăpânească toată lumea sub un imperiu universal va fi Antihrist. Antihrist va fi de fapt un fel de încununare ceea ce râvnesc mai multe imperii (sau cel mai probabil au aspirat). Antihrist ca fi și Mesia și împărat mondial și el va duce la maxim elanul aspirant al omului în istorie după puterea imperială. "Printre cei care au nădejdi mesianice există unii care conştientizează faptul că Mesia nuare sarcina de a salva lumea singur, făcând-o mai bună, mai dreaptă, mai frumoasă şi mai pură, cile-a adresat şi oamenilor invitația de a participa la acest efort. Întrucât Mesia are un nimb desacralitate, El îi poate face mai buni, mai drepţi, mai frumoşi şi mai puri pe cei care-l urmează şicare, pe măsura străduinţelor lor de a metamorfoza lumea, de a o sfinţi şi restaura, devin maibuni, mai drepţi, mai frumoşi şi mai puri. Unii, puţini, îşi asumă această misiune şi, prin acţiunilelor concrete, vor să urgenteze instaurarea epocii mesianice."[25]

Ca să înțelegem mai bine care este sensul acestui mesianism pe care omul se pare că îl aspiră cu atât de multă efervescență se cuvine să mergem la începuturile umanității. Ei bine contrat la mai multe păreri științifice și istorice se poate vedea că începăturile umanității au avut loc în rai. Acolo știm că Adam și Eva prima pereche de oameni au încălcat la instigațiile diavolului porunca de a nu mânca din pomul cunoștinței binelui și al răului, adică de a nu face total și definitiv diferența dintre bine și rău. După ce păcatul s-a produs totuși Dumnezeu mai dă o șansă lui Adam și Eva și le promite un mântuitor. Sfântul prooroc Moise a cuprins această promisiune în termenii aceștia: "voi pune dușmănie între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei; El îți va zdrobi capul, iar tuîi vei zdrobi călcâiul."Facere*,* 3:15.[26]

---

[24]David Aikman, *Jesus in Beijing* (Salem books, 2006).

[25]Michael Rainhardt, *Mesianismul restaurator și teologia sistematică* p. 13.

[26]Aceasta este prima dintr-un lung şir de profeţii care s-au făcut cu privire la venirea lui Mesia în această lume. Știm că evreii și în zilele noastre Îl aşteaptă pe Mesia. Ei bine, pentru noi creştinii ortodocşi Mesia a și venit și au trecut deja 2000 de ani de la venirea Lui. Mesia a fost cunoscut cu numele de Iisus Hristos din Nazaret. Nu se poate să spunem că Iisus a fost mai mult sau mai puțin Mesia ci trebuie să știm că El este Cel care a fost desemnat de Dumnezeu Tatăl să ne scape de iad și de diavol. Aceasta dacă evident că și noi voim acest

Se poate să existe un fel de aspirație la mesianism în urma faptului că mai multe lume citește aceste rânduri și restul de profeții care să-au făcut despre venirea lui Mesia. Oricum nu se poate să nu vedem că în istoria s-a ajuns la un fel de separație.

1. În timp ce Dumnezeu Tatăl vorbește de un Mesia religios (Iisus Hristos),
2. Omul a ajuns să vorbească de un Mesia (sau mai mulți Mesia) politici care au luat chipul imperiilor.

În acest sens nu trebuie să ne mire faptul că mai multe împărați romani de exemplu au ajuns să aibă un fel de cult public în care supușii trebuiau să îi adore ca pe niște zei. De fapt mai mulți creștini au ajuns să fie uciși fiindcă nu au voit să tămâieze pe împărații de la Roma. Ce dovadă mai mare voim să avem asupra faptului că granița dintre mesianismul religios și cel imperial este una extrem de mică. "Având înzidite în ei sacrul şi intuiţia mesianică, după cum scriam la început, oamenii le-au topitîmpreună, le-au modelat şi şi-au făurit sisteme de închinare, culte, religii, ideologii politice,sisteme filosofice în care se identifică clar sacrul, sau chiar reminiscenţe ale promisiunii originalecu privire la mântuire, dar o teologhisire corectă şi coerentă despre Mesia se poate face numai pebaza adevărurilor revelate ale Bibliei. Aşadar, religiile politice marxist-leniniste şi naţional-socialiste,intuiţiile mesianice ale budismului, hinduismului, zoroastrismului, taoismului, şi islamismului şiit sunt eronate, acestea nefiind fundamentate pe adevărul revelat al SfintelorScripturi."[27]

Este foarte adevărat că sub o altă formă mesianismul imperial este găsit sub mesianismul etnic. Este de fapt sunt foarte greu de diferențial. Cum se manifestă mesianismul etnic?

1. Rasism,
2. Etnia noastră este cea mai bună,
3. Etnia noastră este cea mai capabilă,
4. Etnia noastră este superioară,
5. Etnia noastră trebuie să conducă lumea,
6. Dacă lumea nu vrea să fie condusă de etnia noastră pe cale pașnică atunci o vom conduce prin război.

Acestea sunt numai câteva forme prin care ajunge să se manifeste mesianismul etnic. Este bine să știm că în sine orice om se vede pe sine un fel de figură mesianică. Aceasta fiindcă mai toți dintre noi avem o mai bună părere despre noi. Aceasta fiindcă cu toții suntem unii care susținem că suntem oameni speciali și de ce nu unii dintre noi ajungem să ne vedem deasupra întregii lumii. Unii chiar justifică: dacă Iisus Hristos care a fost om a fost deasupra tuturor de ce să nu fim și noi deasupra tuturor? Ceea ce uită ei este faptul că Iisus nu a fost numai om ci la fel de bine și Dumnezeu. Iată de ce credem că este cu adevărat un fel de rivalitate fără de sens să ne luăm literal după Iisus și modul în care a ajuns El să fie înțeles. Mesianismul atunci când este scos din matca lui de cele mai multe ori ajunge la grandomanie. Grandomania este un lucru care ajunge să se manifeste mai ales în cazul imperiilor. Deși nu se spune pe față au fost mai mulți împărați care s-au comportat ca adevărați Mesia ai lumii și ca unii care au fost dincolo de toate persoane unice și providențiale ale istoriei. Am enumerat în rândurile de mai sus numai câteva exemple de astfel de persoane. Grandomanul este conștient că el nu este un Mesia dar crede că pe care politică și imperială în cele din urmă poate să fie un Mesia. Ce poate fi mai frumos decât a avea lumea la picioarele tale. Prin urmare grandomanii sunt adevărați Mesia. Cum se comportă ei?

– Se consideră peste nivelul tuturor şi sunt absolut convinşi că au aptitudini remarcabile;

– în episoadele de mânie sunt capabili de orice;

– sunt convinşi că sunt deosebit de virili, sexul devenind nu numai o preocupare, dar şi activitatea preferată;

– nu mai au niciun sentiment de ruşine, de jenă sau de vină;

– vorbesc exagerat de mult, gesticulează teatral, sunt zgomotoşi şi nu-i suporta pe cei care îndrăznesc să-i întrerupă sau să le spună altceva, legat se subiectul abordat de ei;

– religia, indiferent de apartenenţă religioasă, este o obişnuită temă de discuţie; fac tot felul de analize (departe de orice logică de bun-simţ), fac „profeţii" şi sunt convinşi că fac parte dintre cei aleşi de Dumnezeu… pentru binele umanităţii;

– vorbesc despre celebrităţi (pe care nu le-au întâlnit niciodată) ca şi cum le-ar fi prieteni foarte apropiaţi;

– uneori pot pierde contactul cu realitatea şi pot avea halucinaţii.[28]

---

lucru. Este în interesul acestei lucrări să demonstreze că Mesia este în cele din urmă o noțiune religioasă și ea este cel mai bine conținută și cuprinsă în creștinismul ortodox. De la această noțiune nu se poate face nici un fel de extrapolare.

[27]Michael Rainhardt, *Mesianismul restaurator și teologia sistematică* p. 17.

[28]Mihaela-Theodora Popescu – Editor principal Co-autor a Ediției de colecție: "Între psihologie și parapsihologie"din revista Lystar (online).

Devine evident că la nivel psihologic dacă este să studiem mai multe mari imperii ale lumii se poate vedea un fel de sindrom de Mesia sau la fel de bine un *complex mesianic*. Antichitatea romană a cunoscut și împărați care s-au considerat pe sine Dumnezeu în persoană. Iată de ce este bine să știm care sunt toate implicațiile noțiunii de Mesia. Aceasta fiindcă omul atunci când are tot ceea ce își dorește ajunge să își dorească și mai mult și nu ajunge să se mulțumească cu ceea ce este el. De fapt acesta este și principiul după care funcționează sau mai bine spus au funcționat mai multe imperii.

1. De ce să nu vrei mai mult?
2. Cine a spus să nu vrei mai mult?
3. De ce să nu ajungi să stăpânești toată lumea?
4. De ce să nu ai la dispoziție toată lumea?
5. De ce să te mulțumești numai cu o țară?
6. De ce să te mulțumești numai cu un imperiu?

Toate aceste lucruri au loc în cei care ajung să vor tot mai mult și care la un moment dar își dau seama că chiar dacă ar ajunge să stăpânească toată lumea ei bine acest lucru nu ar fi suficient. Acesta este ceea ce am putea denumii *efectul luciferic*. Ce este acest efect luciferic? Este cel care l-a făcut pe diavol să nu mai fie mulțumit cu simplul stadiu de a fi unul dintre cei mai mari îngeri ai lui Dumnezeu Tatăl și a voii să devină el însuși Dumnezeu Tatăl. Iată cum lucrurile ajung să degenereze, totul pe fondul superlativului.[29]

Se spune că împăratul Alexandru Macedon avea un prieten foarte bun pe nume Klitos.

- Klitos nici nu știi cât de mult țin eu la tine, îi spunea Alexandru prietenul său.
- Știu asta majestate.
- Dar tu ții la mine Klitos?
- Cum să nu. Dar de ce întrebați majestate?
- Ei așa, ca să mă asigur.
- Țin la majestatea voastră foarte mult.
- Noi vom fi prieteni pentru totdeauna.
- Pentru totdeauna.

A venit și momentul unei mari bătălii pe care a dus-o Alexandru. Este ceea ce istoria cunoaște ca bătălia de la Granikos. Acolo Alexandru era să fie prins de dușmani și ucis. Dintr-o dată a apărut Klitos.

- Pe aici majestate!
- Klitos tu ești?
- Da majestate.
- Vai nici nu știi cât mă bucur.
- Este datoria mea să îmi apăr împăratul.
- Bine vor merge pe unde spui tu Klitos.
- Veniți, veniți.

Așa se face că ajutat de Klitos Alexandru a scăpat cu viața la Granikos. După bătălie Alexandru s-a dus la Klitos.

- Klitos ce îți datorez?
- Fiindcă v-am salvat viața?
- Da, exact.
- Nimic.
- Cum nimic?
- Nu pentru asta sunt făcuți prietenii?
- Asta așa este.
- Nu îmi sunteți dator cu nimic majestate.

A venit și momentul când la o petrecere cu gradații săi Alexandru s-a îmbătat. I-a spus niște cuvinte lui Klitos și acesta i-a răspuns mai înțepat.

- Nu se poate una ca asta, a zis Alexandru.
- Ce să se poată? A răspuns Klitos.
- Să îmi vorbești așa.

Klitos nu a spus nimic sperând ca momentul să treacă de la sine.

---

[29]Philip Zimbardo, *The Lucifer Effect: Understanding How Good People Turn Evil* (Random House, 2007).

- Ei bine te voi învăța ei minte, a spus Alexandru.

A scos cuțitul de la teacă și l-a străpuns pe Klitos. Trupul lui Klitos a căzut neînsuflețit la pământ.

- Klitos ridică-te!

Klistos era mort.

- Vai ce am făcut? A început Alexandru să se tânguiască.

- Klistos iartă-mă, îmi pare rău.

Totul a fost în zadar. Klitos era mort.[30]

Avem aici un caz care ne spune modul în care mai multe personalități mesianice seculariste din lumea noastră au ajuns să se comporte. Ei sunt oameni pe care evident că nu putem să ne bazăm. Nu putem să ne bazăm fiindcă trebuie să știm că ei sunt oameni labili care după cum am spus ajung să fie stăpâniți de un fel de sindrom al grandomaniei. De multe ori împărații s-au considerat un fel de dumnezei pe pământ fără de care umanitatea nu mai putea exista. Nu a fost Nero cel care a dat foc Romei fiindcă el considera că el are dreptul de viață și de moarte asupra supușilor lui? Prin urmare este bine să știm că deși de multe ori imperiul este un lucru bun în sine au fost mai mulți care au văzut în imperiu mai mult decât o formă de a administrație teritorială ci ca un fel de mandat mesianic pe care numai împăratul putea să îl exerseze. Au fost mulți care au interpretat tăcerea lui Dumnezeu Tatăl ca un semn că ei pot să comită în numele imperiului cele mai mari:

- atrocități și
- crime.

Aceasta fiindcă în cele din urmă dacă Dumnezeu Tatăl din cer nu a spus nimic ei bine ei puteau să facă tot ceea ce voiau ei cu imperiul. În numele imperiilor:

- s-a vărsat sânge,
- s-au luat vieți,
- au fost lăsați orfani,
- au fost făcute văduve,
- s-au dezmembrat state pașnice etc.

Toate acestea numai fiindcă unii împărați au avut ambiții mesianice. Dacă este să ne gândim la faptul că împăratul Iulian Apostatul a murit răpus pe câmpul de luptă cu cuvintele: ai învins Galileene! credem că avem imaginea totală a ceea ce am voit să ilustrăm.[31]

Prin urmare este bine să știm că mai multe imperii sunt manifestări ale mândriei și ale orgoliului uman. Este vorba de o mândrie care în primă instanță nu ajunge să se manifeste direct ci este una care ajunge să fie cât se poate de subtilă. Încet cetățenilor dintr-o anumită regiune prosperă a lumii li se inoculează următoarele idei:

- că ei nu sunt ca restul,
- că ei sunt superiori,
- că ei trebuie să se ridice și să îi domine pe cei din jur,
- că trebuie să fie uniți în fața dușmanilor care râvnesc la bogățiile lor,
- că au un destin măreț de împlinit,
- că fiindcă sunt superiori restul popoarelor trebuie să fie făcute sclave,
- că destinul lor nu poate să fie unul obișnuit.

Iată cum mândria și orgoliul imperial ajunge să declanșeze acest complex mesianic de care vorbeam în rândurile de mai sus. Iată ce spunea un sfânt creștin ortodox despre mândrie și despre modul în care acționează ea asupra omului: "veghează cu tărie să nu încolțească în tine trufia. Ea apare însă pe nesimțite, mai cu seamă atunci când te superi și îți ieși din fire pe alții, din cele mai neînsemnate motive."[32]

Prin urmare este bine să știm că cauza la mai multe mesianisme imperiale este mândria și orgoliul. Deși acest lucru este camuflat dacă vom studia mai bine vom vedea că nu există nici un fel de îndoială în acest sens. Omul este unul care ajunge să fie stăpânit de gândul de a se auto-depășii. Este bine să te auto-depășești. Totuși trebuie să știm că nu se poate vorbii de auto-depășire în orice ocazie și în orice circumstanță. Aceasta fiindcă trebuie să fim oameni care să ne dăm seama că trebuie să ne autodepășim mai ales în:

- bine,
- virtute,
- fapte bune,

---

[30]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

[31]Sfântul Grigorie Teologul, *Cuvânt împotriva lui Iulian Apostatul* (București, 2018).

[32]Sfântul Ioan din Kronstadt, *Viața mea în Hristos*, (Editura Sophia, București, 2005), p. 19.

- credință în Dumnezeu Tatăl,
- asceză,
- nevoință,
- rugăciune etc.

Toate aceste lucruri sunt unele care trebuie să fie țelul dorinței noastre de a fi oameni mai buni. Cu toții voim să fim oameni mai buni dar trebuie să știm că nu trebuie să depășim dorința de a fi mai bun dincolo de cadrele creștin ortodoxe. Aceasta fiindcă este bine să știm că există și un anumit grad de depășire de sine care este negativ și care se face prin:
- mândrie,
- orgoliu,
- ambiție prostească,
- dorința de a cucerii și a supune pe cei din jur,
- dorința de slavă deșartă,
- dorința de a își face renume în lume.

Filosoful și gânditorul român Ernest Bernea era cât se poate de concludent în acest sens: "în general, oamenii ajung conducători prin setea lor de dominație, prin dorința de a dispune de semenii lor, nu prin chemare. Există o voluptate a puterii politice, foarte răspândită mai ales la acei ce trăiesc numai pe plan social şi care, aşa cum sunt dăruiţi, izbândesc foarte adesea. Din această voluptate se nasc întotdeauna formele întoarse ale conducerii, aşa cum sunt demagogia şi tirania."[33]

CAPITOLUL 2

MESIANISMUL ORIENTAL

Când vorbim despre orient ne gândim la un spațiu ce este cuprins din Japonia până în Europa de est. Aceasta fiindcă este bine să știm că acest spațiu este și cel în care a apărut omul și civilizația. Este bine să știm că în orient au fost mai multe idei mesianice. Aceasta fiindcă din cele mai vechi timpuri au fost unii care au considerat că acest spațiu geografic este unul cu adevărat special și unic. Orientul este prin urmare un spațiu în care au apărut mai multe civilizații și trebuie să știm că o bună perioadă de timp de fapt orientul a fost singura civilizație existentă. Aceasta fiindcă mai întâi a fost orientul și mai apoi occidentul. Spre deosebire de orient care după cum vom vedea a avut mai multe forme de mesianism secularizat mai toate formele de manifestare ale mesianismului oriental au fost în mare religioase. Aceasta fiindcă spre deosebire de occident se pare că în orient efervescența religioasă a fost mult mai mare. Primele civilizații ale orientului știm că au fost:
- civilizația sumeriană,
- civilizația mesopotamiană,
- civilizația caldeeană,
- civilizația asiriană,
- civilizația iudaică.

Ei bine în toate aceste civilizații se poate vedea un profund caracter mesianic aceasta fiindcă aceste civilizații au venit cu propriile idei religioase și aveau proprii zei. În acest sens credem că nu greșim când spunem că orientul a fost cel care a creat un fel de mesianism politeist. Aceasta fiindcă aici va apare pentru prima dată politeismul. După cum putem să ne dăm seama zeii unui popor oriental nu erau identici cu zeii altui popor oriental. Aceasta fiindcă în faza incipientă se pare că zeii erau mai mult un fel de problemă de popor. Iată de ce este bine să știm că nu trebuie să confundăm zeii unui popor cu zeii altui popor. prin urmare cu excepția evreilor se poate să vorbim de un mesianism politeist în cazul orientului.[34]

---

[33]Ernest Bernea, Preludii, *Îndemn la simplitate*, (Editura Predania, Bucureşti, 2001)1, p. 35.

[34]Ceea ce este demn de admirat și ceea e trebuie să avem în vedere este că în mare numai zona Orientului Mijlociu a fost una care a fost adepta mesianismului politeist fiindcă popoarele din orientul extrem vor ajunge mai toate să adere la doctrina panteistă. În acest sens în orient se va naşte crezul că Dumnezeu şi natura (sau universul) sunt unul şi acelaşi lucru. Ei bine panteismul v-a primii mai multe forme de manifestare dintre care cele mai importante sunt:
- hinduismul,
- budismul,
- şintoismul.

Începând cu Ghilgameş şi sfârşind cu Protemteu se poate vedea că mai în toate mitologiile păgâne există figura mesianică a unui mântuitor sau salvator. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că aceste arhetip al mesianicului a fost puternic prezent în credințele orientalilor. Fără să fie conştienți orientalii au ajuns să dezvolte crezuri mesianice ce de multe ori au fost împlinite. Cum este posibil un astfel de lucru? Este posibil fiindcă deşi omul este o ființă căzută el este conştient că ajutorul lui poate să vină numai de la Dumnezeu sau în cazul orientalilor de la zei. Zeii erau pentru orientali de multe ori figuri mesianice ce aveau scopul de a mântui lumea. În acest sens este cât se poate de adevărat că de exemplu la babilonieni zeul Marduk era un fel de Mesia pe care ei îl aşteptau care avea să mântuiască lumea. Schema propusă de orientali era de fapt simplă: idea de Mesia a rămas valabilă numai că contextul ei a fost schimbat: de la un Mesia trimis de Yahve (un singur Dumnezeu) s-a ajuns la un Mesia care era trimis de zei. Este evident că în sens creştin ortodox o astfel de poziționare este fără doar şi poate un lucru care ajunge să schimbe datele problemei însă acest lucru nu a fost valabil şi pentru orientali. În acest sens trebuie să ştim că din primele timpuri ale apariției civilizaților în orient au apărut mai multe conflicte fiindcă după cum am spus credințele diferitelor popoare nu era identice. A fost misiunea evreilor de a menține puritatea credinței şi de a o nu infecta cu otrava politeismului care a dominat antichitatea. Iată de ce este bine să ştim care este sensul şi contextul în care s-a ajuns să se vorbească de mesianism în orient. Nu este nici o îndoială când spunem că din primele sale zile de existență orientul s-a văzut pe sine ca un pământ mesianic. Era un pământ ales de zei pentru a ajunge să fie lumină pentru restul popoarelor din jur.[35]

Ca să fim mai exacți vom ajunge în cele din urmă să analizăm cum s-a manifestat pe sine mesianismul în orient. Vom vedea că sub o formă sau alta în mai toate religiile orientului a existat un element mesianic. Una dintre primele mari religiile panteiste a fost hinduismul. Apărut în Nepal el se va extinde mediat şi va cuprinde toată India. În zilele noastre India este reprezentanta hinduismului dar este bine să ştim că de fapt aceasta este situația numai în zilele noastre fiindcă în vechime situația nu era aşa, hinduismul fiind mult mai răspândit. Este hinduismul o religie mesianică? Fără doar şi poate că da. Hinduismul trebuie să ştim că este grupat în jurul unei treimi de zei:

1. Vişnu,
2. Şiva,
3. Brahman.

Aceasta fiindcă se pare că aceşti trei zei sunt zeii principali. De fapt pentru hinduşi ei sunt zei mesianici. Sunt mesianici fiindcă toată lumea trebuie să îl recunoască şi să se închine lor. Ce este însă la modul concret mesianic în hinduism? Este bine să ştim că în sine doctrina reîncarnării este una mesianică. Este mesianică fiindcă trebuie să ştim că sufletul este de fapt pedepsit în această lume să ajungă să se tot reîncarneze până când în cele din urmă se va elibera şi va ajunge la nirvana care este contopirea cu Marele Tot. Prin urmare trebuie să ştim că hinduşii cred într-un fel de mesianism impersonal care înseamnă ieşirea definitivă a sufletului din această lume şi intrarea în nirvana. Aceasta fiindcă numai în acest mod în cele din urmă sufletul se va elibera şi se va găsii pe sine. Totuşi trebuie să ştim că dincolo de promisiunea nirvanei hinduşii sunt unii care au un pronunțat caracter mesianic. Este ceea ce hinduşii denumesc ca fiind Kalki (după unii Kalkin sau Kalaki). Ce este Kalki? Este a X-a şi ultima Maha Avatara încarnare a zeului Vişnu care va înseamna faptul că epoca prezentă de întuneric şi distrugere (cunoscută sub numele de kali yuga) va fi distrusă. Sunt mai multe speculații cu privire la termenul de kalki dar cel mai probabil acest termen provine din sanskritul kalka care înseamnă:

- murdărie,
- mizerie,
- sau prostie.

Prin urmare principalele denumiri ale termenului de kalka sunt de:

1. Distrugător al prostiei,
2. Distrugător al confuziei,
3. Distrugător al întunericului,
4. Anihilator al ignoranței.

Totuşi după cum vom vedea în cadrul acestor religii orientale se va menține un puternic crez mesianic. Aceasta fiindcă se pare că urmând modelului iudaic mai toate religiile au ajuns să recunoască nevoia unui Mesia, a unui salvator, a unui mântuitor.

[35] Constantin Daniel, *Orientalia mirabilia* (Bucureşti, 1976).

Nu se poate aici să nu remarcăm că probabil că doctrina hindusă a lui kalka este probabil cea mai apropiată de ceea ce am putea denumii ca mesianism.[36]

Deşi de multe ori nu o spune hinduismul se vede pe sine ca o religie mesianică. Cel mai bine acest lucru poate să fie văzut din fenomenul guruist care sunt un fel de mici Mesia. Un guru trebuie să fie privit de adepţii lui ca un fel de Mesia întrupat sau mai bine spus ca un fel de încarnare a lui Mesia. Aceasta fiindcă după cum am spus deşi nu o recunoaşte public hindusimul este o religie care în sine este mesianică. În zilele noastre mesianismul hindus a ajuns să fie o marcă exclusiv indiană. Aceasta fiindcă cei mai mulţi adepţi ai lui sunt indieni. De fapt trebuie să ştim că hinduismul a ajuns să facă mai multe practici yoga pentru a câştiga popularitate şi pentru a atrage cât mai mulţi adepţi. Celor care ajuns să se înscrie de la lecţiile de yoga nu li se spune că de prima dată că trebuie să renunţe la creştinism şi la Hristos. Ei sunt unii care li se spune că pot să practica yoga ca un fel de gimnastică şi mai pe urmă pe cum ajung să avanseze în tainele hinduismului în cele din urmă îşi vor da seama că nu mai au nevoie de Hristos. De fapt una dintre marile tehnici de prozelitism hindus este practica yoga ca una care nu are nimic de a face cu religia ci mai mult ca fiind gimnastică. Iată cum în cele din urmă creştinul este uşor scos din credinţa lui în Hristos şi câştigat pentru hinduism. Sunt mai mulţi care au început să practica yoga şi mai apoi încet, încet să renunţe la Hristos şi să treacă la hinduism.[37]

O a doua mare religie orientală este după cum probabil ştim budismul. Ei bine trebuie să ştim că budismul a ajuns să se despartă din hinduism. Buda a fost un reformator hindus care a ajuns să îşi creeze în sine propria religie. Pe numele lui adevărat Sidarta Gaumata, Buda fost un prinţ oriental care a fost obsedat de problema morţii şi de suferinţei din lume. El a putut să vadă că suferinţa:

- este prezentă pretutindeni în lume,
- că nimeni nu îi poate scăpa,
- că moartea nu poate să fie depăşită,
- că destinul omului este unul sumbru în cele din urmă.

Prin urmare Buda nu a fost mulţumit cu ceea ce predica hinduismul şi a venit cu propria lui rezolvare la problemă. Aceasta rezolvare a ajuns să se grupeze în jurul ideii de meditaţie. Buda credea că prin meditaţie:

- omul se poate desprinde de lume
- poate să se ridice deasupra suferinţei,
- poate să aibă o viziune superioară a vieţii,
- poate să înfrângă chiar şi moartea.

Cu toţii putem remarca faptul că Buda a considerat că meditaţia este un proces esenţial în viaţa unui budist. De ce? Fiindcă este meditaţia cea care ajunge să te facă să ajungi la iluminare. Buda de fapt a fost probabil una dintre cele mai mesianice figuri ale orientului. Aclamat de mulţi se pare că pentru orientul îndepărtat el este cu adevărat un Mesia în toată regula. Totuşi se pare că Buda nu s-a văzut pe sine ca un Mesia în tot sensul cuvântului. Aceasta fiindcă el a fost cel care a predicat apariţia lui Maitreya. Cine este şi ce este Maitreya? Maitreya în budism este unbodhisattva[38] care va apare pe pământ, va ajunge să obţină o luminare totală şi va

[36]Nu se poate aici să nu menţionăm cazul lui Krişnamurti care a fost un hindus care a ajuns la concluzia că el este Mesia. Născut în 1895 Krişnamuriti a fost un copil care a cunoscut atât educaţia orientală (hindusă) cât şi pe cea occidentală. El a făcut practica la ambele şi a ajung să fie adeptul teosofiei. Prin urmare a simţit că menirea lui este să facă cunoscut la cât mai mulţi doctrina lui hindusă şi să îi facă pe mai mulţi să ajung să îl recunoască drept Mesia. Este bine să amintim aici că au fost mai mulţi în istorie care au ajuns la concluzia că ei sunt Mesia dar nici unul nu a fost atât de vocal ca Krişnamurti. În acest sens trebuie să ne aducem aminte că Iisus ne-a avertizat că vor venii mai mulţi Hristoşi mincinoşi care se vor denumii pe sine drept Mesia. Ei bine Krişnamurti este unul dintre cei mai actuali fiindcă el şi-a trăit cea mai mare parte a vieţii sale în secolul XX. Nu este în interesul studiului de faţă să prezinte pe toţi cei care s-au crezut Mesia dar trebuie să ştim că au fost mulţi.

[37]Danion Vasile, *Despre reîncarnare şi invazia extraterestră* (Editura Bunavestire, 2003).

[38]"În budism un **bodhisattva** (bodhi = iluminare, sattva = fiinţă) este o persoană care îşi asumă durerea reîncarnărilor şi a existenţei; el nu urmăreşte eschivarea din faţa suferinţei, ci dimpotrivă, înfruntarea ei directă şi depăşirea ei. Suferinţa este percepută ca un destin colectiv al lumii şi nu ca o soartă personală. În concepţia unui bodhisattva, sinele se confundă cu colectivitatea. Conform sutrelor mahayaniste există două tipuri de bodhisattva: pământeşti şi cereşti. În timp ce condiţia de bodhisattva pământesc este accesibilă oricărui om în viaţa actuală, cea de bodhisattva ceresc presupune puteri supraumane ce nu pot fi obţinute decât într-o viaţă viitoare. Aceste puteri sunt desprinderea de ciclul reîncarnărilor şi capacitatea de metamorfoză sub un chip sau altul. Astfel bodhisattva cereşti sunt asemănători zeilorhinduşi care se revelează omenirii sub formă de avatari, sau mai pot fi asociaţi cu sfinţiicreştini. De asemenea starea de bodhisattva este o stare premergătoare celei de Buddha." După wikipedia.

învăța o dharma[39] pură. După învățătura budistă Maitreya nu este nimic mai mult decât succesorul lui Buda. Profeția sosirii lui Maitreya se găsește în mai multe texte sacre budiste și la fel de bine și la mai multe secte budiste (Theravāda, Mahāyāna, Vajrayāna). Venirea lui Maitreya care este cel mai probabil un fel de Mesia budist va venii într-un viitor destul de distant. După ce budismul a fost răspândit și în China s-a budiștii chinezi au ajuns la concluzia că Maitreya se va numii: Prințul Luminii Lunei. Budiștii chinezi din secolul al IV-lea până în secolul al VI-lea au fost cei care au susținut că Maitreya este cel care locuiește în raiul Tușita. În acest rai budiștii vor ajunge să renască într-un viitor îndepărtat. Totuși au fost mai mulți budiști care au susținut că de fapt Maitreya nu va venii într-un viitor îndepărtat ci va venii într-un viitor mai apropiat și atunci când lumea va intra în declin și el va fi acela care va aduce salvarea unei lumi aflate în plin proces de decădere. Oricum ceea ce trebuie să remarcăm din învățăturile budiste despre Maitreya Buda este că:

- Maitreya este un Mesia,
- Maitreya este unul care va duce la îndeplinire învățăturile lui Buda,
- Maitreya este o ființă care locuiește în rai,
- Misiunea lui Maitreya este de a desăvârșii ceea ce a început Buda,
- Maitraya este o ființă iluminată,
- Maitreya este o ființă transecendentă.

Acestea sunt în mare preceptele pe care le avem despre mesianismul după cum este văzut el de budiști. Ceea ce am voit să evidențiem aici este că budismul nu este o religie străină de mesianism. Este evident că este o mare diferență dintre mesianismul creștin ortodox și mesianismul budist dar ceea ce nu poate în nici un fel să fie negat este faptul că mesianismul este prezent și în budism. Este clar că nu este un mesianism prea clar fiindcă este foarte greu să facem o distincție netă dintre Buda și Maitreya dar ceea ce este esențial pentru scopul acestei cărți este să știm că mesianismul există și în budism.[40]

Se spune că regele Attila al hunilor a ajuns să se căsătorească. S-a căsătorit cu frumoasa Ildico.

- Ildico vreau să îți spun că la nunta noastră o să dăm una dintre cele mai mai petreceri.
- Vai ce frumos.
- Da. Vreau să fie o petrecere pe care nu o vom uita niciodată.
- Da, este o ocazie specială.
- Pentru tine voi aduce cele mai alese băuturi și mâncăruri.
- Îți mulțumesc mult regele meu.
- Pentru nimic regina mea.

A venit și ziua petrecerii. De cum a început petrecerea Attila s-a pus pe băut. A tot băut și a tot băut.

- Regele meu ce faci? A întrebat Ildico.
- Nu se vede? Petrec.
- Nu de asta vorbeam.
- Dar de ce?
- Nu crezi că bei prea mult alcool?
- Prea mult alcool?
- Da.
- Păi nu suntem la nuntă nu?
- Așa este dar eu cred că ai trecut măsura.
- Nu în nici un caz.
- Eu zic să o lași mai ușor cu băutura.
- Regina mea: este o zi unică, este ziua nunții mele. Cum ai vrea să fiu: să stau trist ca la înmormântare?
- Nu, bineînțeles că nu.
- Atunci lasă-mă să mă desfăt.

Ildico nu a mai spus nimic. Attila s-a îmbătat rău de tot. În cele din urmă a chemat doi servitori.

- Hei voi doi?
- Ce este majestate?
- Duceți-mă la culcare.

---

[39]Dharma înseamnă în hinduism *scopul vieții.* Din dharma izvorăște armonia interioară și satisfacția durabilă. La fel de bine mai trebuie să știm că shamra presupune cunoașterea fiindcă scopul vieții este unul care aduce cu sine cunoaștere.
[40]Bernard Faure, *Unmasking buddhism* (Wiley-Balckwell, 2009).

Servitorii l-au luat pe Attila și l-au dus spre dormitorul lui.
- Ce o fi de merg așa de greu?
- Este din cauza la alcool majestate.
- Se poate.
- Să vă puneți în pat și mâine o să fiți fi ca nou majestate.
- Așa este.

Attila a fost pus în pat. Noaptea a trecut și a doua zi a fost găsit mort. A fost adus un medic. Medicul l-a cercetat să vadă din ce cauză a murit.
- A fost asasinat regele? A întrebat Ildico.
- Nu, nu a fost asasinat.
- Atunci cum de a murit?
- Vedeți regele a fost beat când a dormit. În somn s-a întors cu fața în sus. La un moment dat din cauza multului alcool pe care l-a băut a început să îi curgă sânge pe nas. Fiindcă dormea cu fața în sus sângele nu a avut pe unde să se scurgă și regele nu a mai putut respira. Așa că a murit.
- Vai și dacă nu i-aș fi spus ieri să nu mai bea atât, a spus tristă Ildico.[41]

Este evident că această întâmplare este una care se referă la faptul că alcoolul poate să facă multă pagubă în viața omului dar și la faptul că de multe ori religiile orientului sunt unele care nu țin cont de învățăturile creștin ortodoxe și în cele din urmă ele sunt unele care ajung să nu mai ducă la mântuire ci la pierzanie. Trebuie să știm că orientul a fost cât se poate de productiv în ceea ce am putea denumii ca mesianisme. Am văzut până acum numai două mari religii care ambele au vorbit de Mesia dar sunt forme diferite. Cum se face că deși hinduismul și budismul nu sunt religii creștine și nici iudaice totuși au în cadrul lor un element mesianic care este specific creștinismului? Este bine să știm că elementul mesianic este unul care este propriu oricărei religii. Deși hinduismul și budismul sunt religii care sunt doctrina ale demonilor trebuie să știm că nici chiar demonii nu pot să facă abstracție de elementul mesianic. Cum este prezent elementul mesianic în hinduism și budism?

1. Trunchiat,
2. distorsionat,
3. incomplet,
4. desfigurat,
5. disimulat.

Totuși trebuie să vedem că în budism și în hinduism elementul mesianic este prezent chiar dacă într-o formă destul de diferită de ceea ce cunoaștem noi ca mesianismul creștin ortodox.[42]

Un element mesianic trebuie să știm că există și în Bahai (babism). Adevărul este că Bahaiul este o religie care este mai puțin cunoscută și pe care trebuie să o redăm aici cât se poate de succint.Credința **Bahá'í** sau **religia bahaistă** este o religiemonoteistă întemeiată de *Mírzá Husayn-'Alí Núrí* poreclit Bahá'u'lláh (în limba arabă „Slava Domnului”) în secolul al XIX-lea în Persia. Numărul bahaiștilor în lume este de aproximativ 6 milioane, fiind răspândiți în peste 200 de țări. În acest sens este bine să știm că în ceea ce privește religia Bahaiul este o religie care susține că în religie există un fel de progresie sau mai bine spus o linie ascendnetă. Aceasta fiindcă Bahaiul nu consideră că în sine religiile sunt unele care sunt opuse una alteia. Ele sunt de fapt complementare una alteia. Există în acest sens o linie ascendentă în religie prin personalități precum:
- Moise,
- Iisus,
- Mohamed,
-Bahá'u'lláh etc.

Toți aceşti sunt un fel de linie ascendentă a religiei și ei nu sunt opuși unii altuia. În acest sens în Bahai Mesia se numește: Cel în care se va manifesta Dumnezeu. Această figură mesianică de mai multe ori a fost menționată de Bab care a fost fondatorul babismului. Bab spunea despre această ființă mesianică două lucruri în principal:

1. este originea la toate atributele dumnezeiești,
2. poruncile lui sunt echivalentul cu poruncile lui Dumnezeu.

[41]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[42]Damiel Kaown, *Buddhism: a very short introduction* (Oxford, 2000).

În acest sens unul dintre versele figurii mesianice va fi de 1000 de ori mai importantă decât cele ale lui Bob. Ceea ce nu poate în nici un fel să fie ignorat este că Bahá'u'lláh este privit în Bahai ca un Mesia. Aceasta fiindcă el are toate prerogativele unui Mesia.[43]

După cum am spus se poate vedea că în orient a existat din cele mai vechi timpuri și la mai toate religiile nevoia unui crez mesianic. Acest crez mesianic s-a manifestat prin:

- o persoană cu totul excepțională,
- un mântuitor la lumii,
- o persoană care să scoată lumea din întuneric,
- o persoană providențială,
- un Mesia al dreptății și al binelui,
- un Mesia mai puternic decât răul din lume,
- un Mesia care va fi un iluminator al lumii.

Este evident că idealul mesianic a fost de mai multe ori prezent în credințele și aspirațiile religioase ale orientului. Aceasta fiindcă deși temperamentul oriental este unul mai mistic și mai meditativ în nici un fel nu s-a putut să se ajungă la credința că nu mai este nevoie de un Mesia sau mai bine spus de un Mântuitor care să ajungă să schimbe soarta umanității. Am dat până acum numai trei dintre religiile orientale care vorbesc despre Mesia și despre modul cum El va ajunge să fie cunoscut. Panatajali, Buda sau Confucius trebuie să știm că au fost figuri mesianice orientale, oameni cu capacități excepționale care au venit să scoată pe restul din întuneric. Aceasta fiindcă trebuie să știm că în orient a fost mult mai pregnantă idea că lumea este căzută în rău și ea are nevoie de un salvator. Fie că a fost vorba de un salvator comun sau colectiv sau de un salvator singular ceea ce este bine să știm este că mai toată lumea a avut nevoie de un crez mesianic în orient. De fapt baza mesianică a orientului vom vedea că a fost preluată de occident și la fel de bine ea va suferii un fel de adaptare la mentalitatea occidentală. Mesianismul a putut să fie văzut prin mai multe doctrine orientale:

- nirvana,
- mocșa,
- iluminare,
- contopirea cu Marele Tot,
- reîncarnarea

sunt cu toate doctrine care presupun un Mesia sau cel puțin au un ideal mesianic încorporat în ele.[44]

O altă religie care trebuie să știm că și ea are un pronunțat caracter mesianic este islamul. Problema lui Mesia în islam trebuie să știm că este destul de complicată fiindcă în sens propriu este bine să știm că islamul nu are un Mesia oficial cum are creștinismul ortodox. Prin urmare cum se manifestă crezul mesianic în islam? Deși nu o recunoaște este bine să știm că musulmanii sunt unii care cred într-un fel de mesianism în ceea ce îl privește pe Mohamed. Este Mohamed cel care este de fapt Mesia în islam.

1. Mohamed este trimisul lui Alah pe pământ,
2. Mohamed este cel mai mare prooroc al lui Alah,
3. Mohamed este cel care a primit revelația Coranului (Cuvântul lui Alah) de la Sfântul Arhanghel Gavriil,
4. Mohamed este cel care a spus adevărul și el singur trebuie să fie crezut.

Acestea sunt numai câteva trăsături care ne spune că deși islamul recunoaște oficial existența lui Iisus în cele din urmă Iisus nu este Fiul lui Dumnezeu întrupat ci mai mult este doar un mare prooroc din rândul proorocilor Vechiului Testament. Iisus este denumit în islam Isa Ibm Mariam (Iisus Fiul Mariei, Mesia) și care susțin musulmanii că a fost uns din naștere de Alah cu scopul de a fi:

1. prooroc și
2. rege.

---

[43]Bahá'u'lláh s-a născut în 1817 la Teheran în Iran și a murit 1892 în Acra în Turcia. După ce s-a căsătorit s-a dus și și-a împărțit averea săracilor. Se mai spune despre el că a refuzat funcția de ministru. A purtat o corespondență cu Bab care a fost premergătorul Bahaiului. La fel de bine și Bab a fost tot din Iran și cel mai probabil și el s-a văzut pe sine ca un fel de Mesia mai mic. El a luat numele de Bab care în iraniană înseamnă poartă. În cele din urmă a fost executat pentru crezurile sale religioase. După cum am spus Bab a avut o corespondență cu Bahá'u'lláh. La fel de bine Bahá'u'lláh a fost și el închis pentru credința lui fiindcă în Iran bahaiul a fost interzis. Ceea ce se poate vedea de aici este fără doar și poate un profund caracter mesianic și în Bahai. Aceasta cel mai bine poate să fie văzut din personajele centrale ale Bahaiului:

1. Bab și
2. Bahá'u'lláh.

[44]Bartolomeu Anania, *Misterele orientale și creștinismul* (Editura Eikon, 2013).

Prin urmare este bine să ştim că oficial musulmanii nu sunt unii care Îl neagă pe Iisus numai că ei de fapt nu fac decât să îl vadă mai puțin decât este El în realitate. Termenul de Mesia în islam este de Mahdi. Cine este Mahdi?

1. El este cel care va stabilii care este adevărul,
2. Va avea misiunea de a unii toate sectele din islam în una singură.[45]

Ceea ce putem să ne dăm seama este că există o anumită ambiguitate în conceptul islamic de Mahdi care este Mesia. Aceasta fiindcă mai multe dintre trăsăturile lui Mahdi sunt unele care sunt proprii lui Iisus. Totuşi, Iisus nu este Fiul lui Dumnezeu ci mai mult doar un profet. Prin urmare care sunt puterile lui Mahdi?

1. Mahdi va avea toate puterile lui Allah, va fi însoțit de 333 de sfinți în slujba Sa,
2. Va trece mai multe teste de sfințenie și va fi al XII-lea Mare Imam musulman,
3. Va putea videca bolile numai cu o singură atingere,
4. Va aduce adevărul, dreptatea și cunoașterea pe pământ,
5. Va judeca și va aduce răsplată sau osândă oamenilor,
6. Va restaura islamul
7. Va unii toate religiile,
8. Va duce pacea pe pământ,
9. Mahdi va fi din neamul lui Mohamed,
10. Cunoaşte deplin trecutul, prezentul și viitorul,
11. Se va naşte dintre mamă creştină,
12. Va avea un semn distinctiv între cei doi ochi,
13. Va descoperii chivotul legii ascuns de evrei.

Toate aceste descrieri ale lui Mahdi sunt unele care după cum am spus ne fac imaginea unui fel de ambiguitate sincretică ce este un fel de amestec dintre creştinism și iudaism. Cel mai probabil în ceea ce priveşte doctrina lui Mahdi (Mesia), islamicii au preluat elemente și din creştinism și din iudaism venind cu o înțelegere proprie arabă a lui Mesia.[46]

Taoismul este o religie proprie Chinei care este bazat pe distincția fundamentală duală dintre ying și yang care sunt principiile binelui și al răului. În taoism răul și binele sunt complementare și este evident că sunt două lucruri care vor exista în veşnicie. Unii sunt de părere că nu există mai nimic în ceea ce priveşte crezul într-un anume Mesia în taoism. Adevărul este că de prin secolul al III-lea înainte de Hristos s-a ajuns să se considere că totuşi va exista un Mesia. Aceasta mai ales pe fondul faptului că taoiştii au devenit mai preocupați de problema eshatologică. Ei au devenit interesați de sfârştitul lumii fiindcă și-au dat seama că tot ceea ce are un început fără doar şi poate va avea și un sfârşit. În acest sens în secolul III înainte de Hristos marii inițiați taoişti au început să propovăduiască:

- sfârşitul ciclului lumii,
- venirea unui mare potop mondial,
- epidemii,
- în cele din urmă venirea unui Mesia mântuitor cu numele de Li Hong.

Prin urmare cine este Li Hong? Li Hong este Mesia în taoism. Sunt mai multe mituri cu privire la Li Hong dar ceea ce trebuie să ştim este că după taoişti:

- va venii la sfârşitul lumii,
- va venii să salveze pe cei aleşi.

La fel de bine Li Hong va putea să fie identificat prin:

- talismane,
- practici religioase taoiste,
- virtuți.

---

[45]Este de amintit aici că în islam există o vagă referință la Antihrist care este denumit cu numele de Al-Masih ad-Dajjal. Ei bine acesta se crede că va venii la sfârşitul timpurilor şi el se va numii pe sine adevăratul Mesia. Va fii Iisus cel care după islamici va ajunge să îl înfrângă pe acesta fals Mesia. Ceea ce putem să vedem aici este faptul că islamul este extrem de sincretic. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama el a ajuns să ia mai multe elemente din creştinism şi să le adopte într-o formă proprie la crezurile lui. Deşi nu o spune destul de clar se poate vedea că în islam figura mesianică nu este Iisus ci Mohamed. Aceasta fiindcă după cum am spus Mohamed este un prooroc mai mare decât Iisus.

[46]Martin Tamcke, *Creştinii în lumea islamică, la Mohamed până în prezent* (Bucureşti, 2018).

Li Hong este privit în acest sens ca un conducător model care va ajunge să facă pace și să pună în armonie cerul cu pământul. Li Hong va fi:
- unul care va combate haosul,
- va venii într-un timp în care vor avea loc mai multe răsturnări ale ordinii,
- va fi unul care va aduce ordinea în lume.

Toate aceste lucruri sunt unele care ne spune că Li Hong este în concepția taoistă Mesia sau mai bine spus cel care va ajunge să aducă balanță între forțele negative și cele pozitive din lume.[47]

Deși am reușit în cele din urmă să localizăm și să conceptualizăm care este locul lui Mesia în China și cum au ajuns chinezii să îl vadă pe Mesia este bine să știm că acest lucru nu este lipsit de ambiguitate. Aceasta fiindcă chinezii sunt unii care consideră că de fapt Li Hong nu este nimic mai mult sau mai bine spus nu va fi nimic mai mult decât o reîncarnare a filosofului taoist Lao Tze. Lao Tze, nume care în chineză înseamnă Maestru bătrân, știm că a fost un vechi filosof și scriitor chinez. Prin urmare fiindcă chinezii sunt unii care cred în reîncarnare este bine să știm că este foarte greu să ne dăm seama care este diferența dintre Li Hong și Lao Tze. Aceasta fiindcă după cele mai multe surse chinezești ei sunt una și aceiași persoană dar care au ajuns să se încarneze la timpuri diferite în istorie. Ceea ce știm este că Lao Tze este autorul cărții Tao Te Ching, care este mai mult o carte de cosmologie. În această carte Lao Tze vorbște de Tao ca fiind:
- nevăzut,
- totuși Tao nu este transcendent,
- extrem de puternic dar totuși modest,
- rădăcina al toate lucrurile.

După Lao Tze toți cei care acționează "nenatural" sunt unii care nu fac decât să perturbe balanța lucrurilor și a lui Tao. Pentru a ajunge la armonie și la balanță cu Tao omul trebuie să se întoarcă spre stadiul primordial al lucrurilor. În acest sens după Lao Tze tehnologia poate să aducă un progres fals. La fel de bine Lao Tze a fost cel care a lansat conceptul de wu wei care înseamnă:
- non-acțiune,
- sau fără acțiune.

Wu wei este prin urmare un lucru cu mai multe sensuri:
1. A nu face nimic,
2. A nu forța,
3. A nu acționa,
4. A crea nimicul,
5. A acționa spontan,
6. A curge cu momentul.

Ei bine avem aici mai toate principalele elemente ale doctrinei a ceea ce am denumit ca Mesia chinez.[48]

O altă religie care are și ea destul de mult caracter mesianic este zoroastrianismul. Zoroastrianismul a fost înființat de Zoroastru care a trăit în antichitate în Persia (Iranul de azi). Zoroastrianismul este dualist în sensul că crede că binele și răul sunt două lucruri care există din veșnicie. În acest sens Zoroastru a vorbit despre doi dumnezei:
- Ahuramazda, dumnezeul binelui și
- Ahriman, dumnezeul răului.

Ei sunt în antagonie veșnică unul cu altul. Totuși este bine să știm că de multe ori zoroastrianismul devine cât se poate de ambiguu aceasta fiindcă la un anumit moment el vorbește de o victorie finală a lui Ahuramazda aspra lui Ahriman. Această victorie va avea loc prin ceea ce zoroastrienii denumesc ca Saoșiant care este trimisul lui Ahuramazda să se lupte cu forțele întunecate ale lui Ahriman. Se pare că această luptă va avea loc la sfârșitul lumii. Ce știm despre această luptă pe care o va purta Saoșiant?

---

[47]Deșii nu pare este bine să știm că chinezii se văd pe sine ca un popor mesianic. Fiind cel mai numeros popor din lume trebuie să știm că chinezii sunt unii care se văd pe sine ca având un destin special și ca unii care sunt dincolo de toate unii care trebuie să se separe de restul. În acest sens se știe că în Evul Mediu chinezii au început să se separe de popoarele din jur. Aceasta și pe fondul ascensiuni mongole. Așa se face că în China s-a ajuns la idea de a construii un mare zid la granița de nord. Această idee s-a materializat în ceea ce cunoaștem în zilele noastre ca Marele Zid chinezesc. Marele zid chinezesc este unul care ne spune că chinezii sunt unii care au ajuns să se separe de restul lumii și să ajungă să se considere pe sine ca fiind diferiți. După cum am putut să ne dăm seama în sens chinezesc încununarea mesianismului național a ajuns să fie reflectată în conceptul sau mai bine spus în așteptarea eshatologică a lui Li Hong.
[48]Damaschene Christensen, *Christ the eternal Tao* (Saint Herman Press, 2004).

- va avea loc la sfârşitul cele de a 10000 ierni,
- va avea loc într-un timp când soarele nu mai va putea să fie văzut pe cer,
- va avea loc într-un timp când anul, luna şi ziua sunt mai scurte,
- va avea loc într-un timp când pământul va fi sterp,
- va avea loc într-un timp când oamenii vor devenii vicleni şi răi.

Toate aceste detalii le găsim în cartea zoroastriană Zand-i Vohuman Yasht. ceea ce trebuie să ştim este că fără doar şi poate că în zoroastrianism se vorbeşte cât se poate de clar de un Mesia. Şaoşiant este cel care va aduce FRAŞOKERETI. Ce este fraşokereti? Este renovarea finală a universului. Aceasta înseamnă că:
- răul va fi distrus,
- şi totul va fi adus la unire deplină cu Dumnezeu.

Iată prin urmare că avem aici ceea ce am putea spune care este concepția zoroastriană despre Mesia. Nu trebuie să credem că zoroastrianismul nu a fost unul care nu a ajun să creadă într-un Mesia. Aceasta fiindcă după cum am spus mai toate religiile cred într-un Mesia.[49]

Prin urmare Şaoşiant:
- va fi un om al păcii,
- se va lupta cu forțele răului.

Toate aceste detalii le primim dintr-o carte fundamentală a zoroastrianismului Bundasişim. Iată ce profețea această carte Bundasişim despre Mesia (Şaoşiant): "în bătălia finală cu răul, yazatas Airiaman va topii metalul în munți şi pe dealuri şi acesta va curge pe pământ ca un râu (Bundasişim 34, 18) dar cei drepți (aşavan) nu vor păţii nimic rău." Prin urmare ceea ce înțelegem din zoroastrianism este că Ahuramazda în cele din urmă va ieşii învingător în lupta cu Ahriman prin trimisul său pe pământ Saosişiant. Saoşiant va fi cel care:
1. va învia pe cei morți,
2. va încununa trupurile celor morți cu nemurire,
3. va purifica sufletele celor drepți,
4. va unii sufletele celor drepți cu Dumnezeu.

În cele din urmă timpul se va termina. Odată cu el va începe o epocă a
- dreptății,
- adevărului
- şi nemuririi.

Acestea sunt în mare principalele crezuri zoroastriene cu privire la Mesia şi la mesianism.[50]

Se spune că doi prieteni discutau despre viața lor.
- ştii ce sunt unele lucruri pe care tu nu le ştii despre mine.
- Ce anume?
- Eu nu am fost tot aşa cum mă ştii tu acum.
- Nu?
- Nu în nici un caz.
- Dar cum ai fost?
- Porvin dintr-o familie săracă.
- A, înțeleg.
- Da, mi-a fost greu în copilărie.
- Dar de ce ai fost sărac? Părinții tău nu munceau?
- A nu munceau.
- Şi atunci?
- Era din cauza tatălui meu.
- Ce este cu el?
- Din cauza lui am ajuns să fim săraci.

---

[49]Nu credem că este o coincidență faptul că mai toate religiile orientului au ajuns să fie unele care să creadă într-un fel sau altul într-un Mesia. Aceasta fiindcă după cum se poate constata în Orient a existat destul de mult elan mesianic. Orientul prin urmare deşi nu a spus-o direct prin religiile sale se poate vedea că este unul profund mesianic. Acesta va fi şi unul dintre motivele pentru ca după cum vom vedea orientul va ajunge să intre în conflict cu occidentul. Aceasta fiindcă evident că odată cu apariția lui şi occidentul va ajunge să fie unul care va avea aspirații mesianice. Ceea ce ne surprinde însă în ceea ce priveşte mesianismele orientului este uşurința cu care oamenii au tratat problema mesianică fiindcă mai toți marii întemeietori de religie orientali s-au văzut pe sine ca persoane mesianice.

[50]Jenny Rose, *Zoroastrianism. An introduction* (I. B. Tauris, 2011).

- Păi cum așa?
- Doar pe la vârsta de 15 ani am reușit să mi dau seama.
- Te ascult.
- Când eram copil mic mama de sărbători îmi dădea câte un ban de aur să al de cheltuială.
- Și mai apoi?
- Apoi dintr-o dată a început să îmi dea un ban argint.
- Și mai apoi?
- Apoi mi-a dat un ban de aramă.
- A tot scăzut din sumă.
- Da. A scăzut în așa fel că în cele din urmă îmi dădea câte o bucată de plumb luat din coada unei linguri stricate.
- Dar de ce?
- Numai la 15 ani am înțeles că tatăl meu era bețiv.
- Și el dădea toți banii pe băutură?
- Exact. 15 ani nu am știu de ce mama a tot scăzut din banii pe care mi-i dădea de sărbători.
- Trebuie să îți fost destul de greu.
- Chiar mi-a fost.
- Dar a trecut.
- Asta așa este. Dar această experiență m-a învățat următorul lucru.
- Ce anume?
- Să mă feresc de alcool.[51]

Întâmplarea de mai sus este una care se referă în special la cât de rău este să ai un bețiv lângă tine în casă dar la fel de bine ne mai spune că răul de multe ori este degenerescent. Răul de multe ori nu se instalează dintr-o dată ci se poate spune că el ajunge să se stabilească în om în mod treptat. Aceasta fiindcă trebuie să știm că există o *dialectică a răului*. Fără să exagerarăm trebuie să spunem că la fel de bine se poate vedea această dialectică a răului la fel de bine și în mesianismul oriental. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama mesianismul oriental nu a fost unul care s-a manifestat în mod sincronic ci a fost unul anacronic. Mai toate marile popoarele orientale au fost unele care au ajuns să aibă proprii Mesia și la fel de bine să vină cu mesianisme naționale proprii. Este adevărat că aceste mesianisme de cele mai multe ori au avut loc în cadrul religios dar nu trebuie să uităm că mai mulți Mesia în cele din urmă înseamnă că nu există nici un Mesia. Trebuie să știm că în orient în nici un fel nu se poate vorbii de un Mesia colectiv fiindcă aproape orice popor a ajuns să își creeze proprii lor Mesia. De multe ori acest Mesia oriental nu a fost nimic mai mult decât un fel de aspirație națională de domina lumea prin religia ce a fost creată într-un anume popor. Iată cum se poate vedea că mesianismul oriental este unul degenerescent care dintr-un fond religios a ajuns să schimbe cadrele într-un mesianism național.

1. Hindușii au avut Mesia pe Kalki,
2. Budiștii au avut Mesia pe Bodhisattva,
3. Bahaiul l-a avut Mesia pe Baba,
4. Taoismul l-a avut Mesia pe Li Hong,
5. Islamul are ca Mesia pe Mahdi,
6. Zoroastrianismul l-a avut ca Mesia pe Saoșiant.

Am dat aici numai principalele forme prin care s-a manifestat mesianismul în orient. Evident că ele sunt mult mai multe dar fiindcă spațiul acestei cărți este nelimitat fără doar și poate că nu am putut să intrăm în detalii.[52]

Toate cele spune mai sus ne arată și ne demonstrează că se poate fără doar și poate să vorbim de un fenomen al mesinismului în orient dintre care trebuie să știm că mesianismul iudaic este numai o mică parte. Este bine să știm că după cum am arătat în rândurile de mai sus evreii și azi așteaptă pe Mesia. Adevărul este că în crezul evreiesc Mesia a suferit atât de multe modificări încât cu greu se mai poate vorbii de un Mesia care să fie pe înțelesul și pe sensul oamenilor de azi. Știm din Noul Testament că la vremea Imperiului Roman evreii așteptau un Mesia politic care să vină să îi elibereze pe evrei de sub robia romană. Fiindcă Iisus a înșelat în mare așteptările evreiești în cele din urmă El a fost răstignit. Ceea ce am dorit să evidențiem în aceste rânduri este

[51]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[52]Petar Bojavnic, *Violence and messianism* (Routledge, 2018).

faptul că ne înșelăm dacă ajungem să credem că mesianismul a existat numai la evrei. Adevărul este că au fost mai multe popoare care au așteptat un Mesia sub o formă sau alta. Prin urmare ceea ce putem spune despre mesianism în termeni generici după cum este el experimentat în orient este că:

- mesianismul oriental este unul prin excelență religios,
- mesianismul oriental este universal,
- mesianismul oriental poate să fie camuflat,
- mesianismul oriental a variat de la popor la popor,
- mesianismul oriental a fost cauza la mai multe conflicte și războaie,
- mesianismul oriental afirmă victoria finală a binelui împotriva răului.

Acestea sunt prin urmare câteva trăsături pe care le putem desprinde din studiul pe care l-am făcut până acum la principalele forme de mesianism oriental pe care l-am studiat.[53]

Din cele spune mai sus ceea ce trebuie să înțelegem este că orientul este fără doar și poate patria mesianismelor. Aici se poate vedea că au apărut tot felul de mesianisme și care promiteau adepților viața fericită în rai sau la fel de bine restaurarea raiului pe pământ. În cele din urmă este bine să știm că și mesianismul creștin ortodox este unul care ține tot de familia mesianismelor orientale dar despre el vom vorbii la finalul acestei cărți. Nu se poate să nu remarcăm că sub o formă sau alta mesianismul a fost prezent la mai multe popoare ale orinetului care au voit sub o formă sau alta să își popularizeze ideile și doctrinele. Cei mai mulți orientali sunt unii care și în zilele noastre îl așteaptă pe Mesia. Aceasta fiindcă ei sunt cei care vor să ajungă să obțină restaurarea:

- balanței primordiale,
- echilibrului original,
- păcii,
- victoriei binelui împotriva răului,
- victoriei dreptății asupra nedreptății,
- victoriei moralității asupra imoralității.

Toate aceste lucruri sunt prin urmare cele care definesc ceea ce am putea denumii ca mesianismul oriental.[54]

CAPITOLUL 3

MESIANISMUL OCCIDENTAL

După un proces mai mult sau mai puțin hegemonic trebuie să știm că în cele din urmă din orient va ajunge să se desprindă occidentul. Occidentul este tot ceea ce este cuprins din Europa de est până la oceanul Pacific (California din America). Este evident că procesul de formare al occidentului a fost unul în esența lui format din migrație. De fapt este bine să știm că occidentalii sunt cu toții orientali în cele din urmă. Totuși, ei au ajuns să se separe de orient și să ajungă să își formeze propria lor cultură. Prin urmare se poate spune că occidentul este unul care se întinde pe 3 continente:

- Europa de vest,
- America de Nord,
- America de Sud.

Acest spațiu trebuie să știm că nu a fost la fel de efervescent sau mai bine spus productiv în ceea ce privește religiile. Aceasta fiindcă trebuie să știm că spre deosebire de orient care este mult mai predispus la mistică, occidentul s-a remarcat mai mult printre-un spirit pragmatic. După cum am spus la începutul acestui capitol este bine să știm că occidentul a fost unul care a ajuns să ajungă să își dispute supremația asupra orientului. De fapt este bine să știm că odată cu apariția occidentului se poate vedea mai multă:

- tensiune,

---

[53]Citind aceste rânduri unii ar putea să spună că în cele din urmă ce contează forma ți poporul sub care a existat un mesianism ci ceea e contează în cele din urmă este rezultatul mesianismului: că binele ajunge să triumfe împotriva răului. Ei bine trebuie să știm că în sens creștin ortodox acest lucru nu este suficient. De ce nu este suficient? Fiindcă binele de care vorbesc mai multe mesianisme orientale poate la fel de bine să fie unul aparent. Știm că Sfântul Apostol Pavel ne-a spus că diavolul se poate preface în înger de lumină. Prin urmare binele pe care mai multe mesianisme îl propovăduiesc la fel de bine poate să fie unul aparent. Iată de ce în problema mesianismului oriental este nevoie de mult discernământ. Este nevoie de mult discernământ fiindcă numai așa în cele din urmă vom ajunge să ne dăm seama de care este diferența dintre adevărul și falsul mesianism.

[54]V. Gordon Childe, *Most ancient east: oriental prelude to european prehistory* (Londra, 1929).

- neînțelegere,
- dezbinare,
- dorință de supremație,
- dorință de dominare a orientului,
- dorința de a subjuga orientul.

Toate acestea fiindcă este bine să ştim că orientul este unul care în mentalitatea occidentului este unul care este desuet. Occidentul este unul care consideră că în nici un fel nu mai trebuie să depindă de orient. Aceasta fiindcă a venit timpul ca el să fie independent. De fapt trebuie să vedem în mai toată istoria occidentului:

- dorința de independență,
- negarea originilor orientale,
- căutarea unei originalități proprii,
- dorința de a fi mai bun și mai creativ decât orientul.[55]

Este bine să ştim că acest complex de inferioritate a occidentului a ajuns să se manifeste de multe ori camuflat. De exemplu sunt mai puțini cei care știu că în timpul cruciaților ei bine aceştia sub pretextul că merg să elibereze Israelul, Țara Sfântă, ei bine de mai multe ori ei au jefuit Bizanțul. Istoria cunoaște că în timpul unei cruciade cruciații au intrat în catedrala Sfânta Sofia din Constantinopol și au luat veşmintele preoțești pe care le-au pus pe caii lor pentru ca ei să aibă şi ei nişte veşminte. Aceasta ne spune că de multe ori occidentul s-a comportat destul de barbar cu orientul din care s-a născut. Devine evident că trebuie să fim mult mai realişti cu occidentul care după cum am spus tinde:

- să fie mai pragmatic,
- mai materialist,
- mai puțin interesat de teme de religie,
- mai puțin orientat spre mistică,
- mai superficial,
- mai orientat spre lumea din afară.

Toate aceste lucruri fiindcă este bine să ştim că orientul este unul care de cele mai multe ori nu a fost prea conştient de supremația lui. Este trist că s-a ajuns la un proces de hegemonie orient-occident, dar în cele din urmă trebuie să luăm lucrurile aşa cum sunt ele și să ştim că nu putem să le schimbăm după cum am vrea noi. Ceea ce este clar este că de mai multe ori orientul și occidentul au ajuns la război fiindcă au găsit:

- mentalitățile mult prea diferite,
- că nu au denominatori comuni,
- că nu se mai pot reconcilia,
- că cel puțin pot ajunge să trăiască în ignoranță unii cu alții.

Aşa se face că în istorie se poate vedea un fel de răceală în ceea ce privește relațiile dintre orient și occident. Poate că nu fără de nici un motiv în secolul al XX-lea a existat și un Război Rece dintre orient și occident.[56]

Pe lângă mesianismul generic occidental care ne spune că occidentul este țara făgăduinței este bine să ştim că au apărut mai mult mesianisme și în cadrul occidentului care au fost destul de diferite ca formă și ca și conținut. Aceasta fiindcă ele sunt unele care sunt cât se poate de proprii și care au voit să fie:

- o sinteză a mentalității occidentale,
- o dovadă a superiorității occidentale,
- o dovadă că occidentul nu trebuie să fie intimidat de orient,
- o dovadă a capacității creatoare a occidentului.

Aşa se face că din Evul Mediu am ajuns să avem de a face cu ceea ce am putea spune ca o încercare de asimilare a orientului de către occident. Aceasta din mai multe motive:

---

[55]Prin urmare nu greşim dacă spunem că occidentul se află într-un proces hegenomic cu orientul. Aceasta fiindcă în occident întotdeauna a existat un complex de inferioritate cu privire la occident. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să ştim că occidentul a tins să nege originile lui. Nu se poate să vorbim de un occident care este în întregime diferit și separat de orient. Aceasta fiindcă după cum am spus occidentul a apărut pe fundamentele orientului. De fapt este bine să ştim că faptul că occidentul este în zilele noastre creştin se datorează în special orientului. Totuşi este bine să ştim că sunt multe lucruri reprobabile în ceea ce priveşte orientul. Aceasta fiindcă după cum am putut vedea au fost mai multe religii care au divizat orientul. Acest proces de divizare a occidentului vom vedea că este de fapt unul existent și în acest spațiu geografic. Trebuie să fim conștienți că orientul este unul care a dat naştere occidentului și nu invers.

[56]Neagu Djuvara, *Între orient și occident* (Bucureşti, 1995).

- orientul este demodat,
- orientul este unul care nu mai poate ține pasul cu progresele științifice occidentale,
- orientul trebuie să accepte că nu mai poate face față occidentului,
- orientul este o epocă revolută ce trebuie să se încheie.

Am fi mult prea naivi dacă am crede că relațiile dintre orient și occident au fost întotdeauna cordiale și binevoitoare. Aceasta fiindcă după cum am spus occidentul a voit să fie unul care să domine lumea din cele mai vechi timpuri. Așa s-a ajuns în zilele noastre la ceea ce cunoaștem ca hegemonia dintre orient și occident.[57]

Un prim mesianism occidental pe care îl vom enunța aici provine din Portugalia și se leagă de regele Sebastian al Portugaliei. Acest rege a fost unul dintre cei mai mari regi ai Portugaliei și este bine să știm că el este unul care a ajuns să devină un fel de mit al Portugaliei. Totul a pornit de la bătălia din Alcácer Quibir la care a participat și regele Sebastian. Ei bine la un moment dat în timpul bătăliei regele Sebastian a dispărut. Cei mai mulți cred că a fost ucis în bătălie dar au fost mai mulți naivi care au văzut în această dispariție de pe terenul de luptă un fel de răpire a regelui. De ce o astfel de răpire? Fiindcă se credea că regele Sebastian a fost răpit de Dumnezeu pentru ca el să revină mai apoi și să salveze Portugalia. Ei bine trebuie să știm că acest mit al regelui Sebastian al Portugaliei a fost amplificat de un preot pe nume Antonie Vieira care a început să interpreteze Biblia și să ajungă la concluzi că va exista un al V-lea imperiu portughez. Din Portugalia ei bine se pare că mitul mesianic al regelui Sebastian a fost preluat de Brazilia. Aceasta fiindcă s-a ajuns ca în timpul proclamării independenței republicii, mai multe grupuri din Brazilia să ajungă să susțină un fel de întoarcere la monarhie. Ei bine acest lucru a fost la fel cu felul în care portughezii au ajuns să susțină reîntoarcerea din morți a regelui Sebastian. Se poate vedea aici un dublu mesianism:

1. Un mesianism portughez,
2. Un mesianism brazilian desprins din mesianismul portughez.

După cum vom vedea este bine să știm că de fapt Spania și Portugalia au acționat în istorie ca un fel de țări mesianice pentru America de Sud. Aceasta fiindcă după cum am spus ele au fost unele care au susținut că America de Sud nu este nimic mai mult decât o țară de colonie a Spaniei și Portugaliei. Cu mare greutate în cele din urmă țările din America de Sub au ajun să își ia independența și să ajungă să fie libere de jugul care le oprima.[58]

Deși unii ar putea să considere că a include în această carte acest exemplu este o dovadă de rea credință vom vedea că până și în ocultismul occidental au existat mai multe tendințe mesianice. Sunt mai puțini cei care cunosc cartea folcloristul american Charles Godfrey Leland din anul 1899 cu numele *Aradia sau Evanghelia Vrăjitoarelor*. Cine este Aradia de care vorbește Leland? Aradia este Mesia care a fost trimisă pe pământ pentru a învăța pe agricultorii oprimați să facă magie și în acest mod să ajungă să scape de asuprirea catolicilor și a claselor superioare social. Ceea ce ne-a făcut să includem acest episod despre Aradia în această carte este fiindcă se pare că autorul ei s-a inspirat după un text adevărat pe care l-au folosit vrăjitoarele din Toscana. După ce a fost publicată se pare că această carte a lui Leland a avut extrem de mult succes și a devenit un fel de punct de reper pentru toți cei care erau interesați de magie și de vrăjitorie. Așa se face că mai multe grupări oculte și magice cum sunt:

- Wicca și
- Stregheria

au ajuns să o accepte și să se folosească de ea pentru a face populară magia și doctrinele oculte în occident. Ravel Grimassi care este cel ce a întemeiat tradiția de sorginte Wicca Stregheria a susținut că Aradia a fost o persoană adevărată istorică cu numele de Aradia din Toscano care a condus un grup de vrăjitoare ce o adorau pe zeița Diana. Ceea ce este clar este că avem aici de a face în cazul Aradiei cu o tradiție mesianică autentic occidentală. Este adevărat că ea ne-a provenit din vrăjitorie și occultism dar în nici un fel nu se poate nega faptul că Aradia a

[57]Această hegemonie trebuie să știm că a ajuns să afecteze și viața Bisericii. Ce a fost Marea Schismă de la anul 1054 decât un fel de reflecție a hegemoniei dintre orient și occident? Sunt mai multe cauze care au dus la separația creștinismului oriental de cel occidental dar ceea ce este bine să știm este că această schismă a apărut mai ales pe fondul luptei de supremație dintre orient și occident. Iată de ce este bine să știm că nu trebuie în nici un fel să subestimăm relația tensionată ce există între orient și occident. Este adevărat că în istorie acuzele nu au încetat să curgă din ambele părți. Orientul și occidentul sunt două spații care continuă și în zilele noastre să se acuze reciproc de mai multe fapte mai mult sau mai puțin adevărate. Ceea ce trebuie să știm este că în cele din urmă trebuie să fim unii care să vedem lucrurile așa cum sunt ele și să nu ne facem iluzii în ceea ce privește orientul și occidentul.

[58]Tema regelui mesianic portughez a fost preluată și autorul portughez Fernando Pesoa în cartea lui Mesagerul. Fernando Pesoa, *Message* (Editura Shearsman, 2007).

fost o figură mesianică. Iată de ce este bine să ştim că trebuie să ştim că dacă vom căuta mai mult vom găsii mai multe exemple de mesianism occidental.

Un zeu occidental profund mesianic a fost vikingul Thor. Cine este Thor. Thor este fiul zeului suprem al vikingilor Odin. Thor este cel care este protectorul şi mântuitorul lumii. Dacă vom studia mai mult vom vedea că "vechii englezi Donor, germanicii Donar, saxonii Thunar, toate numele acestui zeu provin de fapt din numele masculin proto-germanic Thunraz, adică tunet. Numele acestui zeu nordic a stat şi la baza denumirii zilei de joi, Thursday în limba engleză."[59]

Este bine să ştim că Thor a avut şi o formă umană fiindcă el era cel care din Azgard, regiune zeilor trebuia să protejeze lumea şi să o apere de rău. Este evident că figura lui Thor este fără doar şi poate cea a unui Mesia occidental pe care la fel de bine trebuie să o vedem ca un care a ajuns să influenţeze foarte mult mentalitatea scandinavilor. Este adevărat că Thor este mai mult un mit dar dacă este să îl studiem mai profund vom vedea că este mai multe un fel de Mesia viking.[60]

Un profund mesianism occidental avea să se manifeste în cazul Imperiului Roman. Aici mai mulţi împăraţi după ce au murit au ajuns să fie zeificaţi sau mai bine spus să fie trecuţi în rândul zeilor. Dintre ei amintim aici pe:

1. Iulius Cezar,
2. August,
3. Claudiu,
4. Vespasian,
5. Titus,
6. Traian.

Iată ce credeau romanii despre Traian: "Traian apare proslăvit ca Binefăcătorul universal, Zeus Philios, Iupiter Amicalis, zeu suprem binevoitor, ocrotitor şi prietenos."[61]

Este foarte evident că avem în cazul romanilor cu un puternic element mesianic care să-a manifestat mai ales prin zeificarea postmortem a unor împăraţi. Este adevărat că nu toţi împăraţii au fost zeificaţi. Aceasta fiindcă numai cei care s-au remarcat prin acte de mare valoare pentru imperiu au ajuns să fie zeificaţi. Au fost şi unii împăraţi care au ajuns să se considere că sunt zei. De exemplu sunt mai puţini cei care ştiu că Commodus se credea încarnarea lui Heracles şi a zeiţei Mithra.[62]

O poveste adevărată o avem dintr-un sat în care trăia o familie cu mai mulţi copii. Ei bine unii dintre aceşti copii au păşit pe calea Bisericii Ortodoxe în timp ce alţii au început să fie interesaţi de vrăjitorie. Cei care au ajuns să fie interesaţi de vrăjitorie au fost cei care au ajun să ia MANA de la vaci.

- Voi nu vă daţi seama ce faceţi, pe fraţii spuneau cei credincioşi la cei necredincioşi.
- Ce să facem?
- Lucraţi cu diavolul.
- Noi? Cum aşa?
- Voi nu ştiţi că magia şi vrăjitoria sunt lucrări ale diavolului?
- Cine va spus asta?
- Aşa spus toţi sfinţii părinţi ai Bisericii.
- Fleacuri. Acestea sunt poveşti popeşti.
- Nu sunt nici un fel de poveşti popeşti.
- Şi ce este dacă lucrăm cu diavolul?
- O să vă pierdeţi pierde sufletele în iad.
- Chiar aşa?

---

[59]După wikipedia.

[60]Este de amintit aici că la un anumit nivel şi dacii care au fost strămoşii românilor de azi au avut un fel de Mesia a lor. Este vorba de nimeni altul decât Zamolxe. Deşi om Zamoxle va ajunge să fie zeificat de daci şi să fie considerat zeul lor suprem. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că mai ales în vechime au fost mai mulţi care au ajuns să zeifice anumite personalităţi şi să le considere că deşi ei au fost oameni de fapt natura lor era una dumnezeiască. Este evident că trebuie să fim cât se poate de atenţi cu modul în care oamenii ajung să vadă idealul mesianic fiindcă din elan mesianic ei pot ajunge chiar şi să zeifice anumite persoane istorice şi să le vadă ca fiind nemuritoare. Este evident că tot ceea ce are loc în acest sens este pură ficţiune. Zeificarea este un lucru pe care îl întâlnim atât în occident cât şi în orient.

[61]Eugen Cizak, *"Epoca lui Traian"*, Împrejurări istorice şi probleme ideologice, Capitolul al V-lea, Elaborarea ideologiei, A) Cultura si religie, (Editura Stiinţifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1980), p. 119.

[62]Jean-Noel Robert, *"Roma",* traducere Simona Ceauşu, (Editura BICC ALL, Bucureşti, 2007), p.47.

- Pe noi ne doare fiindcă suntem frați.
- Dacă nou nu ne pasă de ce v-ar păsa vouă.
- Vai de sufletele voastre.

Frații vrăjitori fiindcă nu le-a plăcut că li s-a făcut observație, cum nu le place la nici un unul care face lucruri rele și este mustrat, și-au pus gând rău cu o soră de al lor care era și cea mai credincioasă.

- Așa nu se mai poate.
- Așa este. Să fim mustrați noi?
- Vom face vrăji pe vitele ei.

Sora avea 4 copii mici și pentru ei ținea o vacă să aibă lapte proaspăt pentru ei. În cele din urmă vacile după ce le-au făcut mai multe vrăji (au luat "mana" vacilor) s-au îmbolnăvit și au trebuit să fie vândute. Frații au vorbit cu cumnata lor care și ea se ocupa cu vrăjitoria și într-o zi de paști a sa-a dus cu un lapte peste care a făcut mai multe boscoane.

- Bună ziua, a început cumnata.
- Hristos a înviat.

Cumnata nu a răspuns la acest salut.

- Va să știi că mă bucur că te-am găsit acasă.
- Dar ce te aduce pe la noi?
- Vai cum ce mă aduce?
- Nu prea vii pe la noi.
- Dar nu suntem noi rude?
- Suntem, suntem.
- Uite m-am gândit să îți vin de ajutor.
- Cu ce?
- Știu că tu ai 4 copii mici de crescut.
- Așa este.
- Așa că m-am gândit să îți aduc acest lapte să îl lai să îl bea.
- Mulțumesc că te-ai gândit la noi.
- Dar se poate așa ceva?
- Nu știu ce să zic.
- Tu te îndoiești că eu nu țin la tine?
- Eu știu că tu nu prea ții calea bisericii.
- Ei fiecare cum crede.
- Bine îmi mulțumesc pentru lapte.
- Nici o problemă.
- Hristos a înviat.
- La revedere.

Cumnata a plecat. A ajuns la soțul ei.

- Au luat laptele?
- Da, l-au luat proștii.
- La vrăjile pe care l-am făcut sigur nu mai au mult de trăit.
- Așa le trebuie sărăntoci de sunt.

Sora cea credincioasă le-a dat lapte la toți copii să bea inclusiv la o fetiță care era nou născută. Nu a durut mult că după ce au băut la toți li s-a făcut rău. La scurt timp au vărsat tot laptele băut.

- Vai ai văzut ce s-a întâmplat? A spus sora către soțul ei.
- Nu le-a căzut bine laptele la copii?
- Nu, nu este asta?
- Laptele a fost vrăjit.
- Se poate așa ceva?
- Cum să nu.
- Cum așa?
- Cred că vraja a fost să ne moartă copii dar eu i-am împărtășit pe copii în noaptea de sfintele Paști. Duhul Sfânt i-a apărat.

De atunci înainte sora nu a mai primit nimic de la rudele ei cele rele.

Am spus această întâmplare adevărată pentru a demonstra că pe fondul confuz al mesianismului trebuie să știm să facem diferența dintre falsul mesianism și adevăratul mesianism. Aceasta fiindcă trebuie să știm că diavolul are și el putere și poate să convingă pe multă lume la tot felul de mesianisme. Am văzut că în Toscana au existat mai multe vrăjitoare are se considerau un fel de Mesia pe pământ. Acest fapt evident că ajungem să ne ducă sub incidența diavolului. Este diavolul cel care ajunge să influențeze lucrurile și să le facă în așa fel ca noi să fim prostiți de cine știe ce formă de mesianism oriental și occidental. Pilda de mai sus este una care ne spune că puterea diavolului este reală dar ea nu este mai mare decât puterea lui Dumnezeu.[63]

Din cele pe care l-am afirmat mai sus putem să ne dăm seama că mesianismul poate să devină centrul de interes:

- al ocultismului,
- al magiei,
- al superstiției poluare,
- al naivității umane.

Totuși ceea ce trebuie să știm este că se pare că în sens istoric occidentul nu a prea învățat din experiența orientului care după cum am putut vedea a avut mai multe încercări eșuate de mesianism. Aceasta fiindcă nu tot ceea ce se denumește ca fiind mesianism este și mesianism în cele din urmă.[64]

La facerea mesianismului occidental trebuie să știm că un mare aport l-au adus filosofii occidentali. Aceasta fiindcă ei au fost conștienți că pot să creeze o filosofie occidentală care să fie una superioară față de filosofia orientală. Mai mulți filosofi orientali au fost cei care au crezut într-un fel de superioritate a filosofiei occidentale față de cea orientală. Dintre cei mai cunoscuți filosofi occidentali amintim pe:

- Seneca,
- Ioan Scotus Eurigena,
- Anselm de Catenbury,
- Petru Abelard,
- Albert cel Mare,
- Toma Aquino,
- Duns Scotus,
- Meister Eckhard,
- Imanuel Kant.

Cu toții aceștia au venit cu contribuții semnificative și substanțiale la ceea ce a ajuns să se denumească drept filosofia occidentală. Aceasta fiindcă după cum am spus una dintre formele prin care mesianismul occidental a ajuns să se separe de cel oriental a fost și filosofia.[65]

Ceea ce este diferit în ceea ce privește mesianismul în occident este că el a ajuns să se manifeste sub forma lui secularizată. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama occidentul a voit să meargă pe drumul lui propriu. În acest sens vom arăta în această carte că mai multe tendințe mesianice au existat în occident în special în:

- Franța,
- Spania,
- Anglia,
- Italia,
- Germania (despre Germania și mesianismul nazist vom vorbii într-un capitol următor pe larg).
- Statele Unite ale Americii.

---

[63]Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre mărginita putere a diavolului* (București, 2014).

[64]Mesianismul occidental a fost unul care a voit să se impună prin mai multe lucruri:
- cultură,
- artă,
- știință,
- civilizație.

Este bine totuși să știm că în cele din urmă nu se poate vorbii de un mesianism occidental în adevăratul sens al cuvântului. Aceasta deși sunt mai mulți entuziaști occidentali care și-au adus aportul la ceea ce este mesianismul și la modul în care s-a manifestat el în occident. Trebuie să știm că este impropriu să vorbim de un mesianism occidental din moment ce Iisus a fost un oriental. Pentru ca să ajungă să creeze un mesianism occidental în cele din urmă vom putea vedea cum creștinismul ortodox a ajun să se împartă în mai multe facțiuni și secte. Toate cu scopul de a ieșii de sub linia de influență creștinismului ortodox.

[65]Bernard Russell, *Istoria filosofiei occidentale* (București, 2005).

Aceste țări sunt de fapt primele mari puteri ai occidentului și se pare că aici a apărut ceea ce am putea denumii ca un fel de mesianism secularizat care a voit să domine lumea. În acest sens în Franța se poate vedea că o figură oarecum mesianică a fost Napoleon Bonaparte. El a fost mai mult decât un simplu cuceritor ci a fost o persoană care a fost convins că destinul lui este să extindă Franța în toată lumea. Napoleon a început să cucerească mai multe teritorii până când în cele din urmă avea să se oprească în Rusia. El avea să moară exilat pe insula Elba fiindcă evident că ambițiile lui au fost mai mari decât putea Franța să ofere. Imperiul francez al lui Napoleon se poate spune că a fost un fel de manifestare a mesianismului francez. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama el a fost unul care a plecat de la premisa că Franța este țara care trebuia să stăpânească lumea.[66]

Nu credem că greșim când afirmăm că a doua țară pe linie mesianică ce a ajuns să se manifeste mesianic a fost Spania. Aceasta mai ales în relație cu America de Sub. Știm că primii care au colonizat America de Sud au fost indigenii americani care cel mai probabil s-au desprins din eschimoși. Ei bine odată cu ridicarea Spaniei ca putere în lume s-a ajuns la concluzia că ea trebuie să domine cât mai multe țări și care este posibil toată lumea. În acest sens în istoria Spaniei se desprinde figura mesianică a lui Cristofor Columb care se poate spune că a redescoperit America de Sud. La fel ca mai multe alte nații dorința spaniolilor a fost de a se îmbogății și a fi unii care să ajungă să dețină toată lumea eventual. Madrid a devenit un fel de oraș pivot care trebuia să devină centrul unui mare imperiu și dacă era posibil al lumii întregi. Iată cum conștient sau inconștient în cele din urmă și spaniolii au ajuns să manifeste un fel de mesianism național. Pentru acest ideal mesianic este bine să știm că ei au fost dispuși la orice:

- război,
- crimă,
- violență,
- agresiune,
- ostilitate,
- agresivitate etc.

Așa se face că spaniolii care erau catolici s-au folosit de clișeul religios pentru a ajunge să își extindă idealul mesianic al unei Americi de Sud spaniole. Rând pe rând vechile țări ale incașilor și amazonienilor au fost cucerite de spanioli și transformate în colonii spaniole. Este bine să știm că acest mesianism spaniol nu a fost unul care s-a manifestat în sens religios ci a fost profund secular. El s-a manifestat prin:

- impunerea limbii spaniole,
- convertirea cu forța a celor cuceriți la catolicism,
- transformarea teritoriilor cucerite în colonii spaniole,
- supremația absolută a Spaniei în toate teritoriile cucerite.[67]

Un alt imperiu care a avut puternice conotațiile mesianice a fost Imperiul Britanic sau Englez. Acest imperiu a început să existe din secolul al XVI-lea și a durat aproximativ până la mijlocul secolului al XX-lea. A fost acest imperiu care s-a manifestat prin a promova tot ceea ce este englezesc și a face colonii din toate teritoriile ocupate. Se și spune că Imperiul Britanic a fost imperiul asupra căruia soarele nu apunea niciodată datorită mărimii sale. Deși au existat în istorie mai multe faze ale acestui imperiu este bine să știm că el a fost prezent în special în următoarele țări:

- America de Nord,
- Australia,
- India,
- Africa de Sud,
- Birmania.

---

[66]Unul dintre lucrurile care au dus la căderea lui Napoleon a fost și faptul că deși monarhia a fost abolită în Franța la anul 1789, ei bine trebuie să știm că el a ajuns să se proclame pe sine împărat, deci monarh. Acest lucru nu a fost pe placul la mai mulți francezi. Este adevărat că Franța este o țară cu mult potențial și probabil că acesta a fost și motivul pentru care Napoleon a voit să ducă la maxim acest potențial. Este de amintit aici că se poate face mai multe paralele dintre Napoleon și Alexandru Macedon fiindcă ambii au avut o domnie destul de scurtă. Aceasta fiindcă setea lor de a cucerii era mai mare decât posibilitatea logică a imperiului de a se extinde. Totuși, ceea ce trebuie să știm este că mulți francezi din zilele noaste se simt mândrii să știe că în trecutul lor a existat o figură istorică cum a fost cea a lui Napoleon. Ceea ce este bine să reținem este că Napoleon a fost probabil una dintre cele mai mesianice figuri franceze, de ci occidentale.

[67]Nugh Thomas, *Rivers of gold: the rise of the Spanish Empire from Columbus to Magellan* (Random House, 2013).

Toate aceste țări au ajuns să fie încorporate la un nivel mai mic sau mai mare în acest imperiu britanic de care vorbim acum. Este foarte clar că se poate vorbii de un mesianism imperial englezesc ce s-a manifestat prin mai multe cuceriri. Londra avea să devină un oraș mesianic și la fel de bine limba engleză a devenit o limbă mesianică. De fapt și în zilele noastre se pare că acest mesianism al limbii engleze continuă să existe și să se manifeste în lume. Oamenii de azi sunt de părere că este cu adevărat un lucru special și superior a ajunge să vorbești limba engleză fiindcă ea este un fel de limbă specială dacă nu cumva mesianică. De fapt nu se poate să nu remarcăm un anumit rol mesianic al limbii engleze în lumea de azi care a rămas ca un fel de reminiscență din timpul marelui imperiu englezesc. În zilele noastre cine nu știe limba engleză este cum va o persoană ce din start nu are cum să aibă acces la marile probleme mondiale. Paradoxul este că deși imperiul britanic nu mai există engleza a ajuns să fie limba cel mai des folosită în afacerile internaționale fiindcă se consideră că ea este o limbă cu totul specială. Dacă este să privim lucrurile la rece vom vedea că engleza nu este chiar atât de specială. Sunt limbi europene cum ar fi greaca sau româna care sunt mult mai vechi decât limba engleză dar care nu sunt vorbite fiindcă oamenii pur și simplu nu sunt interesați de ele.[68]

Odată cu apariția modernității o altă țară care va fi una puternic mesianică avea să fie America sau ceea ce se cunoaște în zilele noastre ca Statele Unite ale Americii. Inițial o colonie engleză, America avea să își ia independența față de Anglia la anul 1776. Este bine să știm că pentru a ajunge să își câștige independența americanii au dus un război cu englezii care nu au voit să îi lase să ajungă să își câștige independența. Ei bine după anul 1776 se poate să vorbim de o nouă epocă în istoria umanității. Este ceea ce cunoaștem ca apariția mesianismului american. Unii evident că ar putea să găsească aceste rânduri exagerate. Totuși, trebuie să știm că se poate vorbii de un mesianism american. Aceasta mai ales în secolul al XX-lea când America a început să domne lumea. Acest mesianism american a ajuns să fie denumit ca unul care se vrea pe sine o reînviere a mesianismului iudaic. Sunt mai mulți americani care se consideră pe sine Noul Popor Ales al lui Dumnezeu. Este de amintit aici că au fost mai multe state americane mai ales în sud care au voit independență față de America dar ele nu au fost lăsate independente. Aceasta fiindcă America s-a voit pe sine ca un nou imperiu, o nouă țară mesianică. Trebuie să știm că exista o mare diferență dintre mesianismul englez și mesianismul american. Aceasta fiindcă din moment ce mesianismul imperial englez s-a impus pe sine prin război, ei bine actualul mesianism american a ajuns să se impună prin cultura populară (pop culture). Cum se manifestă mesianismul american în cultura populară?

1. Prin filmele de la Hollywood,
2. Băuturi răcoritoare cum sunt Coca Cola sau Pepsi Cola,
3. Prin mâncături cum sunt hamburgeri și hotdog,
4. Printr-un fel de pax americana (pace americană) oferită unor state vasale,
5. Prin îmbrăcăminte (celebrii blue-jeans) etc.

La ora actuală este bine să știm că America este țara cu cea mai mare popularitate la nivel mondial. Aceasta fiindcă ea a ajuns să își găsească o modalitate populară de a își promova mesianismul.[69]

Este bine să știm că între mesianismul englez și cel american a existat o perioadă de ambiguitate sau mai bine spus există foarte multă ambiguitate. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să știm că America a fost inițial o mare colonie britanică. Ei bine americanii se vor unii în secolul al XVIII-lea și vor căuta să fie independenți. Un amănunt pe care mai puțină lume îl știe este faptul că după ce americanii au ajuns să își ia independența față de englezi a fost supusă la vot viitoare limbă a țării, acum că englezii nu mai erau stăpâni ai Americii. În acest sens au fost propuse două limbi pentru a fi adoptate:

1. engleza,
2. germana.

Așa se face că la diferență de un vot limba engleză a câștigat în fața germanei. Aceasta fiindcă mai toți cei din colonii vorbeau limba engleză și eventual nu au voit să ajungă să învețe o altă limbă. Apariția Americii în

[68]Mai nou o dovadă a neo-mesianismului englez se poate să fie văzută în faptul că englezii au părăsit Uniunea Europeană în ceea ce ei au denumit ca Brexit. Aceasta fiindcă evident că ei se consideră superiori restului popoarelor europene. Este adevărat că englezii sunt buni întreprinzători și buni în economie dar ceea ce se poate vedea dincolo de toate aceste calități ale lor este fără doar și poate un mesianism ieftin care vrea să domine lumea. Englezii nu sunt un popor care este superior restului popoarelor Europei dar ceea ce este bine să știm este că începând cu Evul Mediu au început să își creeze un fel de aură mesianică. Această aură mesianică este una care i-a făcut pe englezi să vadă în țara lor o țară mesianică ce trebuie să conducă lumea. Că englezii se văd pe sine superiori și mai buni decât restul poate să fie văzut din mai toate atitudinile lor în relațiile cu restul popoarelor.

[69]Michael Beckley, *Unrivaled: why America will remain the world's sole superpower* (Cornell University Press, 2018).

istoria este un fapt care a ajuns să definească la fel de bine apariția unui nou mesianism. Acest mesianism a avut mai multe implicații dar dintre cele mai cunoscute este ceea ce specialiștii și sociologii au ajuns să denumească drept complexul supremației omului alb. Acest complex au superiorității omului alb este unul care i-a făcut pe americani la început și mai apoi pe toată lumea albă să considere că ei sunt unii care pot să rezolve toate problemele lumii. Chiar dacă sunt mai multe probleme cu care omul occidental nu este familiar ei bine faptul că el este un occidental este un lucru care va ajunge să îl facă să rezolve toate problemele lumii din jur. Este cât se poate de probabil că occidentalii au intenții bune când ei consideră că pot să rezolve toate problemele lumii. Totuși, este bine să știm că sunt multe probleme care occidentalii nu le pot rezolva. Sunt unii care încep să își pună mai multe semne de întrebare cu privire la acest mit al superiorității omului alb.

1. Cât va costa acest lucru (salvarea lumii)?
2. Cine va beneficia în cele din urmă?
3. Ce stereotipuri vor ajunge să fie promovate?[70]

Iată cum se poate vedea că omul occidental se vede pe sine de multe ori ca un Mesia, fiindcă el simte că este chemat să salveze lumea și să creeze o lume nouă. Cum se manifestă în practică acest mesianism al omului occidental?

1. Se spune că omul occidental susține polițe brutale dimineața, face caritate la amiază și primește premii seara,
2. Se spune că una dintre cele mai rapide creșteri industriale în America o are Complexul Superiorității Omului Alb,
3. Lumea există pentru a satisface toate nevoile omului occidental și numai ai lui,
4. Banalitatea răului nu este nimic mai multe decât banalitatea sentimentalismului. Lumea nu este nimic mai mult decât o problemă de entuziasm care poate rezolva orice,
5. Americanii sunt extrem de nemulțumiți când a apare un război în Africa deși numai în războiul din Irak au murit aproape 1,5 milioane irakieni.
6. Complexul Superiorității Omului Occidental nu se referă la justiție, ci se referă la faptul de a avea o mare experiență emoțională care validează privilegiul.
7. Sentimentalitatea americană (a complexului supremației omului occidental) este asemenea cu cineva care respectă un hipopotam rănit. Trebuie să ții un ochi deschis tot timpul fiindcă dacă nu ai putea să fie ucis.[71]

Acestea sunt câteva forme prin care se manifestă acest nou mesianism occidental și este bine să fim conștienți de multiplele lui implicații. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să fim conștienți că separat de orient occidentul a venit cu propria lui înțelegere a lumii și a existenței. Iată de ce în cele din urmă este bine să știm că trebuie să fim mult mai atenți cu modul în care mesianismul în occident. Deși susține că nu repetă greșelile orientului adevărul este că occidentul a căzut în mai toate erorile orientului. Una dintre ele este evident mesianismul.[72]

Se spune că un tată discuta cu fiul său.
- Tată, vreau să te întreb ceva.
- Ce este fiul meu?
- Ce știi despre America?
- America? Este una dintre cele mai puternice țări din lume.
- Dar cum au ajuns americanii așa?
- Eh, este o poveste lungă.
- Am tot timpul la dispoziție.
- Chiar vrei să știi?
- Da, cum să nu. Toată lumea la școală vorbește despre America.
- Există un singur răspuns la întrebarea ta.
- Care este acela?
- America a ajuns ceea ce este datoria Bibliei.
- Bibliei?
- Întocmai.
- Cum așa?

[70]După wikipedia.
[71]După wikipedia.
[72]Ian Bremmer, *Superpower: three choices for America's role in the world* (Penguin Publishing Group, 2015).

- Vezi tu americanii au fost inițial colonie englezească.
- De acea vorbesc limba engleză?
- Evident.
- Continuă.
- Ei bine când coloniștii englezi și nu numai ci și din alte părți ale Europei au plecat în America ei au rămas tot creștini.
- Dar în America au fost și pieile roșii.
- Ei nu au fost creștini.
- Și ce s-a întâmplat?
- Când coloniștii se simțeau slăbiți moral ei citeau din Biblie.
- Și i-a ajutat acest lucru?
- Da. Biblia a fost cea care i-a conferit mângâiere colonistului american.
- Nu știam.
- Este Biblia cea care l-a făcut pe colonistul american să se înmulțească, să crească și să transforme milioane de oameni.
- Așa de importantă a fost Biblia pentru americani?
- Da. Fără ea America nu ar fi fost ceea ce este azi.
- Cum așa?
- Fiindcă Biblia este energia morală a Americii.
- Ce este acea energie morală?
- Este ceea ce i-a făcut pe americani să transforme colibele primitivelor în sate și satele în orașe înfloritoare.
- Deci americanii sunt ceea ce sunt datorită Bibliei.
- Da. Prin Biblie și prin preceptele ei au ajuns să pună bazele industrialismului care a dus la apariția unui gigant care este cunoscut de noi cub numele de America.
- Să știi că m-ai lămurit.
- Mă bucur fiul meu.
- O să le spun și colegilor de la școală să știe și ei.[73]

Dialogul de sus este unul care ne spune că trebuie să știm că americanii au ajuns să se ridice ca popor prin muncă și prin creștinism (Biblie) dar evident că au fost și în America unii care a ajuns să facă exces de zel și au voit să vadă în America mai mult decât este ea. Așa se face că în zilele noastre se vorbește tot mai des de un mesianism național. Aceasta fiindcă oamenii vor să vadă în America:

- un pământ al oportunității,
- țara tuturor posibilităților,
- o țară în care te poți îmbogății repede,
- o țară a libertății și a democrației,
- un pământ special.

Adevărul este că oamenii vor să spere și de multe ori speranțele lor ajung să fie grupate în jurul unor țări care sunt pentru ei cu totul speciale. Ei bine așa se pare că a ajuns America în zilele noastre.[74]

Iată ce spunea în acest sens despre mesianismul occidental gânditoarea Anne Theriaoult: "la fel ca misionarii noi credem că aducem revelații minunate și care pot schimba vieți. Ne imaginăm că stăm în fața la mai mulți oameni de culoare închisă și îi putem vedea cum sunt uimiți de noi." Din aceasta trebuie să știm că sunt mai mulți occidentali care în ceea ce privește occidentul au ajuns să facă exces de zel. Aceasta fiindcă întotdeauna vor fii mai mulți care vor ajunge să vadă în occident mai multe decât este el:

- un spațiu geografic în care se poate locuii,
- o cultură între alte culturi,
- o civilizație între alte civilizații,
- un spațiu diferit de orient.

Nu trebuie la fel de bine să uităm că occidentul a făcut mai multe abuzuri tocmai fiindcă a voit să își afirme identitatea lui de occident. Iată ce spunea în acest sens jurnalistul Damian Zane de la BBC: "Africa are o istorie de sclavie și de colonizare. Datorită istoriei africanii văd *complexul superiorității omului alb* o atitudine de:

---

[73]Prelucrare din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[74]Umberto Eco, *Istoria tărâmurilor și locurilor legendare* (Editura Rao, 2014).

- ofensatoare și
- una care îi tratează ca obiecte.

Acesta fiindcă trebuie să ştim că de mai multe ori occidentul a fost unul care s-a impus pe sine violent față de africani. Este adevărat că sunt mult lucruri reprobabile în cazul africanilor dintre care poate unul dintre cele mai evidente este faptul că ei duc o viață primitivă de trib. Totuși, acesta nu este un motiv pentru a ajunge să îi exploatăm și să îi facem pe africani sclavi. Gânditoarea Anne Therieault spunea în acest sens destul de convingător: "când privim mai bine la aceste afirmații mesajul lor esențial devine clar: cultura noastră este mai bună. Noi suntem mult mai iluminați, mult mai raționali și mult mai civilizați. Alte culturi ar trebuii să se sârguiască mai mult să fie ca și noi." Prin aceasta se poate vedea că se afirmă:

- superioritatea occidentală,
- că restul popoarelor trebuie să își dorească să fie ca occidentalii.

Toate acestea pe fondul faptului fiindcă după cum am spus au fost destui de mulți în occident cei care au ajuns să susțină că occidentul este un spațiu mesianic. Sunt din ce în ce mai mulți occidentali care ajung să se vadă pe sine ca fiind aleși și pe restul popoarelor să ajungă să fie dominate.[75]

Conceptul de povara omului alb ca o justificare a imperialismului occidental din secolele al XIX-lea și al XX-lea este o justificare pentru mai multe polițe și acțiuni din zilele noastre. Putem să vedem cum complexul omului superior alb este reîntărită prin:

- filme clasice (To Kill a Mockingbird, Lincoln, the Indiana Jones),
- romane,
- mas media,
- polițe cu privire la străini,

toate acestea fiind unele care promovează sensul unui occident superior care îi face pe occidentali să se considere unii care tot destul să conducă lumea și să fie un model pentru restul oamenilor. De fapt este bine să ştim că adevărata miză a mesianismului occidental la fel ca și a mesianismului oriental este:

- cine va conduce lumea,
- cine va fi cel mai bun din lume,
- pe mâniile cui va cădea lumea,
- câne este cel mai capabil din lume.

Occidentul în materie de economie de multe ori s-a dovedit a fi superior orientului. Iată de ce se poate vedea că în zilele noastre asistăm la un război economic dintre orient și occident. După cum am spus deși nu recunoaște, țelul ultim al occidentului este de a domina și stăpânii lumea întreagă.[76]

CAPITOLUL 4

MESIANISMUL NAZIST

Am ajuns în cele din urmă să vorbim despre cea mai întunecată parte a mesianismului. Aceasta fiindcă indiferent ce ar spune unii trebuie să ştim că nazismul a fost un fenomen mesianic. Naziştii au fost germani care la mijlocul secolului al XX-lea au declanșat ceea ce se cunoaște în istorie ca al doilea război mondial. Dacă primul război mondial a fost unul care a început pe fondul unei anumite animozități mondiale ei bine în cadrul celui de la doilea război mondial este bine să ştim că el a avut loc din cauza naziştilor. Cine sunt naziştii credem că ştie mai toată lumea. Care au fost principalele caracteristici ale nazismului?

1. A fost mesianic (urmărea ca toată lumea să fie înglobată în el),
2. Era ultranaționalist (cu privire la Germania),
3. Era anti-sovietic,

[75]Este adevărat că la apariția occidentului mai nimeni nu s-a gândit că el va ajunge să se vadă pe sine ca un spațiu mesianic dar în zilele noastre se poate vedea foarte bine că occidentalii se văd pe sine în mare ca un spațiu mesianic. Occidentul este în acest sens un spațiu:
- în care calitatea vieții este superioară,
- sunt mai bune școli și mai bune instituții,
- sunt mai bune legile,
- este mai bună economia,
- sunt mai bune condițiile dezvoltării sociale.

Iată cum occidentul dintr-un fiu al orientului a ajuns să își detroneze tatăl și să îi ia locul.

[76]Michael Adas, *Machines as the measure of man: secience, technology and ideologies of western dominance* (Cornell University Press, 1990).

4. Era rasist,
5. Era antisemit.
6. Era ateu (nihilist).

Evident că aici avem numai câteva dintre principalele trăsături ale nazismului deși trebuie să fim conștienți că ele sunt de fapt mult mai multe. Ceea ce este important să știm este că nazismul a fost dincolo de toate și de orice un fel de doctrină universală care vroia că cuprindă toată lumea fiindcă în concepția nazistă rasa germană era rasa care era menită să conducă toate resturile raselor lumii, adică întreaga lume. Prin urmare nazismul a fost o doctrină atee. Unii s-ar putea întreba cum se poate ca o doctrină atee să fie și una mesianică? După cum am spus în paginile de mai sus ale cărții este bine să știm că există și forme atee sau secularisme de mesianism. Aici în această carte vom vorbii numai dintre două astfel de forme de mesianism ateu:

1. Mesianismul ateu nazist,
2. Mesianismul ateu sovietic.

Ceea ce ne face să vorbim despre un mesianism ateu nazist este faptul că naziștii au fost unii care un voit să cucerească toată lumea. Pentru a face aceasta ei au ajung să declanșeze un război mondial. Acest război mondial a adus la pierdere a aproximativ 60 de milioane de vieți.[77]

Trebuie să știm că nazismul mesianic a fost unul care a adus una dintre cele mai întunecate perioade din istoria umanității. Aceasta fiindcă este bine să știm că liderul e a fost un paranoic. Numele de Adolf Hitler a fost unul care a ajuns să fie asimilat cu una dintre cele mai întunecate personalități din istoria lumii. De ce? Fiindcă trebuie să spunem cât se poate de clar:

- Hitler s-a voit pe sine să fie Mesia,
- Hitler s-a promovat pe sine ca un salvator al lumii,
- Hitler era menit să fie conducătorul absolut la lumii,
- viitorul lumii nu putea să fie conceput în afară de Hitler.

Este cumva destul de ciudat că germanii care totuși sunt un popor rațional au ajuns să fie subjugați de un om atât de malefic cum a fost Hitler? Deși după cum am spus au fost mai multe personalități politice din istoria lumii care au ajuns să se proclame ca Mesia ei bine nici unul nu a fost atât de nociv ca Hitler. Este bine să știm că el a fost cel are a înființat acel Partid Național Socialist care avea să de-a numele de nazist (nazist este de fapt o prescurtare de la germanul national, național). După cum știm ascensiunea nazismului a început în anul 1933 când Hitler a ajung la conducerea Germaniei. Este bine să știm că Hitler a fost unul care nu a făcut decât să pună în practică ideile unei organizații secrete pe nume Thule. Societatea Thule a fost o societate:

- rasistă,
- ocultă și
- volkish (popularistă) din Munchen Germania.

Thule se baza pe un mit al unui pământ necunoscut din îndepărtatul nord. Este la fel de bine să știm că Thule a apărut în anul 1911. Iată prin urmare cum a ajuns să se creeze nazismul. Aceasta fiindcă după cum am spus Thule a fuzionat cu Partidul Nazist.[78]

Ceea ce este bine să știm că la un anumit nivel ceea ce a făcut ca nazismul să apară și să aibă un efect așa de mare a fost fără doar și poate tendința mesianică a occidentului. În rândurile de mai sus am vorbit pe larg despre modul în care a ajuns să se manifeste acest mesianism al occidentului. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama nazismul a fost un lucru care a fost mai mult o interpretare greșită a mai multor idealuari mesianice al occidentului. Aceasta fiindcă au fost mai mulți în occident care au susținut că ei occidentul este un fel de mântuitor la orientului care este divizat și dezbinat. Așa se face că s-a născut ceea ce am putea denumii ca un fel de întărire a ciclului superiorității occidentale față de cea orientală. În acest sens am putut vedea că în occident au fost mai multe popoare care au promovat un complex de inferioritate față de restul popoarelor. Aceasta fiindcă

[77]Putem să vedem foarte bine când de letal poate să fie mesianismul fiindcă el a fost unul are a dus la un război modial. Sunt din ce în ce mai mulți specialiști care studiază modul în care a avut loc cel de al doilea război mondial și de multe ori au mai multe semne de întrebare cum se face că o țară cum a fost Germania a reușit să declanșeze un război mondial? Adevărul este că nu trebuie niciodată să subestimăm capacitatea omului de a face rău și la fel de bine înclinația omului spre rău. Deși sunt mulți care privesc cu foarte optimism ființa umană trebuie să știm că după doctrina biblică omul este o ființă căzută sau mai bine spus omul a căzut din rai în care a fost menit inițial să trăiască. Iată de ce este bine să știm că cel de al doilea război mondial nu vine decât să ne confirme această stare de cădere a omului. Este adevărul că în Hristos omul a fost restaurat dar nu trebuie să uităm că această restaurare nu are loc dacă omul nu vrea sau mai bine spus restaurarea nu are loc dincolo de voința personală a omului.

[78]Nicholas Goodrick-Clarke, *The Occult Roots of Nazism: Secret Aryan Cults and Their Influence on Nazi Ideology*, (Tauris, 2004).

este bine să ştim că trebuie să fim unii care să ne dăm seama că occidentul deşi nu o spune pe faţă în cele din urmă se vede pe sine ca unul care are un destin mesianic. Cum se manifestă acest destin mesianic la occidentali?

- produsele occidentale sunt mai bune,
- economia occidentală este mai bună,
- cultura occidentală este una superioară,
- valorile occidentale trebuie să fie împărtăşite şi de orient,
- supremaţia occidentală trebuie să fie impusă chiar cu preţul războiului,
- orientul trebuie subjugat şi pus să slujească occidentului.

Acestea sunt numai câteva lucruri care trebuie să ştim că în occident au creat un fel de drum premergător la ceea ce a fost în cele din urmă nazismul. Deşi au fost mai mulţi occidentali care au susţinut nominal că ei sunt unii care sunt interesaţi şi de binele orientului în cele din urmă trebuie să ştim că occidentul:

- a fost mai mult preocupat numai de sine,
- a fost preocupat să îşi facă cât mai multe privilegii faţă de orient.

Despre această hegemonie dintre orient şi occident am vorbit în rândurile de mai sus. În acest sens adevărul este că nu greşim dacă spunem că naziştii nu au fost decât nişte zeloşi occidentali sau la fel de bine unii care au ajuns să ducă la extrem doctrina generică a mesianismului occidental. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că în sens nazist ei au fost unii care s-au văzut pe sine ca un fel de apoteoză a occidentului.[79]

Ceea ce este bine să ştim este că rasismul nu a fost un lucru care a apărut în occident odată cu Hitler ci el a fost pe scară largă practicat în America de Nord unde negrii erau luaţi ca sclavi şi duşi pe plantaţiile din sub unde trebuiau să muncească cu timp şi fără de timp. Iată ce spunea gânditoarea Na-Nehisi Coates: "noi invocăm cuvintele lui Jerfferson şi Lincoln fiindcă spun ceva despre moştenirea şi tradiţiile noastre. Facem acest lucru fiindcă ne recunoaştem legăturile cu trecutul - cel puţin când ele ne flatează. Dar istoria negrilor nu este una care flatează democraţia americană, ci din contră o incomodează. Batjocorirea populară a reparaţiilor ca o schemă deplină creată de oameni de stânga şi de negrii neserioşi intelectuali - este frică mascată în râsete. Naţionaliştii negrii au perceput ceva de nemenţionat despre America, ceva pe care cei care sunt adepţii integrităţii nu vor să îl recunoască: că supremaţia albilor nu este pur şi simplu munca unor demagogi fără minte sau o problemă de conştiinţă falsă, ci o forţă atât de fundamentală a Americii, că este imposibil să îţi imaginezi ţara fără ea."[80]

Prin urmare este bine să ştim că atunci când în zilele noastre se vorbeşte despre răul rasismului ei bine toată lumea este una care se gândeşte în primul rând la nazism. Am voit să arătăm aici că rasismul la fel de bine a fost practicat în America unde negrii erau consideraţi sclavi. Nazismul prin urmare a fost un fel de izbucnire mesianică într-un climat occidental care a fost un fel de pregătire pentru al doilea război mondial. Iată prin urmare că trebuie să ştim că mesianismul nazist nu poate şi nici nu trebuie să fie interpretat separat de mesianismul occidental de care am vorbit în rândurile de mai sus. Am putea spune că cel mai bine mesianismul occidental a ajuns să fie văzut în fenomenul nazist. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Austin Canning Brown: "ideologia că albul este suprem, mai bun, cel mai bun, a pătruns chiar şi în aerul pe care îl respirăm - în şcolile noastre, în birourile noastre, în viaţa obişnuită a ţării noastre. Supremaţia albilor este o tradiţie pe care trebuie să o numim şi o religie la care trebuie să renunţăm. Dacă acest lucru nu este făcut, cei care sunt albi vor oprima cu intenţie sau nu."[81]

Prin urmare este bine să ajungem să facem un fel de legătură dintre mesianismul occidental generic şi mesianismul nazist. Aceasta pentru a demonstra că mesianismul în cele din urmă dacă nu îl are pe Hristos în cele din urmă ajunge să fie unul nociv şi care nu mai are nici un fel de raţionalitate îl el. Mesianismul nazist a fost cel care a lansat în lume la nivel naţional conceptul de ariosofie (armanism). Ce este ariosofia? Termenul de ariosofie este unul care se referă la rasa ariană. Această rasă pentru prima dată a fost denumită de austriacul Lanz von Liebenfels in 1915 şi a devenit una dintre trăsăturile fundamentale ale doctrinei lui. Prin urmare ce este rasa

[79]Ceea ce mai mulţi au putut să remarce este faptul că politica şi Partidul Naţional Socialist al lui Hitler nu a fost nimic mai mult decât o mască la mai multe idealuri oculte ale liderilor nazişti. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că naziştii nu erau creştini. Erau atei şi ateismul lor a ajuns să cuprindă mai multe elemente de ocultism. Aceasta fiindcă după mai multe surse Hitler era un ocultist bine instruit. Se ştie că de mai multe ori înainte de a îşi lua deciziile Hitler se consulta cu astrologi în speranţa că aceste lucru îl va face să fie încununat de succes. Iată cum se poate vedea că a existat o puternică legătură ocultă dintre nazism şi astrologie de exemplu. La fel de bine zvastica a fost şi ea un simbol ocult pe care trebuie să ştim că Hitler l-a preluat din jainism şi din hinduism. Unii tind să creadă că că zvastica nu este nimic mai mult decât o cruce ruptă dar această opinie este mai mult numai speculaţie.

[80]Ta-Nehisi Coates, *We Were Eight Years in Power: An American Tragedy* (One Wolrd, 2017).

[81]Austin Channing Brown,*I'm Still Here: Black Dignity in a World Made for Whiteness* (Convergent Books, 2018).

ariană de care vorbeau naziştii şi care a fost una care a susţinut că această rasă este de fapt rasa mesianică ce trebuie să conducă lumea. Rasa ariană vorbea o limbă proto-indo-indiană. În hindusă arian vine de la arya care înseamnă:

- onorabil,
- respectabil,
- nobil.

Prin urmare dacă este să ne luăm după opiniile cele mai răspândire arienii au fost un popor irano-indian. Aceasta fiindcă se ştie că indienii s-au desprins din iranieni. Ei bine naziştii vor ajunge să consideră că ei se trag din această rasă ce este menită să fie una care va conduce lumea. Deşi după cum am spus rasismul a fost unul care a fost practicat şi în America este bine să ştim că el va ajunge să îşi atingă apogeul sub nazişti care vor face din el o adevărată religie. Rasa ariană era rasa care după nazişti a premers poporul germanic. Evident că acest lucru a fost o minciună. Ea fost mai mult un lucru care a fost susţinut de cei care voiau să îşi găsească mai multe justificări pentru mesianismul nazist. După cum trebuie să ne dăm seama am fi prea naivi dacă am crede că nazismul nu a fost unul mesianic. Sub diferite forme el a ajuns să îşi imprime conştiinţa că germanii sunt cei care trebuie să conducă lumea. Cu privire la venirea lui Hitler la putere este bine să ştim că acest lucru s-a făcut prin:

- şantaj,
- crimă,
- minciună,
- hoţie.

Sunt mai multe mărturii pe care istorii le-au adunat şi care ne spun că Hitler a fost departe un om care a convins prin ideologia lui ci mai mult prin minciună şi şantaj. Trebuie să ştim că Hitler nu a fost singur în faptele sale ci a avut mai mulţi asociaţi care i-au împărtăşit crezurile. Dintre cei mai importanţi amintim pe:

- Heinrich Himmler,
- Martin Borman,
- Friederich HoBach,
- Fritz Darges,
- Otto Gunsche,
- Joseph Goebbels,
- Hans Herman Junge,
- Karl Wilhelm Krause etc.

Mai toţi aceştia au ajuns să fie judecaţi mai apoi după ce al doilea război mondial s-a încheiat în anul 1945. Iată prin urmare că este bine să ştim că mesianismul nazist nu a fost unul care a fost pur şi simplu redus numai la Hitler. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama Hitler nu avea cum singur să declanşeze un război mondial. Este evident că trebuie să fim conştienţi de faptul că mesianismul nazist este numai o parte din mesianismul general occidental.[82]

Se spune că undeva la ţară era un preot foarte evlavios care avea mai mulţi copii. De mai multe ori preotul a încercat să îi înveţe pe copii să îşi spună rugăciunile mai înainte de masă dar ei nu îl ascultau.

- Copiii mei este foarte important să ajungeţi să vă rugaţi înainte de masă, le spunea tatăl preot.
- Dar de ce?
- Fiindcă trebuie să îi fim recunoscători lui Dumnezeu pentru hrana pe care ne-o dă.
- Ba se poate şi fără de rugăciune.
- Nu, nu este bine.
- Noi nu suntem preoţii ca tine şi noi nu trebuie să ne rugăm la masă.

Preotul nu ştia ce să mai facă.

- Ce să mă fac cu aceşti copii ai mei? Spuse preotul preotesei sale.
- De ce?
- Fiindcă nu ascultă de mine.
- Ai şi tu răbdare.
- Câtă răbdare să mai am?
- Sunt copii, ce vrei?
- Este bine ca acum de mici copii să înveţe să se roage.

[82]Jean Prieur, *Hitler, mediul de Satan* (Lanore, 2002).

- Asta așa este.

Totul a decurs așa până pe data de 2 iulie 1927 care a fost un an în care a dat peste țară o furtună puternică cu grindină. În numai câteva ore țara a rămas fără grâu și porumb. Chiar în acea zi la cină când a venit preotul copii lui erau toți la masă în poziție de rugăciune. Preotul a dat să mănânce.

- Hei tată, ai uitat.
- Ce să uit?
- Să spui rugăciunile.
- Cum așa?
- Păi nu spuneau tu să ne spunem rugăciunile mai înainte de a mânca?
- Așa este.
- Păi și ce aștepți?
- Păi nu știu ce va apucat.
- De ce?
- Fiindcă voi nu ziceți nici o rugăciune mai înainte de a mânca.
- Ba zicem.

Preotul a stat puțin pe gânduri după care continuat.

- Aha, cred că știu ce s-a întâmplat.
- Ce să se întâmple?
- A dat grindina și acum vă este frică.
- Păi să vezi...
- Nu am dreptate?
- Da, tată ai dreptate.
- Ei vedeți că acum ați început să pășiți pe calea cea bună.
- Să ne ierți tată.
- Eu vă iert fii mei cum să nu ne ierți.
- Această furtună ne-a speriat.
- Nici o furtună nu vine fără știrea lui Dumnezeu.
- Acum putem să spunem rugăciunile?
- Bine le vom spune.

Se spune că din acea zi de 2 iulie 1927 copii preotului își spuneau întotdeauna rugăciunile mai înainte de masă.[83]

Morala acestei întâmplări este că:

- Dumnezeu lasă să vină peste noi necazuri pentru a ne trezi la credință,
- necazurile pot să fie pedeapsă pentru păcatele noastre,
- necazurile sunt unele care ne fac să devenim mai buni,
- necazurile ne aduc aminte că fără Dumnezeu Tatăl suntem extrem de slabi,
- necazurile pot să fie cauzate de comportamentul rău al nostru.[84]

Sunt de fapt mai muți care susțin că de fapt se poate vorbii de o rasă ariană în ceea ce îi privește pe europeni la fel cum au făcut naziștii fiindcă această rasă ariană este de fapt prima rasă care a existat în Europa. Când vorbim de nazism trebuie să știm că nu trebuie să se facă nici un fel de confuzie între rasa ariană și diferitele popoare ale lumii. Aceasta fiindcă pentru naziști:

- una era rasa,
- alta era naționalitatea.

După cum am spus naziștii erau unii care susțineau că germanii se trag din rasa ariană fiindcă ei sunt unii care sunt un fel de rasă pusă “europoidă.” Pentru alții însă rasa ariană nu era nimic mai mult decât rasa caucaziană. În Germania au fost doi mari gânditori care au vorbit mai mult de rasa ariană:

1. Otto Schrader,
2. Rudolph von Jhering.

Prin urmare este evident că naziștii au fost unii care au ajuns să susțină ceea ce ei au denumit puritatea raselor. În concepția nazistă este bine să știm că lumea se împărțea în:

---

[83]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[84]Ioan Teșu, *Teologia necazurilor și a încercărilor* (Editura Sfântul Mina).

- rase superioare,
- rase inferioare.

Acest lucru trebuia să fie bine cunoscut de toată lumea. În acest sens din considerente oarecum obscure este adevărat că naziștii au fost antisemiți, adică au ajuns să deteste pe evrei. Se știe că aproximativ 6 milioane de vrei au ajuns să fie exterminați în mai multe lagăre de concentrare naziste. Care au fost cele mai cunoscute lagăre de concentrare naziste?

1. Auchswitz, (peste 1 milion de victime),
2. Treblinka, (800000 victime),
3. Belzec (600000 victime),
4. Chelmno 320000 victime),
5. Sobibor, (250000 victime),
6. Majdanek (80000 victime),
7. Maly Trostinets (65000 victime),
8. Sajmiste (23000 victime).

Toate aceste lucruri ne spun că fără doar și poate mesianismul nazist a fost unul care a considerat că el are menirea de a epura umanitatea de rasele care sunt inferioare și în acest mod în cele din urmă să fie păstrată puritatea rasei. Ceea ce trebuie să știm este că Hitler a fost botezat catolic dar din câte se pare nu a participat la nici o slujbă catolică în viața lui. De fapt mai mulți apropiați ai lui Hitler au putut să vadă că el de fapt era puternic anti-creștin (acest lucru a putut să fie văzut mai ales din scrierile lui Goebbels). Au fost și momente în care Hitler a vorbit în discursurile sale despre faptul că Iisus nu a fost nimic mai mult decât un "luptător arian" care s-a luptat cu corupția fariseilor. La fel de bine se mai știe că din ordinul lui Hitler Martorii lui Iehova au fost persecutați. Iată ce ne spune în acest sens Alan Bullock: "în ochii lui Hitler creștinismul era o religie potrivită numai pentru sclavi; el detesta etica creștină în special. Învățăturile creștine, a declarat el nu erau nimic mai mult decât o rebeliune împotriva legii naturale a selecției prin luptă și a supraviețuirii celor mai puternici."[85]

După cum se poate vedea și după cum au afirmat mai mulți istoriei este bine să știm că Hitler s-a văzut pe sine ca un adevărat Mesia și ca un om care este menit să vină să stăpânească toată lumea. Este evident că avem aici de a face cu un megaloman. Acest lucru de fapt trebuie să știm că a putut să fie văzut din formele de manifestate care îi plăceau lui Hitler:

- sute de mii de oameni care să îl ovaționeze,
- pozele lui puse în toate instituțiile statului,
- numele lui rostit în mai toate saluturile,
- spălarea pe creier a celor care nu îl acceptau pe el ca singurul conducător suprem și ca adevărat Mesia.

Este clar că Hitler a fost cât se poate de ostil față de Biserică. Iată ce spune unul dintre istoricii care l-au studiat pe Hitler: "nerăbdarea lui Hitler față de Biserică a dus la mai multe izbucniri de ostilitate. La începutul lui 1937 el a declarat că creștinismul trebuie să fie distrus (untergang) și că Bisericile trebuie să recunoască primatul statului "[86]

Că Hitler a fost denumit de mai multă lume *un geniu al răului* nu poate în nici un fel să fie trecut cu vederea. După cum putem să vedem în care el a fost unul care deși era mesianic a voit să susțină un mesianism ateu, mai bine spus un mesianism fără de nici un fel de credință în care statul și fuhrerul erau puterea absolută. Germanii adevărul este că au fost seduși de Hitler pentru ca mai apoi să se trezească la realitate și să își dea seama că au fost conduși de un monstru. Iată ce spunea un apropriat al lui Hitler (Goebbles) în jurnalul său: "Fuhrer-ul este profund religios, deși complet anti-creștin. El vede creștinismul ca un simptom al decăderii. Pe bună dreptate. Este de fapt o branșă a rasei evreiești. Acest lucru poate să fie văzut din similaritatea ritualurilor lor religioase. Atât creștinismul cât și iudaismul nu au nici un punct de contact cu elementul animal și pentru aceasta în cele din urmă vor fi distruse. Fuhrer-ul este din principiu un vegetarian convins."[87]

Este evident că mesianismul poate să funcționeze și fără de Dumnezeu. De ce? Fiindcă trebuie să știm că de cele mai multe ori cei care s-au voit să fie Mesia pentru alții s-au lovit de problema existenței lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă este bine să știm că trebuie să fim mult mai precauți cu modul în care mesianismul se poate manifesta. Aceasta fiindcă trebuie să știm că sunt mulți care sunt cât se poate de încrezători în propriile lor forțe

[85]Allan Bullock, *Hitler: a study in tyranny* (Penguin, 1990).
[86]Ian Kershaw; *Hitler 1936–1945 Nemesis*; WW Norton & Company; 2000; pp. 39–40.
[87]Din jurnalul lui Goebbels, pe 29 decembrie 1939.

și puteri și susțin că se poate în cele din urmă să conduci lumea și fără de Dumnezeu Tatăl. Este bine în acest sens să fim conștienți că mesianismul fără de Dumnezeu este:

- o monstruozitate,
- anomalie mondială,
- o mare greșeală,
- o direcție greșită pe care ajungem să pășim,
- un lucru negativ ce trebuie să fie combătut,
- unul care va ajunge să instaureze în lume o stăpânire antihristică.

Iată de ce trebuie să fim unii care să ne dăm seama că Hitler a fost unul care a ajuns să manipuleze tendințele mesianice ce au existat în occident spre propriul lui folos. În acest sens nu se poate vorbii de nici un fel de religiozitate după cum spunea Goebbels despre Fuhrerul său. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama el a fost profund anti-creștin. Iată ce spunea un alt istoric despre Hitler: "el nu era un creștin practicant dar cumva a reușit să își mascheze propriul scepticism religios în fața la milioane de votanți germani. Deși Hitler a fost portretizat de mai multe ori ca neo-păgân sau punctul central al unei religii politice centrate pe sine în care el juca rolul de dumnezeu, punctele lui de vedere au avut mult mai multe în comun cu iconoclasmul revoluționar al bolșevismului. Cele câteva remarci ale lui referitoare la creștinism sunt unele care trădează un dispreț profund și indiferență... Hitler credea că toate religiile sunt acum decadente. El credea că în Europa "experimentăm acum colapsul creștinismului."[88]

Prin urmare am spus și am putut să vedem că Hitler și Biserica Creștină nu au avut nimic în comun. Ceea ce a propus Hitler de fapt a fost un fel de religie politică în care el ajungea să fie dumnezeu. Aceasta fiindcă este cât se poate de evident că se poate ajunge la o astfel de concepție de oameni care sunt:

- paranoici (nebuni),
- și megalomani.

Deși sunt mulți care nu observă acest lucru modul în care a ajuns să se manifeste cultul personalității lui Hitler a fost unul care era un fel de cult religios ce era un substitut pentru ceremoniile care se făceau la biserică. Este adevărat că Hitler a negat acest lucru dar mai toate aparițiile lui în public au fost unele care au fost un fel de ceremonial religios. Zeci de mii de soldați au fost puși să strige numele lui Hitler și să susțină că el este de fapt singurul lider care trebuie să fie acceptat și adorat. De mai multe ori cei care nu acceptau cultul politico-religios al lui Hitler erau oprimați și uneori chiar uciși. Marele nazist german Alfred Jodl a declarat la procesul de la Nuernberg că Hitler avea: "o convingere aproape mistică privitoare la infailibilitatea lui ca lider al națiunii și al războiului." Se pare că această credință mistică în infailibilitatea lui Hitler a câștigat-o în timpul primului război mondial în care a scăpat fără nici o vătămare. La fel de bine mai știm că viața personală a lui Hitler a fost departe de a fi una curată. Aceasta fiindcă știm că el a fost și închis. Aici în închisoare s-a folosit de timp pentru a scrie cunoscuta lui carte Mein kampf (Războiul meu). Cartea a fost de fapt o primă sinteză la mai toate crezurile sale pe care va ajunge să le pună mai apoi în practică. Hitler prin urmare nu credea în viitorul creștin al Germaniei dar era la dispoziția poporului pentru a găsii o religie care să i se potrivească. În acest sens au fost mai mulți apropiați ai lui Hitler care au putut vedea că el vorbea de un nou dumnezeu german care să fie pe placul tuturor germanilor și care să fie un lucru ce va ajunge să fie acceptat de toată Germania. În acest sens Konrad Heiden a fost unul care l-a auzit pe Hitler spunând: "nu vrem nici un alt dumnezeu decât Germania în sine. Este esențial să avem o credință fanatică, credință și dragoste în și pentru Germania." Faptul că Hitler se credea o persoană de excepție a fost certificat pentru el și pentru că a reușit să scape de o tentativă de asasinat în 1944.[89]

Prin urmare prin ce s-a manifestat mesianismul nazist?

1. Teroare,
2. Război,
3. Ură,
4. Crimă,
5. Frică,
6. Cruzime,
7. Exterminare.

[88]Richard Overy, *The Dictators: Hitler's Germany, Stalin's Russia* (W&W Nortom &Company, 2006).
[89]Roger Moorhouse, *Devils alliance: Hitler's pact with Stalin 1939-1941* (Basic books, 2014).

Acestea sunt numai câteva lucruri care au existat din 1939 până în 1945 când în cele din urmă oprimarea nazistă avea să fie terminată prin intervenția aliaților. Este bine să știm că unul dintre lucrurile care ne spune cât se poate de mult despre faptul că naziștii au fost duplicitari și au jucat un rol dublu a fost faptul că deși mai mulți naziști după ce au intrat mai mult în doctrina nazistă au renunțat la biserică. Ei bine pentru a îi înșela pe germani se pare că Hitler le-a spus la mai mulți naziști să rămână cel puțin nominali ca membrii ai bisericii fiindcă el știa că dacă nu va face așa germanii se vor revolta. Ceea ce a dorit cel mai mult Hitler a fost ca Biserica să fie subordonată statului. În sens oficial Hitler nu a spus niciodată că Germania este un stau ateu dar când a avut ocazia el a persecutat Biserica. În acest sens este adevărat că pentru Hitler Biserica era un pericol fiindcă ea era una care putea să devină o problemă pentru stat. Iată de ce deși nu a avut un fel de respingere oficială a Bisericii trebuie să știm că ceea ce a voit Hitler a fost ca Biserica să fie neutralizată. Aceasta fiindcă în paranoia lui Hitler dorea să dețină control absolut asupra germanilor. Nu este în acest sens surprinzător că mai mulți creștini practicați au fost persecutați și arestați de naziști. Iată ce spunea istoricul Richard Overy despre mesianismul nazist: "Hitler se aștepta ca sfârșitul bolii creștine să vină de la sine, odată ce adevărurile erau evidente prin sine. În timpul războiului el a reflectat mai mult la faptul că pe termen lung național-socialismul și religia nu vor mai putea să existe una cu alta." Este vorba de aici fără doar și poate de un ateism mascat pe care evident că în primii ani ai conducerii sale Hitler nu a voit să îl arate. Planul ultim al naziștilor era unul cu adevărat mesianic: odată ce victoria ajungea să fie obținută (adică să fie cucerită toată lumea) în cele din urmă Germania urma să fie decreștinizată. Aceasta fiindcă este evident că într-o lume în care nazismul era cel care conducea ei bine creștinismul nu își mai avea nici un loc. Într-o declarație in5 noiembrie 1934, Baldur von Schirach (conducătorul tineretului nazist) spunea că: "distrugerea creștinismului a fost recunoscută în mod explicit ca scopul Partidului Național Socialist."[90]

Este bine să știm că în primele zile ale propagandei sale Hitler nu a spus niciodată că este ateu dar de mai multe ori a repetat că

- sângele poporului
- și națiunea

sunt mai presus de Dumnezeu. Este evident că propaganda nazistă a fost una care a voit în mod treptat să ajungă la un stat ateu sau dacă era posibil la un stat neo-păgân. Aceasta fiindcă trebuie să știm că sunt mai multe elemente păgâne pe care naziștii au ajuns să le împrumute și să le facă popularizeze maselor largi de oameni. Toate aceste lucruri sunt unele care fac cât se poate de clar următoarele lucruri:

1. Mesianismul nazist era profund anticreștin,
2. Mesianismul nazist urmărea ca toată lumea să devină necreștină,
3. Pe viitor după o eventuală victoria a naziștilor ei bine în cele din urmă ateismul avea să fie unul care avea să domine toată lumea.

Avem prin urmare aici una dintre cele mai concrete dovezi referitoare la cât de decadent a ajuns să fie mesianismul ateu în secolul al XX-lea. În loc ca liderii naziști să vină cu o soluție la unirea întregii lumi creștine se poate vedea foarte bine să din contră, s-a ajuns la un fel de propagandă mesianică anticreștină. În acest sens am putut vedea că mesianismul nazist era unul care visa la o lume atee. Era o lume în care naționalismul socialist era singura religie, dacă se poate să numim o ideologie politică drept o religie. Este adevărat că ceea ce vroia de fapt mesianismul nazist era să se ajungă la o lume complet secularizată care să nu mai aibă nici un Dumnezeu. Totuși, am putut vedea că în prima fază a ascendenței sale Hitler s-a ferit să vorbească împotriva lui Dumnezeu pe față aceasta fiindcă el a fost conștient că dacă o face nu este mai bun decât omologul său sovietic Stalin. Iată de ce se poate vedea că anti-creștinismul nazist ajungea să fie unul familiar numai pentru naziștii înrăiți.[91]

Sunt mai multe personalități care au putut să remarce că în jurul lui Hitler au existat mai multe lucruri ciudate. În acest sens în anul 1927 se știe ă Hitler și-a rezumat vorbirea în public și se pare că de atunci a început să aibă mai multă priză la public. După cum se știe primele cuvântări pe care Hitler le-a ținut au fost în berăriile germane. Sunt mai multe voci care au susținut că după 1927 Hitler s-a întâlnit cu Erik Jan Hanussen are era un om profund implicat ocultism și care cunoștea mai multe tehnici oculte. Care erau tehnicile care l-au interesat pe Hitler:

1. Tehnici oculte de control al minții,
2. Tehnici oculte de control al mulțimilor.

[90]Din planul nazist cu privire la persecuția Bisericilor creștine din 6 iulie 1945.

[91]John Cornwell,*Hitler's Scientists: Science, War, and the Devil's Pact* (Viking adult, 2003).

Aceste tehnici oculte se crede că sunt făcute cu ajutorul demonilor. Nu se ştie nici azi cu exactitate când Hanussen s-a întâlnit cu Hitler dar se pare că a fost după anul 1927. Ceea ce ne face să ne dăm seamă că naziştii deşi mesianici au fost unii care au dus la concluzia că ei au fost interesați de ocultism a fost faptul că el au ajuns să își ia ca simbol zvastica. După cum am spus zvastica nu este un simbol creştin ci este unul care provine din:

- jainism şi
- hinduism.

Cum se face că naziştii şi-au ales zvastica drept simbolul lor? Trebuie să ştim că la fel de bine şi budismul este unul care foloseşte aceste simbol. Ceea ce trebuie să ştim este că acest simbol este folosit mai ales în India unde este un fel de simbol sub care se fac mai toate:

- căsătoriile,
- festivalurile,
- sărbătoririle.

Prin urmare în India zvastica este un simbol care la fel de bine este folosit ca având conotații:

- religioase,
- civile.

La începutul secolului al XX-lea se considera că acest sobol aduce noroc. Trebuie să ştim că zvastica nu a fost folosită numai de nazişti ci la fel de bine:

1. A fost folosită de scriitorul indo-englez Rudyard Kipling,
2. A fost folosită de Robert Baden Powell ca simbol al cercetaților.

Ceea ce pare destul de ciudat este faptul că la anul 1870 arheologul neirich Schliemann a găsit acest simbol la Troia. Prin urmare se pare că acest simbol era cunoscut şi de păgâni. Totuşi care a fost simbolismul zvasticii la nazişti? Pentru nazişti zvastica a fost simbolul rasei ariene sau mai bine spus simbolul rasei germanice ce trebuia să conducă lumea şi sub care trebuia să se plece toată lumea.[92]

Ceea ce trebuie să ştim este că svatica este un cuvânt sanscrit (indian) care înseamnă:

- obiect benefic,
- obiect care aduce norocul.

Pentru aceasta de mai multe ori hinduşii fac semnul svasticii pe anumite locuri sau pe anumite persoane pentru a le aduce norocul. Este adevărat că în acest sens svastica mai mult un lucru care ține de superstiție dar trebuie să ştim că în ocultism nimic nu este în cele din urmă superstiție. Prin urmare acest cuvânt de svastica trebuie să ştim că apare pentru prima dată în epopeile Ramayana şi Mahabharata. Prin urmare sensul cuvântului de zvastica mai poate însemna în sens etimologic:

- bine, bun,.
- a fi în stare bună,
- obiect aducător de noroc.

La fel de bine în hinduism zvastica poate să îl mai desemneze pe zeul Brahman. Totuşi trebuie să mai ştim că mai multe zvastici au fost găsite în antichitate la:

- hitiți,
- celți,
- greci (după cum am putut vedea la grecii din Troia).

Este evident că avem aici un element care a fost luat de nazişti din ocultismul hindus şi din cel antic păgân.[93]

Se spune despre marele pedagog Pestalozzi că a suferit mult în viață. În cele din urmă soția lui a murit. El a fost surprins de un prieten de al lui că vorbea cu soția lui moartă din scriu ca şi cum ar fi fost vie şi a putut să fie văzut cu i-a pus o Biblie pe piept.

- Bună, a început prietenul.
- Bună, a răspuns Pstalozzi.

---

[92]Adevărul este că în zilele noastre nu ştim cum se face că la Troia se cunoştea zvastica? Este o enigmă pe care nu putem să ne dăm seama cum de a ajuns să fie aşa. Ceea ce este bine să amintim aici este că în sine în zvastica la indieni şi la popoarele orientului extrem este un simbol al norocului. Tot orientul ştim că mai cunoaşte un zeu al norocului care se numea Moloh. Să fie vreo legătură dintre Molog şi zvastică? Adevărul este că nu avem nici o dovadă în acest sens însă trebuie să fim conştienți că pot să fie unele legături. În religiile necreştine sunt mai multe simboluri care sunt proprii şi zvastica este unul dintre ele. Cum a ajuns Hitler să adopte svastica drept simbol al naziştilor nu ştim dar faptul în sine ne spune că Hitler avea cunoştințe de ocultism.

[93]Jean-Michel Angebert, *The Occult and the Third Reich: The Mystical Origins of Nazism and the Search for the Holy Grail* (MacGraw Hill Companies, 1975).

- Te rog să accepți condoleanțele mele.
- Îți mulțumesc.
- Cred că trebuie să îți fie foarte greu în acest momente.
- Da, îmi este.
- Pot face ceva pentru tine?
- Da. Ai putea face ceva.
- Ce să fac?
- Să te rogi pentru sufletul soției mele.
- Așa voi face.
- Foarte bine.
- Te-am văzut că ai stat de vorbă cu soția ta moartă.
- Așa este.
- Crezi că te mai poate auzii?
- Noi credem în nemurirea sufletului.
- A da, așa este.
- Deci soția mea m-a auzit.
- Și ce i-ai spus?
- Multe lucruri.
- Mi le poți spune și mie?
- Bine. I-am pus soției mele următoarea întrebare: noi am trăit mulți ani împreună și am trecut prin multe greutăți: sărăcie și boală mai ales.
- Înțeleg.
- Și am întrebat-o pe ea ce ne-a ajutat să trecem prin aceste greutăți.
- Chiar ce va ajutat?
- Biblia.
- Cea pe care ai pus-o pe pieptul ei?
- Întocmai.
- Este frumos ce ai făcut.
- Întotdeauna când am trecut printr-o greutate eu am citit Biblia și de acolo am simțit o mângâiere cât de mică a fost ea.
- Să știi nu suntem prieteni de mult timp dar asta nu am știut-o despre tine.[94]

Am spus această întâmplare care este cumva separată de contextul mesianismului nazist de care vorbim în aceste rânduri pentru a evidenția faptul că deși în viață trecem prin mai multe greutăți în cele din urmă trebuie să fim unii care să găsim mângâiere în cuvântul lui Dumnezeu. Această viață fiindcă este una căzută nu poate să nu aducă peste noi mai multe încercări și uneori chiar năpaste. În asemenea momente este bine să ne punem nădejdea în Dumnezeu și să ajungem să fim unii care să ne întărim în credință. Ei bine nici un astfel de gând se pare că nu a fost în cazul naziștilor germani. Ei au ajuns să dorească să facă o lume animalică în care a îți iubii semenul să fie un fel de lucru de rușine. Am putut vedea că mesianismul nazist a fost unul care susținea că creştinismul trebuie să dispară din istoria lumii și locul lui trebuie să fie ocultat de ideologia nazistă. Mai multe milioane de oameni au fost îndoctrinați cu astfel de idei în secolul al XX-lea. Iată de ce evident că toate aceste evenimente au fost unele care au dus la ceea ce cunoaştem azi ca al doilea război mondial. Este de amintit aici că nu țări foarte mari cum sunt China, India sau America au declanşat al doilea război mondial ci o țară medie ca mărime cum a fost Germania.[95]

Dacă este să judecăm lucrurile în sens creștin ortodox putem să vedem că naziștii în frunte cu Hitler au fost dominați de două păcate capitale:

1. Mânia,
2. Mândria.

Din toate manifestările lui dintre care unele au fost înregistrate se poate vedea că Hitler era un om extrem de mânios. Aceasta fiindcă el credea că mânia nu este o slăbiciune ci din contră o forță. Aceasta fiindcă el a fost unul care crede că trebuie să își impună punctele de vedere prin:

---

[94]Grogorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[95]Peter Staudenmaier, *Between Occultism and Nazism: Anthroposophy and the Politics of Race in the Fascist Era* (Brill, 2014).

- ostilitate,
- agresivitate,
- mânie.

De fapt în mai toate portretizările pe care le-au făcut cei de după 1945 anul sinuciderii lui Hitler se poate vedea un caracter mânios care nu prea cunoștea ce este acea blândețea. La fel de bine un alt lucru care a fost tipic pentru naziști a fost mândria. Ei au fost uni care după cum am putut vedea:

- aveau totul despre ei la superlativ,
- erau cei mai buni,
- aveau cele mai bune calități,
- erau destinați pentru a conduce lumea,
- erau singurii care mai putea slava lumea,
- erau meniți să arate dreptatea rasei ariene asupra lumii,
- avea datoria să scoată lumea din decadența religioasă în care se afla.

Prin urmare se poate vedea cât se poate de bine că mândria a fost un lucru care a fost tipic mesianismului nazist. Acesta fost probabil și unul dintre motivele pentru care el nu a durat prea mult și a ajuns în cele din urmă să fie lepădat. Iată ce ne spunea părintele Amfilohie Makris din Patmos depre omul mândru: "omul mândru nu atrage pe nimeni. Și dacă atrage pe cineva, acela se va îndepărta repede! Legătura duhovnicească este indisolubilă numai când există suflet de copil, nevinovăție și sfințenie."[96]

Ceea ce știu mai puțini din viața personală a lui Hitler este că în ultima parte a vieții el a devenit conștient că cauza nazistă este una pierdută. Când aliații au început să bombardeze Berlinul și la fel de bine să intre în Berlin ei bine se știe că Hitler s-a refugiat într-un buncăr. De ce?

1. Fiindcă el a devenit conștient că va pierde,
2. Pentru a se motiva și nu a devenii deprimat el nu a mai ieșit prin Berlin fiindcă știa că este un dezastru.

Prin urmare se poate vedea că la fel cu mai mulți mari tirani ai lumii aceștia de cele mai multe ori refuză să accepte realitatea și să se încăpățâneze să creadă minciuna lor proprie. Că Hitler și naziștii au fost mincinoși și oameni ai minciuni nu este nici o îndoială. De fapt mai toată ascensiunea lor la putere s-a făcut prin

- minciună
- și crimă.

Devine evident că noi trebuie să învățăm mai multe lucruri de pe urma "experimentului mesianic nazist." Ca să facem lucrurile mai simple vom spune numai două lucruri care sunt fundamentale după opinia noastră:

1. Că orice mesianism fără de Dumnezeu este sortit pierzaniei,
2. Că trebuie să fim oameni ai smereniei fiindcă numai prin smerenie vom ajunge să schimbăm lumea.

Au fost naziștii în mesianismul lor smeriți și modești? După cum am putut vedea în nici una dintre formele lor de manifestare nu s-a pus și nici nu s-a ridicat problema smereniei. Se fac mai multe documentare și se scriu mai multe cărți în zilele noastre despre naziști și despre Hitler dar cele mai multe trebuie să știm că se pierd în detalii. Ele analizează cu multă atenție toate mișcările istorice ale tiraniei naziste fără să intre în inima problemei. Naziștii au fost o mișcare de origine satanică ce a ajuns să facă mult rău. Aceasta fiindcă după cum am spus ei au fost dominați de păcatul mândriei. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea foarte frumos: "aduți aminte că, nu după multă vreme, vei lăsa pe toate cele văzute, cerul și pământul, oamenii și lucrurile. Adu-ți aminte că ești nimic, cu trupul și cu sufletul, că puțin necaz te tulbură pe tine, puțină durere te arde pe tine, un cuvânt prost te răscolește pe tine. Deci, pentru ce nu te desparți tu puțin de viața aceasta? Eu îți spun ție că ești dator a te muta de aici, și, sus, înlăuntrul porților cerești, să-ți faci ție cort și, acolo, de-a pururi să petreci."[97]

CAPITOLUL 5

MESIANISMUL SOVIETIC

---

[96]Andrei Andreicut, *Cuvintele Bătrânilor*, Ediția 1, (Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004), p. 32.

[97]Arhim. Dr. Benedict Ghiuș, Proloagele, Volumul I (Invataturile si Vietile sfintilor pe scurt pentru lunile septembrie - februarie), Editura Bunavestire, Galați, 1999, Luna ianuarie, ziua 31, Întru această zi cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur, despre pocăință și răsplătirile Judecății.

Deși sunt mai mulți care neagă acest lucru ceea ce trebuie să știm este că în sine Uniunea Sovietică a fost mesianică. Aceasta fiindcă este bine să știm că sovieticii au voit să fie unii care să ajung să stăpânească toată lumea. Sovieticii nu fost cei care au pus în aplicare tot ceea ce a scris Karl Marx în cartea lui intitulată Manifestul comunist. Ce susținea Karl Marx în Manifestul comunist?

1. Că lumea este împărțită pe mai multe clase,
2. Că cea mai asuprită clasă este clasa muncitoare,
3. Că cei din clasa muncitoare trebuie să se unească,
4. Că trebuie să apară o nouă clasă, cea comunistă.

Ceea ce trebuie să știm că pe lângă Manifestul comunist Marx a mai scris și o carte de ode satanice. Prin urmare este evident că el a fost satanist. Se pare că rușii nu au fost perturbați de satanismul lui Marx și așa că în anul 1917 în Rusia va avea loc o revoltă care îl va detrona pe țar și care va instaura pentru prima dată comunismul în lume. Sunt mai mulți care ar putea să se întrebe ce înseamnă acest termen de sovietic? Ei bine trebuie să știm că termenul de sovietic provine din rusescul sovietic care a fost un consiliu la muncitorilor în ultimele zile la imperiului țarist. Ei bine aceste consilii au fost adoptate de bolșevici care au ajuns să le facă un fel de organizare fundamentală a societății. În acest fel se poate spune că sovieticii au venit cu ceea ce au denumit ei ca ideologia omului nou. Cine era omul nou? Omul nou era o ființă care:

- nu mai avea nevoie de Dumnezeu (era deci ateu),
- putea să creeze o societate fără de biserici,
- considera că religia este opium pentru popor.

Ideologia sovietică trebuie să știm că a fost una mesianică fiindcă susținea că toată lumea trebuie să fie sovietizată. În această ideologie Moscova trebuia să devină centrul lumii. Cei care nu au fost de acord cu ideologia sovietică au fost reprimați și trimiși în lagăre de muncă (ce sunt numite în rusă gulaguri). Iată prin urmare care sunt principalele puncte ale ideologiei sovietice. Statul a devenit unul care era un fel de religie. Aceasta fiindcă sovieticii au fost unii care au ajuns să susțină că lumea aceasta este singură care există și nu trebuie să credem în aberațiile religiei. Un mare luptător anti-sovietic a fost Alexander Soljenițân. Iată ce spunea el în acest sens: "treptat mi s-a descoperit că linia care desparte binele de rău nu trece printre state, nici printre clase sociale, nici printre partide politice, ci direct prin inima fiecarui om – și apoi prin toate inimile omenești... Și chiar și înlăuntrul inimilor copleșite de rău, se păstrează un mic cap de pod al binelui. Și chiar și în cea mai bună dintre toate inimile, rămâne nedezrădăcinat... un colțișor de rău." Știm că pentru convingerile sale anti-sovietice Soljenițân a fost trimis în gulag unde a stat mai mulți ani.[98]

Prin urmare este bine să știm că ideologia sovietică era:

- totalitară,
- dictatorială,
- cine se opunea era sancționat,
- mesianică, adică urmărea ca toată planeta să fie sovietizată,
- infailibilă,
- atee.

Aceste lucruri sunt cele care caracterizează foarte bine modul în care a ajuns să se manifeste ideologia sovietică și la fel de bine să fie definită. Trebuie să știm că sovieticii nu au avut prea mulți lideri supremi însă toți care au fost au manifestat un fel de fanatism în ceea ce privește ideologia. Vom amintii aici care au fost liderii sovietici:

1. Lenin,
2. Stalin,
3. Brejniev,
4. Hrușciov,
5. Andropov,
6. Cernenko,
7. Gorbaciov (care va fi și cel care a pus capăt imperiului sovietic).

Prin urmare este bine să știm că de fapt Imperiul Sovietic a ajuns să se existe din 1917 până în 1989.[99]

Pentru a ajunge să controleze populația și pentru a o face docilă este bine să știm că sovieticii s-au folosit de mai multe mijloace:

---

[98]Alexandr Soljenișân, *Arhipelagul gulag* (Editura Univers, 2018).
[99]Peter Duncan, *Russian messianism: thir Rome, holy revolution, communism and after* (Routledge, 2004).

- teroare,
- frică,
- manipulare,
- minciună și de
- KGB.

Ce a fost KGB-ul? A fost propriu zis sistemul de spionaj și contraspionaj rusesc dar care avea menirea să îi spioneze pe oameni pentru a ajunge să îi facă docili imperiului. Iată ce spunea despre KGB gânditorul Oliver Bullogh: "în acest mod Biserica a fost o recolecție a întregii societăți rusești. KGB-ul și poporul rus s-au pentrat unul pe altul în așa mod că au ajuns să nu mai poate să fie separați. Cultura:
- trădării,
- suspiciunii,
- și a neîncrederii

pe care se baza KGB-ul a devenit parte din cultura națională, otrăvind politica în ani '90 și de mai apoi, care au fost decade de:
- corupție,
- crimă
- și scandaluri sexuale sordide.

Dacă nu se poate curății pe sine națiunea rusă nu se va debarasa de boala care i-a dus pe oameni la alcool. Rușii trebuie să înceapă se aibă încredere unii în alții."

Paradoxul pe care trebuie să îl înțelegem din aceste rânduri este faptul că deși în interior sistemul sovietic era unul reprobabil ei bine el se laudă că poate să stăpânească toată lumea. Trebuie să știm că parțial aceste lucru Uniunea Sovietică l-a făcut. Aceasta fiindcă Europa de est și China au fost transformate în țări comuniste. Totul fiindcă după cum putem să ne dăm seama Moscova trebuia să fie noul centru al lumii.[100]

Prin urmare care erau principalele aspirații ale mesianismului sovietic?

1. O lume în care toată lumea era sovietică,
2. O lume fără de religie,
3. O lume în care Biserica Ortodoxă era desființată,
4. Instaurarea omului nou, adică a omului muncitor ca nou preot al creației,
5. O lume condusă de la Moscova.

Toate aceste deziderate au ajuns să fie afirmate de mai mulți oameni simplii din Rusia care evident că au fost mințiți și manipulați fiindcă li s-a promis marea cu sarea. Este adevărat că la un anumit nivel există un oarecare adevăr în ceea ce s-a putut denumii ca fiind lupta de clasă din societatea umană. Însă este evident că soluția nu putea să fie în nici un fel ceea ce susțineau sovieticii. Că Rusia avea un fel de destin măreț și mesianic este un fapt pe care l-au promovat alții cu mult mai înainte de sovietici. Prin urmare se poate spune că în cadrul societății a existat un mesianism incipient cu mult înainte de anul 1917. Iată ce scria țarul Petru cel Mare în testamentul său despre Rusia: "Marele Dumnezeu, de la care avem existența și Coroana noastră, luminându-ne, îmi arătă mie a privi spre poporul rusesc ca fiind chemat a stăpâni în viitorime toată Europa. Eu pun temei acestei idei, că națiunile Europei au ajuns cele mai multe într-o stare de vechime aproape de a lor cădere. Urmează dar, a fi ele subjugate de un popor tânăr și nou, când va ajunge la întregimea creșterii sale și va căpăta toată a sa putere ...Eu am găsit Rusia ca un pârâiașși o las ca un râu mare. Iar moștenitorii mei o vor face și mai mare, întinsă, hotărâtă de a face sa rodească Europa cea stârpită." știm că Petru cel Mare a trăit de la 1672 până 1725. prin urmare el a fost cu mult anterior sovieticilor și se poate vedea că el consdera că Europa trebui să fie subjugată de Rusia și condusă de ea. Dacă vom studia mai bine vom vedea că testamentul lui Petru cel Mare a anticipat foarte bine tendința mesianică a sovieticilor. Care mai erau alte puncte ale testametnului?

1. De a întreține națiunea rusă într-o stare de război permanent, a ține soldatul rus în necontenit război, a nu-l lăsa să se repauseze decît pentru îmbunătățirea finanțelor statului; a reforma armatele, a alege momentele oportune pentru atac. A face astfel ca pacea să servească războiului și războiul păcii, în interesul măririi și prosperității crescînde a Rusiei.

2. A diviza Polonia întreținînd tulburări și gelozii continue; a interesa pe puternici cu prețul aurului, a influența dietele, a le corupe spre a avea o acțiune în alegerea regilor, a numi partizani și a-i proteja, a face să intre trupele moscovite și a le ține în țări străine pînă ce va veni ocaziunea pentru ca să rămînă acolo pentru totdeauna.

[100]Ion Rațiu, *Moscova sfidează lumea* (Editura Signata, 1990).

3. A lua de la Suedia cît se va putea mai mult şi a face să fim atacaţi de ea pentru a avea un pretext de a o subjuga.

4. A se întinde neîncetat către Nord, în lungul Balticei, precum şi spre Sud, în lungul Mării Negre.

5. A aşeza şantiere pe Marea Neagră, a se face stăpînă din ce în ce mai mult peste această mare, precum şi peste Baltica, punct îndoit şi necesar la reuşita proiectului.

6. A grăbi decadenţa Persiei; a pătrunde pînă la Golful Persic; a stabili dacă este posibil, prin Siria, vechiul comerţ al Orientului şi a înainta pînă la Indii, care sînt antrepozitul lumii. Odată ajunşi acolo, n-am avea nevoie de aurul Engliterei.

7. Suedia dezmembrată. Persia învinsă. Polonia subjugată. Turcia cucerită. Armatele noastre reîntrunite. Marea Neagră şi Baltica păzite de corăbiele noastre. Trebuie deocamdată a propune separat şi foarte secret Curţii din Versailles, pe urmă Curţii Vienei de a împărţi cu ele imperiul universului.[101]

Ceea ce este bine să știm este că Petru cel Mare a trăit cu 200 de ani mai înainte de sovietici dar se pare că el a gândit la fel ca un sovietic. Aceasta fiindcă deși el era țar și se pare că se declara creştin ortodox în nici un fel intențiile lui nu erau ortodoxe. Din testamentul lui se poate vedea că el îndeamnă la:

- minciună,
- înşelătorie,
- război,
- agresiune,
- violență.

Ei bine mai toate aceste lucruri aveau să fie puse în aplicare de bolşevici care nu s-au dat înapoi de la nici un fel de răutate pentru a ajunge să își propage ideile atee și revolute. La fel de bine se poate vedea că Petru cel Mare cu 200 de ani a profețit modul în care va acționa KGB-ul. Iată ce spunea în acest sens diplomatul american Allen W. Dulles: "KGB-ul este mai mult decât o organizație a poliției secrete și mai mult decât o organizație de contra-inteligență. Este un instrument al:

- subversiunii,
- manipulării
- și violenței

pentru intervenția secretă în treburile altor țări."[102]

Să fie fost țarul Petru cel Mare un profet care să fi văzut ceea ce va avea loc în Rusia după 200 de ani de la domnia lui? Fără doar și poate că nu. Ceea ce a scris Petru cel Mare este mai mult un fel de tendință a întregii Rusii. Rusia imediat după ce a reușit să scape de sub jugul mongol (tătar) a început să se orienteze în spre vecini cu care în majoritate a dus mai multe războaie. Este evident că deși poporul rus s-a considerat în mare creştin ortodox el a dus mai multe războaie de cucerite. Dintre țările cu care a dus Rusia război amintim:

- Ucraina,
- Polonia,
- Norvegia,
- Suedia,
- Austria,
- Coreea,

Toate aceste lucruri sunt unele care în nici un fel nu ne fac imaginea unei Rusii a păcii deși știm că creştinismul ortodox pe care îl profesează rușii este o religie a păcii. Trebuie să ştim prin urmare că într-un fel sau altul în cele din urmă Rusia prin desele sale implicații armate a fost o țară care a lăsat deschisă ușa spre apariția sovieticilor. Aceasta fiindcă după cum am spus au fost țari care cu mult înainte de sovietici au avut un fel de ambiții sovietice. Pentru aceasta trebuie să știm că la un anumit nivel perioada sovietică din istoria Rusiei a devenit una cât se poate de firească și în acord cu aspirațiile Rusiei.[103]

Se spune despre prințul Nicolae al României că era un om extrem de bun. Odată a luat mașina și a făcut un drum afară din Bucureşti.

- Ce vreme frumoasă este! Își spunea prințul.

Pe cum mergea cu mașina a putut să vadă un soldat că i-a făcut semn să oprească.

---

[101]Testament luat din ziarul România liberă de data de 17 ianuarie 2008.

[102]Allen W. Dulles, *The Craft of Intelligence: America's Legendary Spy Master on the Fundamentals of Intelligence Gathering for a Free World*, (Lyons Press, 2016).

[103]Ioan Stanomir, *Sfinxul rus. Idei, identități și obsesii* (Editura Adenium 2015).

- Bună ziua, a început prințul.
- Bună ziua.
- Cu ce te pot ajuta?
- Aș avea nevoie de cineva să mă ia cu mașina.
- Dar în ce direcție mergi?
- Eu merg în localitatea Româneşti de lângă Ploieşti.
- A bine.
- Pot urca?
- Da urcă.

Soldatul nu ştia că cel din maşină era prințul Nicolae al României.
- Și ești soldat?
- Da. Sunt în armata României.
- Îți place?
- Așa și așa. Îmi fac datoria față de patrie.
- Aşa trebuie.
- Dumneavoastră de unde veniți?
- Eu de la Bucureşti.
- Locuiți în Bucureşti?
- Da, sunt din Bucureşti.
- Frumos oraș.
- Aşa este.
- Nici nu știți cât de mult mă bucur că ați oprit.
- De ce?
- Fiindcă au mai trecut 8 mașini mai înainte de dumneavoastră și nici una nu a oprit.
- Dar de ce mergi la Româneşti?
- Este o problemă delicată.
- Te ascult.
- A murit mama mea.
- Aa înțeleg.
- Am luat o permisie de câteva zile pentru a merge la înmormântare.
- Foarte bine ai făcut.

Timpul a trecut și cei doi au discutat mai multe lucruri. În cele din urmă au ajuns la Româneşti.
- Eu aici mă dau jos.
- Bine, nici o problemă.
- Înainte să ne luăm rămas bun aș vrea să știu cine sunteți?
- Eu? Cine sunt eu?
- Da.

Sunt prințul Nicolae al României.

Apoi prințul Nicolae a plecat fără să ia nici un ban de la soldat.[104]

Întâmplarea de mai sus a fost relatată și în presa vremii mai bine spus în ziarul Universul de pe data de 28 martie 1928. Ea este una care în primul rând ne vorbeşte de modestie dar la fel de bine am spus-o și în contextul faptului că în Uniunea Sovietică în nici un caz nu a existat modestie și smerenie. Sovieticii care susțineau apariția OMULUI NOU în istorie și care nu era nimeni altul decât omul sovietic au fost unii care au ajuns să creadă că toată lumea le aparține lor. În acest sens idealul lor a fost unul cu adevărat demonic: a crea o lume atee. Lumea sovietică a fost o lume care susținea numai faptul că omul sovietic este un fel de dumnezeu în creație. Fiindcă nu mai era nevoie de Hristos și de Biserică în cele din urmă partidul comunist a fost unul care a ajuns să susțină că el este nou religie. Deşi bolşevicii susțineau că *religia este opium pentru popor* după cum îi învățase Marx ei bine trebuie să știm că ei au fost unii care au ajuns la un fel de religie civilă prin tot ceea ce înseamnă partidul sovietic.[105]

[104]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).
[105]Victoria Smolkin, *A sacred space is never empty: a history of soviet atheism* (Princeton, 2018).

Prin urmare este evident că la fel de nazismul mesianismul sovietic era unul care voia un fel de lume atee în care să nu mai există nici un fel de religie și în care oamenii să ajungă să nu mai meargă la biserică. Karl Marx a fost unul care a fost cât se poate de clar atunci când a spus că: "acolo unde începe ateismul acolo începe și comunismul." Ceea ce trebuie să știm este că din principiu nu se putea vorbii de comunism ca de un lucru care era străin de ateism. Ele erau două lucruri complementare și care evident că se presupuneau reciproc. Sunt mai multe opinii care susțin că de fapt revoluția bolșevică a fost susținută de evrei dar acestea sunt mai multe simple speculații care nu pot să fie crezute. Este adevărat că în Rusia anului 1917 erau mai mulți evrei însă marea majoritate a lor au fost unii care nu au participat activ în carul comunismului. În acest sens este bine să știm că, deși comunismul a început în Rusia el a ajuns să se extindă și că cuprindă mai multe țări din jur. În acest sens știm că Uniunea Sovietică a fost compusă din 15 republici:

1. Armenia,
2. Azerbaidjan,
3. Bielorusia,
4. Estonia,
5. Georgia,
6. Kazahstan,
7. Kârghâstan,
8. Letonia,
9. Lituania,
10. Republica Moldova,
11. Rusia,
12. Tadjikistan,
13. Turkmenistan,
14. Ucraina,
15. și Uzbekistan

Toate aceste republici au ajuns ca în perioada lor de glorie să ajungă la aproximativ 293 de milioane de locuitori. Când vorbim de aceste număr fără de nici o îndoială că vorbim de un fel de mesianism în toată regula. Aceasta fiindcă este bine să știm că aceste state s-au voit să fie un fel de *far de lumină* pentru restul de țări. Un lucru pe care sovieticii au ajuns să îl folosească în favoarea lor a fost al doilea război mondial. Este bine să știm că în sens inițial sovieticii au fost aliați cu naziștii din 1939 până în 1941. Anul 1941 a fost anul în care Hitler va întoarce armele și va ataca Rusia. Nu știm ce l-a determinat pe Hitler:

- să facă o alianță cu Rusia,
- pentru ca mai apoi să rupă această alianță.

Ceea ce știm este că din 1941 Uniunea Sovietică și Germania au devenit dușmane și s-au atacat reciproc. În acest sens trebuie să știm că după ce în 1939 Germania a atacat Polinia ei bine Polonia a ajuns să fie împărțită între ei germani și ruși. Este evident că avem aici un fel de complicitate ruso-germană pe care rușii din zilele noastre o neagă. Cert este că ruși au voit cu orice preț să ajungă să cucerească cât mai mult și pe acolo pe unde ajungeau în cele din urmă impuneau ateismul.[106]

Mesianismul sovietic după cum am putut vedea urmând într-un anume fel ideilor țarului Petru cel Mare a voit să domine lumea și în mare a reușit mai ales fiindcă a ajunge să declanșeze așa numitul război rece pe care ei l-au dus cu occidentul. Este bine să știm că după încheierea celui de al doilea război mondial se va face un fel de nou ordine mondială. În acest sens lumea avea să fie împărțită în două: de la zidul Berlinului spre est era lumea sovietică și de la zidul Berlinului spre vest era lumea capitalistă. Iată cum se poate vedea toată implicația mesianică a ideologiei sovietice. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama sovieticii au voit a toată lumea să fie a lor. După anul 1945 țările care au fost prinse în spatele zidului Berlinului au ajuns să fie făcute comuniste. Așa se face că principalele țări comuniste care au fost prinse în spatele cortinei de fier au fost:

1. Germania de est,
2. Ungaria,
3. Cehoslovacia,
4. România,
5. Bulgaria,

[106]Dimitry V. Pospielovsky, *A History of Marxist-Leninist Atheism and Soviet Antireligious Policies: Volume 1 of A History of Soviet Atheism in Theory and Practice, and the Believer*, (Palgrave Macmillan, 1987).

6. Iugoslavia,
7. Albania,

Este bine să ştim că în urma la războiul rece se va ajunge la un fel de psihoză în masă a spionajului care va ajunge să domine mai toate ţările din estul Europei.[107]

După cum putem să ne dăm seama mesianismul ateu sovietic a fost unul care susţinea că trebuie să existe un fel de modalitate prin care toată lumea să fie aducă la acest gen de viaţă. Ateismul se pare că poate la fel de bine să se manifeste şi la nivel mesianic. La fel ca naziştii este bine să ştim că sovieticii au ajuns să creadă că religia este o povară pentru oameni şi pentru aceasta ea trebuie să fie eliminată definitiv din viaţa naţiunilor. Iată ce scria un ziar din Uniunea Sovietică: "noi nu luptăm împotriva credincioşilor şi nici a clericilor. Noi luptăm împotriva lui Dumnezeu pentru a ajunge să îi luăm cât mai mulţi credincioşi." Este evident că mesianismul sovietic a fost unul:

- întunecat,
- rău,
- hidos,
- care desfigura credinţa în Dumnezeu,
- care arunca lumea în deznădejde.

Am ales în această carte să vorbim despre mesianismul sovietic fiindcă după cum putem să ne dăm seama el este unul care dincolo de toate a susţinut că toată lumea trebuie să fie ca Uniunea Sovietică. Trebuie să ştim că la un anumit nivel mesianismul sovietic a ajuns să fie unul care a fost şi un fel de expresia a aspiraţiilor popoarelor slave. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că a existat o mişcare profundă a acestor popoare care a urmărit să ajungă să egalizeze toate crezurile lor. Această mişcare comună a popoarelor slave o avem în ceea ce cunoaştem în zilele noastre ca slavofilism. Ce este slavofilismul? Este o mişcare a apărut în secolul al XIX-lea în Rusia și care promova mai mult decât toate iubirea faţă de popoarele slave. În acest sens au existat mai multe principii ale slavofilismului:

- că democraţia este o formă de expresie a slavofililor,
- să slavii sunt o tradiţia culturală unică,
- că slavofilii nu sunt individualişti (de unde se poate vedea un fel de preponderenţă spre comunism),
- că Biserica Ortodoxă este mai importantă decât statul,
- mistica este o trăsătură a slavofililor,
- slavofilismul este opus raţionalismului occidental,
- că soborbnost (unitatea organică) este o trăsătură a slavofililor,
- că toate poporale slave ar trebui să se unească sub conducerea Rusiei.

În acest sens mai ales din ultima trăsătură a salvofililor este bine să ştim că de fapt terenul pentru mesianismul sovietic a fost deja pregătit cu mult înainte de anul 1917 anul revoluţiei bolşevice. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama slavofilii au fost unii care au susţinut un fel de revoluţie slavofilă care să ajungă să cuprindă toate popoarele slave. Trebuie să ştim că unele tendinţe spre mesianism au existat şi în Polonia fiindcă poeţii Zygmunt Krasiński and Adam Mickiewicz au lansat dictonul *Polska Chrystusem narodów* care înseamnă Polonia este Hristosul popoarelor. Mai multe idei mesianice au apărut în cartea genezei popoarelor ucrainene care promova un fel de:

- egalitate universală,
- democraţie.

Ucraina în acest sens avea misiunea mesianică de a aduce credinţa în Dumnezeu la toate popoarele slave şi în acest fel în cele din urmă se va ajunge la un fel de egalitate şi de unitate primordială. Toate aceste lucruri trebuie să ştim că pot să fie luate ca realităţi care au ajuns să premeargă ceea ce istoria a cunoscut ca revoluţia bolşevică. Este de amintit aici că bolşevicii nu s-au orientat spre alte religii cum ar fi religiile orientului îndepărtat ci tot ceea ce au vrut ele a fost să elimine orice formă de religie din lume şi din viaţa ţărilor.[108]

Dincolo de toate cele pe care le-am spus până acum este bine să ştim că una dintre cele mai mesianice figuri sovietice a fost Stalin (1878-1953). Sunt mai multe lucruri pe care trebuie să le ştim despre Stalin pe lângă faptul că a fost georgian este bine să ştim că în tinereţe a fost înrolat întră-un seminar teologic după care a fost

---

[107]Dimitry V. Pospielovsky, *Soviet Antireligious Campaigns and Persecutions: Volume 2 of A History of Soviet Atheism in Theory and Practice and the Believer*(Palgrave Macmillan, 1987).

[108]Judith Devlin,*Slavophiles and Commissars: Enemies of Democracy in Modern Russia* (Palgrave Macmillan, 1999).

exmatriculat. Așa se face că s-a înscris în partidul comunist și a ajuns un apropiat al lui Lenin. După moartea lui Lenin în 1922 Stalin va lua puterea și va ajunge conducătorul Uniunii Sovietice. El este cel care trebuie să știm că a fost cel care a industrializat Uniunea Sovietică. Când a preluat țara ea era în mare una prepodendrent agrară. Așa se face că se va ajunge să se ajungă la:

- cultul personalității
- la dictatură.

Ambițiile lui Stalin au fost mult și se pare că el a fost unul care nu suporta dușmanii. Pentru Stalin trebuie să știm că dușmanii erau de două feluri:

- politici,
- ideologici

Fiindcă a voit să își elimine pe toți dușmanii ei bine Stalin a ajuns să susțină că este nevoie de un fel de epurare a societății rusești. Toți cei care au fost găsiți ca fiind dușmani ai lui Stalin au fost unii care:

- au fost uciși,
- sau au fost deportați.

Printre cei care au fost deportați în gulag a fost și câștigătorul premiului Nobel Alexandr Soljenițîn. Iată ce spunea el în acest sens: "toţi scriitorii care au vorbit despre închisoare fără să fi trecut prin ea s-au simţit obligaţi să-şi arate simpatia faţă de deţinuţi şi să blesteme închisoarea. Eu am stat acolo mult timp, acolo mi-am făurit sufletul şi pot spune fără ocol: Binecuvântată fii, închisoare..., binecuvântat fie rolul pe care l-ai jucat în existenţa mea!" În gulaguri trebuie să știm că au existat numai două soluții:

1. Să crezi în Dumnezeu și să supraviețuiești,
2. Să nu mai crezi în Dumnezeu și să mori.

Se crede că mai bine de 20 de milioane de oameni au murit în gulagurile rusești. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să știm că cei care erau trimiși în gulag erau oameni care era sortiți morții.[109]

Este bine să știm că Stalin a fost cu adevărat cea mai malefică personalitate din toată Uniunea Sovietică. La fel de bine în viziunea lui el era un fel de lider mesianic care trebuia să ajungă să fie un fel de far de lumină pentru restul. Să fie fost Stalin un far de lumină pentru restul sovieticilor? Fără doar și poate că nu. El nu a fost un far de lumină fiindcă trebuie să știm că ce a adus el a fost:

- frică,
- teroare,
- ură,
- foame,
- deprecierea umanului,
- un simț al neîncrederii totale în populație,
- ateismul militant.

Iată că avem aici încă o figură care asemenea lui Hitler s-a voit pe sine un fel de Mesia politic care să vină să rezolve toate problemele Uniunii Sovietice. După cum putem să ne dăm seama experiențele gulagurilor au fost produsul paranoiei mesianice a lui Stalin. Soljenițîn spunea foarte clar cum ce a ajuns să simtă în gulag: "mi-a fost dat ca, din anii petrecuţi în închisoare, să duc cu mine, pe spatele meu bătut, care aproape s-a frânt sub povară, această experienţă esenţială: cum devine fiinţa umană rea şi cum devine bună. În tinereţe, intoxicat de succese, mă simţeam infailibil şi, din această cauză, eram crud, îmbătat de putere, am fost un ucigaş şi un tiran. În cele mai rele momente ale mele, eram convins că fac bine şi mă acopeream complet cu argumente sistematice. Şi numai când m-am întins pe paiele mucezite din închisoare, am simţit înlăuntrul meu primele semne ale binelui." Prin urmare în timpul lui Stalin orice nu era de acord cu el era trimis la gulag sau în cel mai rău caz este executat. Stalin a condus mai multe procese pentru a fi sigur că va ajunge să dețină puterea absolută în Rusia. Dintre cele mai cunoscute procese au fost două:

1. Procesul celor 17 (1936)
2. Procesul celor 21 (1938).

Este adevărat că a mai existat un proces al generalilor între aceste două procese dar ceea ce trebuie să știm este că acestea două au fost cele mai importante. Deși nu a spus niciodată Stalin s-a voit pe sine un fel de Mesia

---

[109]Părintele Arsenie, *Acuzatul "ZEK-18376". Un sfânt în lagărele comuniste*(Galați, 2010).

politic sovietic. Pentru aceasta şi în zilele noastre când vorbim de comunism sau de stalinism nu facem decât să vorbim de unul şi acelaşi lucru.[110]

Ei bine ceea ce trebuie să ştim că la fel ca în cazul lui Hitler şi la Stalin pot să fie văzute mai multe trăsături comune:

- paranoia,
- convingerea că el era un Mesia sovietic,
- exterminarea duşmanilor,
- totalitarismul,
- dictatura.

Sunt mai mulţi istorici ruşi şi nu numai care fac o paralelă între Stalin şi Ivan cel Groaznic. Ceea ce trebuie să ştim este că Stalin a fost mai groaznic decât Ivan fiindcă după cum putem să ne dăm seama el a ajuns să acţioneze asupra aproape la jumătate de planetă. Din ordin lui Stalin 1,5 milioane de oameni au fost deportaţi în Siberia. În Basarabia mai toţi cei care au ajuns să se opună lui Stalin la fel de bine şi ei au fost deportaţi. Stalin a fost cel care a ordonat lichidarea a 20.000 de prizonieri români în lagărul de la Bălţi, una dintre cele mai mari crime de după război. Adevărul este că nu se ştie un număr exact al victimelor lui Stalin dar ceea ce se ştie cel mai bine este că au ajung să fie exterminate undeva între 8 şi 20 de milioane de oameni. Cele mai cunoscute cazuri sunt că aproximativ un milion de oameni au fost ucişi în perioadele 1935-1938, 1942 şi 1945-1950 şi milioane de oameni au fost încarceraţi în Gulag = lagărele de muncă. În Georgia, aproximativ 80.000 de oameni au fost împuşcaţi pe timpul anilor 1921, 1923-1924, 1935-1938, 1942 şi 1945-1950 şi mai mult de 100.000 de oameni au fost transportaţi în Gulag. Pe 5 martie 1940, Stalin şi alţi lideri sovietici au semnat un ordin pentru executarea a 25.700 de intelectuali, inclusiv 14.700 ofiţeri prizonieri de război polonezi. Aceasta a devenit cunoscut ca Masacrul de la Katyn. Au mai fost şi alte masacre josnice ale prizonierilor de război, totalizând aproximativ 30.000 – 40.000 de oameni.[111]

Dincolo de toate acestea este bine să ştim că Stalin a fost unul care a fost cât se poate de conştient că el este un fel de Mesia sau un fel de persoană aleasă care avea dreptul la viaţă şi la moarte. Noi creştinii ortodocşi ştim că numai Dumnezeu tatăl are dreptul la viaţă şi la moarte asupra oamenilor. Ei bine din motive care sunt cât se poate de evidente Stalin şi-a luat şi el acest drept.[112]

Că Stalin s-a voit un fel de Mesia ne-o spune faptul că mai multe creaţii poetice şi artistice au ajuns să îl laude ca pe o persoană de natură dumnezeiască. Iată ce imn i-a scris lui Stalin poetul A. O. Avdienko:

O, mare Stalin. O, lider al popoarelor,
Tu, cel care ai readus omul la viaţă,
Tu, cel care faci sa rodească pământul,
Tu, cel care repui în drepturi prin secole,
Tu, cel care faci să înflorească primăvara,
Tu, cel care faci să vibreze corzile muzicale…
Tu, splendoare a primăverii mele! O, tu,
Soare reflectat de milioane de inimi!

Este evident că avem aici de a face cu o manifestare paranoică a unui om care se considera pe sine un fel de Mesia sovietic. Că Stalin a fost până la capăt tributar ideologiei sovietice nu este nici o îndoială. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că el a fost unul care prin cultul personalităţii a voit să ajung să controleze toate unghiurile vieţii umane. La fel de bine paranoia lui Stalin s-a manifestat prin faptul că mai multe localităţi au ajuns să îi poarte numele (printre care şi localitatea Braşov din România). În onoarea lui au fost înfiinţate două mari premii:

1. Premiul Stalin,
2. Premiul Stalin pentru pace.

Contracandidatul lui Stalin Troţki a criticat cultul personalităţii lui Stalin. În primă instanţă a fost exilat în Mexic pentru ca mai apoi să fie ucis. La fel de bine numele lui Stalin a fost introdus în imnul naţional sovietic.[113]

Se spune că a fost un puşcăriaş care după mai multe planuri a reuşit să scape din închisoare.

- Ce voi face acum? Se întreba puşcăriaşul.

---

[110]Vladimir Tismăneanu, *Stalinism pentru eternitate* (Iaşi, 2009).
[111]După wikipedia.
[112]Dimitry V. Pospielovsky,*Soviet Studies on the Church and the Believer's Response to Atheism: Volume 3 of A History of Soviet Atheism in Theory and Practice, and the Believer* (Palgrave Macmillan, 1988).
[113]Simon Sebag Montefiore, *Stalin: the court of the Red Tsar* (Phoenix, 2004).

El a putut să vadă că gardienii erau pe urmele lui. A văzut o pădure.
- Ei bine, pădurea aceasta este salvarea mea.
Pușcăriașul s-a dus și s-a ascuns în pădure. A mers până ce a scăpat de gardienii care îl urmăreau.
- Mi s-a făcut foame. Ce voi mânca? Se gândea pușcăriașul.
A tot mers până ce a găsit o casă de oameni sărmani. Din ea se auzeau mai multe tânguiri.
- Vai, vai de noi. Ce ne vom face?
- Chiar nu mai este nimic de mâncare?
- Nu nu ne-a mai rămas nimic.
- Și acum ce vom face?
- Ce să facem? Vom murii.
- Nu vreau să mor.
- Cine vrea să moară?
- Cum de ne-a uitat Dumnezeule?
- Doamne ai milă de noi.
Pușcăriașul a ascultat pe furiș aceste cuvinte și dintr-o dată s-a schimbat. A intrat în casă.
- Bună ziua.
- Bună ziua. Cine ești tu?
- Eu? Sunt un deținut.
- Vai ai venit să ne omori?
- Nu, nu, în nici un caz.
- Atunci de ce ai venit?
- Am venit să vă ajut.
- Cu ce să ne ajuți?
- Să scăpați de foame.
- Și chiar vrei să te credem?
- Da. Vreau să vă fac un bine.
- Cum?
- Uite cum este: pe capul meu sunt puși 5000 de lei recompensă.
- Și ce este cu aceasta?
- Eu mă voi preda vouă și voi mă veți duce la secția de poliție și veți încasa banii.
- Sigur nu ne minți?
- În nici un caz. Mi s-a făcut milă de voi.
- De ce?
- Fiindcă voi o duceți mai rău ca mine.
- Cum așa?
- Eu în pușcărie aveam ce mânca și voi nu aveți nimic.
Familia l-a dus pe pușcăriaș la poliția unde au încasat 5000 de lei.
- Ei bine cu acești bani ne vom pune pe picioare, a spus soțul soției.
- Așa este.
Pușcăriașul a fost luat și dus la celulă. După câteva zile a fost adus în fața unui comisii.
- Știi de ce te afli aici?
- Nu, chiar nu știu.
- Fiindcă ești grațiat.
- Eu să fiu grațiat?
- Da, ești grațiat.
- Nu este o glumă?
- Nu este o glumă.
- Vai da ce mă bucur.
- Poți merge să îți iei lucrurile. Mâine vei pleca din închisoare.
Deținutul a dat să plece. Înainte de a ieșii din camera cu comisia s-a întors spre ei și le-a spus:
- Pot să vă întreb un lucru?
- Da, ce anume?
- Care a fost motivul grațierii?

- A fost fapte bună pe care au făcut-o fiindcă te-ai predat singur pentru a ajuta niște sărmani.
- Ha, la asta chiar nu mă aşteptam.
A doua zi puşcăriaşul a fost pus în libertate.[114]

Am spus această întâmplare pentru a evidenția că de mai multe ori nu trebuie să subestimăm puterea conştiinţei şi a modului în care ea ajunge să se manifeste. Conştiinţa de multe ori poate avea treziri la bine şi la bunătate în momentele cele mai neaşteptate. Ei bine un asemenea caz trebuie să ştim că a avut loc şi cu acest puşcăriaş. Se pare că la fel de bine și sovieticii au avut o tresărire de conştiinţă când în anul 1989 în cele din urmă Uniunea Sovietică a ajung să se destrame de la sine. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că Uniunea Sovietică nu a fost distrusă de un război clar ci mai mult ea a ajuns să de destrame de la sine. Gorbaciov a fost cel care a lansat ideologia Perestrokei care a fost un fel de deschidere o Rusiei față de restul popoarelor din occident. Ceea ce este adevărat este că mai bine de 60 de ani Uniunea Sovietică a fost una care a promovat:

- un mesianism ateu,
- apariția omului nou, adică a muncitorului care poate schimba destinul lumii,
- crezul comunist în unirea popoarelor,
- suprimarea celor care nu credeau în ideologia sovietică,
- războiul rece dintre est și vest.

La fel de bine ceea ce trebuie să avem în vedere este că cu mult înainte de apariția sovieticilor Moscova a fost văzută ca un fel de oraș mesianic. Aceasta fiindcă mai mulți slavofili au susținu Moscova este a treia Romă. Cum de a existat un astfel de crez în Moscova ca fiind a treia Romă?

1. Prima Romă a fost capitala imperiului Roman,
2. A doua Romă a fost Constantinopolul capitala imperiului Bizantin.
3. A treia Romă este Moscova ce este centrul creştinismului ortodox.

Este bine să știm că ideologia celei de a treia Rome a fost una care a pavat drumul spre comunism care a voit să facă din Moscova capitala întregii lumi.[115]

Faptul că sovieticii au fost mesianici ne-o spune și sovietizarea Chinei care știm că este cea mai populată țară din lume cu o populație de peste 1 miliard de locuitori. Modul în care s-a ajuns al sovietizarea Chinei a fost unul care s-a făcut prin a profita de mai multe contexte istorice. Sovietizarea Chinei a început în anul 1945 când sovieticii au invadat statul Japonez din China cu numele de Maciucuno. Știm că japonezii au fost de partea lui Hitler în cel de al doilea război mondial. Prin tratatul de la Yalta Uniunea Sovietică a fost obligată să intre în război împotriva Japoniei. Așa se face că Uniunea Sovietică a ajuns să elibereze Mongolia, Sakhalinul de sud și peninsula coreană. Ei bine cu această ocazie sovieticii au ajuns să intre și în China și să îi elibereze mai multe teritorii. Așa se face că chinezii au ajuns să fie adepții doctrinei sovietice și în urma unui război civil în cele din urmă vor trece și ei la comunism. Iată cum în contextul celui de al doilea război mondial în cele din urmă s-a reușit să se sovietizeze țara cu cea mai mare populație din lume. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama sovieticii ruși au fost unii care au considerat că misiunea lor este una mesianică și trebuie să fie dusă la îndeplinire. În acest sens este bine să știm că sovieticii au ajuns să facă mai mult decât o a treia Romă din Moscova ci au făcut capitala unui imperiu care a fost denumit de unii ca "imperiul răului." Aceasta fiindcă trebuie să știm că ambițiile rusești au fost cele care au susținut fondul generic al mesianismului sovietic. În zilele noastre mai ales pentru țările din estul Europei perioada mesianismului sovietic trebuie să știm că este una de tristă amintire. Aceasta fiindcă cele mai multe țări au fost făcute comuniste cu forța. La fel de bine trebuie să știm că sovieticii au fost oameni aroganți care nu au ținut cont de nimic sfânt:

- de istorie,
- de etnie,
- de cultură,

[114]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

[115]Trebuie să știm că chiar mai înainte de apariția sovieticilor au fost mai mulți cei care au susținut că Rusia prin ortodoxia ei este una care trebuie să ajungă să mântuiască lumea. Aceasta fiindcă numai ortodoxia este adevărul. Nu poate fi contestat acest lucru însă ceea ce trebuie să știm este că au fost mai mulți cei care au susținut că lumea trebuie să fie convertită la ortodoxie:
- cu forța,
- prin război,
- împotriva voii sale.
Ei este evident că o astfel de mentalitate este greșită și ea a fost una care a dus în cele din urmă la apariția ideologiei sovietice. Nu trebuie în nici un fel să ajungem să vedem mensianismul sovietic ca fiind unul care a apărut prin sine fără ca să nu mai existe mai multe alte curente mesianice în cadrul Rusiei.

- de bunul simț în cele din urmă.

Este mândria de a își face renume în lume cea care a ajuns să îi domine pe sovietici care au considerat că ei sunt stăpânii lumii. Luptătorul anti-sovietic părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa spunea destul de bine: "Demonul atacă îndeosebi mintea și strecoară îndoială. El vrea să te facă să te adori, să te închini minții tale, să crezi că ești deștept. Ori te atacă prin ispitiri fizice sau îndoială."[116]

CAPITOLUL 6

CREȘTINISMUL ORTODOX CA ADEVĂRATUL MESIANISM

Din cele spuse mai sus am putut vedea că după caz au existat în istoria mai multe mesianisme:
- mesianisme naționale,
- mesianisme politice,
- mesianisme etnice,
- mesianisme sociale,
- mesianisme rasiste.

Toate acestea fiindcă setea omului de a domina lumea este una destul de mare. De fapt după cum se știe mai toată lumea vrea să domine această lume. Când se ajunge la o asemenea opțiune trebuie să știm că avem de a face cu mesianismul. Ce este mesianismul? Este o ideologie ce care poate să fie:
- religioasă
- sau atee

care ajunge să domine lumea și să considere că lumea trebuie să se închine în fața unui popor. Oamenii tind să creadă că bunăstarea materială și belșugul sunt unele care ajung să definească faptul că acel popor este ales de Dumnezeu Tatăl. Dacă poporul nu ar trăi în bunăstare și în belşug ei bine aceasta ar însemna pentru cei mai mulți că acel popor nu este binecuvântat de Dumnezeu Tatăl. Aceasta este fără doar și poate o interpretare greșită a mesianismului. Mesianismul adevărat este unul care trebuie să știm că înseamnă alegerea unui popor sau a unei persoane de Dumnezeu. Am văzut că încă de la Facere Dumnezeu Tatăl le-a promis primilor doi oameni, lui Adam și Eva, un Mesia care să ajungă să îi mântuiască. Ei bine trebuie să știm că nu numai aceasta a fost singura profeție făcută despre Mesia. Cu 700 de ani înainte de venirea lui Iisus în lume Sfântul prooroc Isaia spunea: „iată fecioara va lua în pântece şi va naşte fiu şi se va chema numele lui Emanuel (ce se tălmăceşte: cu noi este Dumnezeu)" (Isaia 7, 14). Această profeție ne spune două lucruri:

1. Că Mesia va asuma trupul unui om,
2. Că El se va naște dintr-o fecioară.

Sunt mai mulți care contestă că Sfânta Maria a rămas fecioară și după naștere dar după cum știm nașterea lui Iisus a fost una minunată și care nu a afectat fecioria Macii Domnului.[117]

Ceea ce trebuie să știm și să nu uităm este că în Hristos au ajuns să se împlinească toate profețiile făcute în Vechiul Testament. Acest fapt ne spune că există într-un anume fel un fel de concordanță dintre Mesia și profețiile făcute despre el. Sfinții părinți sunt unii care au ajuns să analizeze aceste profeții și să își dea seama că ele sunt unele care au ajuns să definească creștinismul ortodox. Creștinismul ortodox spre deosebire de iudaism care refuză să vadă împlinirea profețiilor despre Hristos este unul care a putut să vadă că sunt o formă sau alta tot ceea ce s-a spus despre Hristos a ajuns să se împlinească. Deși au trecut mai mulți ani de la momentul când profețiile au fost rostite și până la vremea împlinirii lor, ceea ce trebuie să știm este că Hristos a împlinit toate profețiile despre El. Tot Sfântul prooroc Isaia ne mai spunea despre Mesia: „căci Prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă, a Cărui stăpânire e pe umărul Lui şi se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie. Şi mare va fi stăpânirea Lui şi pacea Lui nu va avea hotar. Va împărăţi pe tronul şi peste împărăţia lui David, ca s-o întărească şi s-o întemeieze prin judecată şi prin dreptate, de acum şi până-n veac. Râvna Domnului Savaot va face aceasta" (Isaia 9, 5-6). Din aceasta putem să vedem mai multe caracteristici ale lui Mesia în creștinismul ortodox. Prin urmare Mesia este:
- înger de mare sfat,
- Sfetnic minunat,

---

[116]Ala Rusnac, *Cugetări duhovnicești - din înțelepciunea Părinților contemporani*, vol. II, (Editura Epigraf, Chișinău, 2011), p. 190.
[117]Adrian Lucian Dinu, *Maica Domnului în teologia sfinților părinți* (Iași, 2014).

- Dumnezeu tare,
- Dumnezeu biruitor,
- Domn al păcii,
- Părinte al veacului ce va să fie
- stăpânirea și pacea Lui nu vor avea hotar.

Trebuie să fim conștienți că în nici un fel nici un mare prooroc din Vechiul Testament nu a vorbit de Mesia ca fiind un Mesia politic sau național. Aceasta fiindcă deși mai mulți au ajuns să creadă că Mesia va fi unul național sau politic trebuie să știm că nu este vorba în nici un fel de un asemenea caz. După cum am spus creștinismul ortodox este unul care crede că Mesia a venit în această lume pentru următoarele motive:

1. Pentru a îl împăca pe om cu Dumnezeu,
2. Pentru a îl salva pe om de iad,
3. Pentru a oferii omului șansa ca prin credință în El omul să devină fiul lui Dumnezeu Tatăl.

Aceste lucruri sunt unele care ne spun că Mesia a avut în cele din urmă o implicație duhovnicească în venirea lui în lume. Aceasta fiindcă după cum am spus în nici un fel nu trebuie să credem într-un Mesia național sau politic. Oamenii însă au fost de multe ori seduși de un Mesia politic. Aceasta fiindcă este bine să știm că ei au crezut că dacă puterea lui Dumnezeu Tatăl este cu ei, ei bine ei vor ajunge să fie infailibili și invincibili. Ori Iisus a venit în această lume pentru a îl înfrânge pe diavol. Iată cum o astfel de venire în lume pentru un astfel de motiv este una superioară comparativ cu un Mesia național.[118]

Pentru a dovedii că El este Mesia știm că Iisus a făcut mai multe minuni:
- a vindecat paralitici,
- a vindecat muți,
- a vindecat surzi,
- a vindecat orbi
- și a vindecat șchiopi.

Toate acestea pentru a ajunge să confirme că El este Mesia și că are o putere care a venit de la Dumnezeu Tatăl. Sfântul Isaia a fost cel care a profețit și acest lucru când a spus: „atunci șchiopul va sări ca cerbul și slobodă va fi limba gângavilor (Isaia 35, 5-6). Se poate vedea că atunci când vorbim despre un Mesia trebuie să fim cât se poate de atenți cu următorul fapt: Mesia este unul care vine de la Dumnezeu și care are puterea lui Dumnezeu cu El.[119]

Sfântul prooroc Ieremia și el a vorbit de venirea lui Mesia: "iată vin zile, zice Domnul, când voi ridica lui David Odraslă dreaptă și va ajunge rege și va domni cu înțelepciune; va face judecată și dreptate pe pământ, Iuda va fi izbăvit și Israel va trăi în liniște. Iată numele cu care-L vei numi: «Domnul dreptatea noastră»" (Ieremia 23, 5-6). Prin urmare ce va face Mesia după Sfântul prooroc Ieremia?

1. Va domnii cu înțelepciune,
2. Va face judecată,
3. Va face dreptate pe pământ,
4. Va izbăvii pe Israel,
5. Va aduce liniștea.

Acestea sunt numai câteva dintre trăsăturile lui Mesia pe care le menționează Sfântul Prooroc Ieremia. Ei bie toate aceste profeții au ajuns să fie împlinte în Iisus. Aceasta fiindcă pin Duhul Sfânt a fost Iisus cel care a inspirat toate aceste profeții despre venirea Lui în lume. Tot Sfântul prooroc Ieremia a fost cel care a proorocit uciderea pruncilor de către regele Irod la nașterea lui Iisus: „așa zice Domnul: «glas în Rama s-a auzit, plângere și tânguire multă. Rahila plângea pe fiii săi și nu vrea să se mângâie pentru că nu mai sunt»" (Ieremia 31, 15). Această profeție este unul care ne spune că de multe ori profeții au fost cei care ne-au dat mai multe indicii

[118]Eugen J. Pentiuc, *Iisus Mesia în Biblia ebraică* (București, 2016).

[119]Iată de ce este bine să știm că nu trebuie să ajungem să confundăm puterea lui Mesia cu un Mesia național. Un Mesia național este un Mesia care tot ceea ce are la dispoziție este puterea politică. Ori trebuie să știm că acest lucru este un stadiu inferior față de adevărata venire a lui Mesia în lume. Mesia este mai mult decât un simplu eliberator politic și este unul care ajunge să ne definească propria noastră mântuire. A vorbii de un Mesia național sau de un Mesia politic fără doar și poate că este un fel de deturnare a scopului adevăratului Mesia, acela de a îl mântui pe om. Omul este o ființă care are nevoie de mântuire și prin urmare el trebuie să fie unul care să ajungă să ceară ajutorul lui Dumnezeu. Acest fapt ne spune că a ajunge să vorbim de un Mesia național este fără doare și poate o mare greșeală. Este o greșeală fiindcă ne duce departe de scopul lui Mesia: a îl mântuii pe om.

despre modul în care va fi venirea lui Mesia pe pământ. Mesia avea să vină într-un mod pe care oamenii nu îl vor putea anticipa dar totuși prin profeții ei vor ajunge să îi înțeleagă sensul și modul de manifestare.[120]

Au fost și proroci care au ajuns să exprime venirea lui Mesia în termeni analogici. Sfântul prooroc Iezechil a fost cel care L-a asemănat pe Mesia cu un păstor: „voi pune peste ele un singur păstor, care le va paşte; voi pune pe robul Meu David; el le va paşte şi el va fi păstorul lor" (Iezechiel 34, 23). Ce înseamnă că Iisus va ajunge să fie păstor? Înseamnă că El este un fel de:

- conductor,
- ghid,
- îndrumător,
- călăuzitor.

Cum este posibil acest lucru? Ceea ce trebuie să știm este că Iisus a venit în această lume pentru a îl duce pe om la mântuire. Ei bine acest fapt ajunge să se manifeste prin conducerea lui Iisus. Omul prin sine nu are cum să afle calea spre rai. Iisus a venit să îl conducă pe om spre rai. În acest sens toată activitatea mesianică a lui Iisus a fost o conduce a omului spre rai. Aceasta fiindcă deși omul poate să facă multe ei bine mântuirea este un lucru pe care el nu o poate face. La fel de bine ceea ce trebuie să știm este faptul că după înălțarea lui Iisus la cer a început ceea ce se poate denumii ca istoria creștină. Această istorie se poate vedea că a fost una destul de tulbure. E a fost tulbure fiindcă Biserica în primă instanță s-a lovit de prigoană. Timp de 250 de ani creștinii au fost prigoniți în Imperiul Roman. Doar la anul 313 de la Hristos creștinismul avea să fie recunoscut ca o religie oficială. Iată de ce trebuie să fim conștienți că venirea lui Hristos în această lume a adus cu sine după cum a spus dreptul Simeon la tăierea împrejur a Domnului:

- căderea multora,
- și ridicarea multora.

Totuși, trebuie să știm că există un duh al învățăturilor lui Iisus. Ei bine acest duh al lui Iisus a fost păstrat cel mai bine în Biserica Ortodoxă. Trebuie să fim cât se poate de convinși că Duhul lui Iisus a fost păstrat în ortodoxie. Iată de ce nu greșim când spunem că ortodoxia este mesianică. Acest mesianism este revendicat de mai multe confesiuni creștine:

- catolici,
- luterani,
- calvini,
- neoprotestanți.

Totuși, care este diferența dintre ortodocși și restul confesiunilor creștin în ceea ce privește mesianismul? Diferența este că ortodoxia a fost definită de sfinții părinți. Au fost mai muți sfinți părinți care prin

- asceză
- și nevoință

au ajuns să dobândească Duhul Sfânt și în acest sens să discearnă adevărul de minciună.[121]

Omul este o ființă ușor influențabilă și pentru aceasta de mai multe ori el a ajuns să fie unul care să fie influențat de viața din exterior. De multe ori profețiile din Vechiul Testament au părut pentru mai mulți mult prea vagi și prea generale. De ce să așteptăm un Mesia care să ne mântuiască de iad când noi avem atât de multe probleme în această lume? Iată că trebuie să știm că Mesia a fost unul care nu a venit expres pentru n scop politic sau național de importanță majoră pentru noi. Mesia a venit să certifice că există viață după moarte și din mai multe punct de vedere viața după moarte este mai importantă decât viața de aici. De ce? Fiindcă viața de aici este trecătoare pe când viața după moarte este veșnică.[122]

Se spune că mai de mult a fost o doamnă bogată care avea un fiu pe care îl iubea foarte mult.

- Fiul meu tu ești cel mai de preț lucru pentru mine.

---

[120]Petru Păcurariu, *Mesia* (Editura Eurostampa, 2015).

[121]Iisus a venit în această lume pentru a fi o mărturie că mântuirea este posibilă. Știm că Iisus a fost întrebat cine poate să se mântuiască? El a răspuns că: "cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu" (Luca 18, 27). Este adevărat că omul nu poate să se mântuiască. Aceasta fiindcă nu are cum omul care este o ființă ce ține de lumea căzută să ajungă să se restaureze pe sine prin propriile lui puteri. În secolul al XX-lea părintele Dumitru Stăniloae a venit și a spus că Iisus este un restaurator al omului. La fel ca un restaurator de picturi frumoase ei bine la fel și Iisus trebuie să știm că a ajuns să îl restaureze pe om și să ajungă să îi confere frumusețea inițială. Este adevărat că există foarte multă originalitate în descrierea părintelui Stăniloae a lui Iisus ca un restaurator al omului. Cu toții avem nevoie să fim restaurați, adică să ni se ierte păcatele pentru a ajunge să intrăm în rai.

[122]Ierotheos Vlahos, *Viața după moarte* (Editura Bunavestire, 2001).

- Să știi că și eu te iubesc mamă.
- Nici nu știi ce înseamnă tu pentru mine.
- Ce anume mamă?
- Tu însemni totul pentru mine.
- Chiar totul?
- Da. Totul.
- Mă bucur să știu asta.

Timpul a trecut și așa s-a făcut că copilul s-a îmbolnăvit.
- Vai dramul meu cum te simți?
- Rău mamă, rău de tot.
- Mi se rupe inima.

Au fost chemați cei mai buni doctori.
- Ce se poate face pentru fiul meu?
- Nu prea multe.
- Cum adică?
- Doamnă mi se frânge inima, dar trebuie să vă spun o veste rea.
- Ce veste rea?
- Nu știu cum să vă spun aceasta...
- Spuneți-mi vă rog.
- Sunteți sigură?
- Cum să nu.
- Doamnă, fiul dumneavoastră suferă de o boală incurabilă.
- Cum adică?
- Cum ați auzit.
- Și ce înseamnă aceasta?
- Înseamnă că nu mai are mult de trăit.
- Vai, Doamne de ce mi-ai dat acest lucru mie?
- Îmi pare rău doamnă.
- Chiar nu se poate face nimic pentru el?
- Am făcut tot ceea ce a fost omenește posibil.
- Și cât mai are de trăit fiul meu?
- O lună, poate câteva luni.

Mama a căzut într-o stare de depresie totală. I se părea că pământul i se mișcă sub picioare. Cât timp fiul a trăit a fost preocupată de ajutorul lui. A venit și ziua când fiul a murit. Ei bine din acea zi femeia și-a pierdut total pofta să mai trăiască. Viața nu mai avea nici un sens pentru ea. Se trezea târziu, se culca târziu, mânca foarte puțin, vorbea foarte puțin.
- Doamnă trebuie să vă reveniți, îi spunea slujnica lui.
- De ce să îmi revin?
- Fiindcă viața merge înainte.
- Tu nu înțelegi.
- Ce să înțeleg?
- Din momentul când fiul meu a murit viața nu mai are nici un sens pentru mine.
- Doamnă greșiți.
- Nu greșesc de loc.
- Faptul că trăiți înseamnă că Dumnezeu vrea să vă vedeți de viață.
- Eu nu mai am nici o viață după moartea fiului meu.

Totuși la insistențele slujnicei sale femeia a acceptat să vadă mai mulți doctori. I-au fost prescrise mai multe rețete și i-au fost date mai multe medicamente. Toate fără de nici un efect. Femeia pur și simplu și-a pierdut poată de a mai trăii. În cele din urmă a fost adus un doctor iscusit. După ce o consultă medicul a spus.
- Trebuie să vă prescriu o rețetă.
- Și chiar credeți că mă va ajuta?
- Cu siguranță.

Medicul a luat o bucată de hârtie și pe ea a scris doar atât:

- Fă un bine.

Femeia a citit rețeta ciudată și a rămas pe gânduri. La puțină vreme a venit slujnica ei.

- Doamnă vă rog să mă iertați că vă deranjez.
- Ce este?
- Ați putea să mă lăsați să plec azi mai repede acasă?
- De ce?
- Cumnatul meu a avut un accident.
- Ce accident?
- A căzut de pe acoperiș.
- Vai, cum se poate așa ceva?
- A vrut să înlocuiască o țiglă și s-a dezechilibrat și a căzut.
- Dar nu are soție care să vadă de el?
- Soția lui este și ea bolnavă greu.

Femeia a stat puțin pe gânduri după care și-a adus aminte de cuvintele medicului de pe ciudata rețetă: fă un bine.

- Vai cum să nu, poți să pleci.
- Doamnă nici nu știu cât de mult vă mulțumesc.
- Nici o problemă.

Ei bine, din acel moment se spune că femeia s-a schimbat. Ea a găsit un sens al vieții ei după moartea fiului ei: sensul de a face binele. În cele din urmă sănătatea i-a revenit la loc și la fel de bine și buna dispoziție.[123]

Ei bine la un anumit nivel această întâmplare ni se potrivește și nouă creștinilor ortodocși. De ce?

- noi suntem unii care nu L-am cunoscut pe Iisus ca apostolii,
- nu am fost contemporani cu Iisus,
- tot ceea ce știm despre Iisus este bin Biblie,
- știm că Iisus s-a înălțat cu trupul la cer.

Toate acestea sunt motive destul de adevărate care ne fac să ne dăm seama că în viața noastră creștin ortodoxă uneori putem să susțin un fel de hiatus. Am vrea ca Iisus să fie unul care să ne fie alături și să putem să Îl atingem. Ei bine nu avem această posibilitate. Pentru aceasta sunt mai mulți care sunt:

- dezamăgiți,
- și deznădăjduiți.

Totuși deși nu putem să Îl vedem pe Iisus în persoană trebuie să știm că El este alături de noi nevăzut.[124] ceea ce ne-a rămas ca moștenire de la Iisus a fost faptul că El a ajuns să fie unul care să fie cunoscut din faptul că avem credință. Sfinții creștin ortodocși atât de multă credință au avut că de mai multe ori au ajuns să facă minuni. Cum se poate ca deși Iisus să nu mai fie prezent trupește cu noi El totuși să ajungă să facă minuni? El face minuni pe măsura credinței pe care o avem în El. Devine evident că Iisus a făcut minuni prin mai mulți sfinți creștin ortodocși pentru a ne demonstra că El este alături de noi în mod nevăzut. Iisus a fost prezent trupește alături de apostoli și este prezent cu noi prin credință în El.[125]

Ceea ce am voit să demonstrăm prin faptul că am citat din profețiile pe care le-au făcut sfinții prooroci Isaia și Ieremia în Vechiul Testament este că ortodoxia nu este una care a ajuns să îl desprindă pe Iisus din contextul profețiilor ci mai mult a ajuns să Îl includă în ele. În acest sens un alt prooroc din Vechiul Testament care a profețit despre Iisus a fost Sfântul prooroc Daniel. Iată ce a spus el în acest sens: „am privit în vedenia de noapte, şi iată pe norii cerului venea cineva ca Fiul Omului şi El a înaintat până la Cel vechi de zile, şi a fost dus în faţa Lui. Şi Lui I s-a dat stăpânirea, slava şi împărăţia, şi toate popoarele, neamurile şi limbile Îi slujeau Lui. Stăpânirea Lui este veşnică, stăpânire care nu va trece, iar împărăţia Lui nu va fi nimicită niciodată.” (Daniel 7, 13-14). Prin urmare ce putem să înțelegem din această profeție despre Iisus?

1. El este Fiul Omului, adică se va naşte din om,
2. Lui i s-a dat stăpânirea, mărirea și împărăția,
3. Toate popoarele neamurile și limbile îi slujesc lui.
4. Stăpânirea lui este veşnică,

[123]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[124]Luigi Malantrucco, *Cum a murit de fapt Iisus?* (Sibiu, 2013).
[125]Marius Vasilieanu (coordinator), *Preotul ortodox în veacul XXI. Schițe pentru un portret* (București, 2019).

5. Împărăția lui nu se va nimicii niciodată.

Toate acestea sunt prin urmare lucruri care au ajuns să se împlinească în persoana lui Iisus. Iisus prin urmare nu a venit să abolească proorociile din Vechiul Testament ci a venit să le împlinească.[126]

Prin urmare tot ceea ce a fost profețit în Vechiul Testament a ajuns să fie împlinit în Noul Testament. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl nu a voit să îl lase pe om cum va să fie în întuneric total cu privire la venirea lui Mesia. Este evident că venirea lui Mesia fost un lucru ce a fost pregătit cu mai multe sute de ani înainte. Totuși, a existat un moment în Noul Testament pe care noi îl considerăm că este central în ceea ce privește mărturisirea că Iisus este Mesia și că creștinismul ortodox este adevăratul mesianism. Este momentul când apostolii întrebați de Iisus cine cred ei că este Iisus, Sfântul Petru a răspuns că el crede că Iisus este Mesia: "și venind Iisus în părțile Cezareii lui Filip, îi întreba pe ucenicii Săi, zicând: Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului? Iar ei au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci. Și le-a zis: Dar voi cine ziceți că sunt? Răspunzând Simon Petru a zis: Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu. Iar Iisus, răspunzând, i-a zis: Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri. Și Eu îți zic ție, că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri."(Matei 16, 13-19). Se știe că acest pasaj din Biblie a ajuns să fie răstălmăcit și să fie văzut de catolici ca unul care se referă la primatul papei peste restul episcopilor și patriarhilor creștini. Aceasta fiindcă este adevărat că miza mărturisirii lui Petru este extrem de mare. Catolicii sunt cei care văd în această mărturisire primatul lui Petru peste restul apostolilor, dar ceea ce trebuie să știm este că Sfântul Petru nu a făcut decât să mărturisească ceea ce toți apostolii credeau: că Iisus Hristos este Mesia cel care a fost proorocit după cum am putut vedea în Vechiul Testament. Prin urmare devine evident că trebuie să fim unii care să vedem lucrurile în sens creștin ortodox. Aceasta fiindcă nu trebuie să înțelegem că există:

- un mesianism catolic,
- un mesianism protestant
- și un mesianism neoprotestant.

Nu se poate să fie mai multe mesianism. Aceasta fiindcă după cum a existat un singur Mesia la fel de bine există un singur mesianism. Acest mesianism ajungem să îl trăim în Hristos. Este adevărat că în istorie oamenii au venit cu mai multe soluții mesianice la problemele lor. Așa se face că unii au susținut că

- independența economică,
- extazul sexual,
- sau utopiile politice

pot să fie unele care să ajungă să îl salveze pe om. Nimic mai eronat decât acest lucru. Ce poate să îl salveze pe om de răutatea eternă a diavolului? Fără doar și poate că numai puterea lui Iisus. Este bine să știm că în această lume omul se află între doi poli:

- bunătatea veșnică a lui Dumnezeu Tatăl,
- și răutatea veșnică a diavolului.

Aceasta fiindcă este bine să știm că nu sunt prea multe alternative la viața noastră. Sfântul Tofan al Niceei spunea destul de frumos în acest sens: "acesta e adevăratul paradis pregătit sfinților prin sfatul prehotărât / predestinat al lui Dumnezeu mai înainte de întemeierea lumii, și acesta e adevăratul Pom al Vieții: Cuvântul Dumnezeu-Om dat din Maica Domnului spre desfătare și viață veșnică și numit 'pom" din pricina trupului și "al vieții" din pricina Dumnezeirii unite cu el potrivit persoanei, și Care face vii toate."[127] Sfinții părinți ai creștinismului ortodox sunt cei care au ajuns să fie un fel de sistematizatori ai parametrilor mesianismului creștin ortodox. Aceasta fiindcă ei au fost unii care au ajuns să definească foarte bine ceea ce este și modul în care se manifestă mesianismul. Mesianismul este un lucru care nu poate să fie interpretat decât numai prin trăire. Sunt mulți care știu multe lucruri teoretice despre Iisus și despre ceea ce a învățat Iisus dar nu știu ceea ce este Iisus în sens practic. Nu trebuie să credem că dacă știm informatic mai multe lucruri despre Iisus ei bine în cele din urmă vom ajunge să ne rezumăm numai la atât. Sfinții părinți ne spun că și diavolii cred și se cutremură dar nu fac nici o faptă bună. Este posibil ca într-un anume fel credința să fie un lucru pur teoretic. Ceea ce ne spun sfinții părinți este că mesianismul creștin ortodox este unul practic. În ce constă el? În a face ceea ce ne-a învățat Iisus:

---

[126]Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos lumina lumii și îndumnezeitorul omului* (București, 1993).

[127]diac. Ioan I. Ica jr, *Maica Domnului - în teologia secolului XX și în spiritualitatea isihastă a secolului XIV: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei*, (Editura Deisis, Sibiu, 2008), p. 511.

- a hrănii pe cei flămânzi,
- a adăpa pe cei însetați,
- a îmbrăca pe cei goi,
- a cerceta pe cei care sunt bolnavi etc.

Toate aceste lucruri sunt unele care ne spun că nu ne folosește la mai nimic să știm lucruri teoretice despre Iisus fără să ajungem să punem în practică învățăturile Sale. Aceasta fiindcă și necreștinii știu de Iisus dar nu fac nimic să se apropie de El.[128]

Evident că sunt mulți în lumea noastră care sunt împotriva oricărei forme de mesianism. Aceasta fiindcă trebuie să știm că până și Iisus a ajuns să fie vândut de Iuda Iscarioteanul. Prin urmare unii sunt cei care susțin că de fapt mesianismul este numai o superstiție și un fel de credință vagă ce nu merită atenția noastră. Nu trebuie să ignorăm: Iisus a spus cât se poate de clar despre Sine că El este Mesia. Prin urmare cine ar vorbii despre sine lucruri pe care nu le-ar putea dovedii. Iisus și-a dovedit mesianitatea lui prin minunile pe care le-a făcut. Aceste minuni sunt unele care ne spun că:

1. Un Mesia adevărat trebuie să vină de la Dumnezeu,
2. Un Mesia adevărat este un slujitor al binelui,
3. Un Mesia adevărat își ia puterile de la Dumnezeu Tatăl,
4. Un Mesia adevărat este unul care ajunge să îl reconcilieze pe om cu Dumnezeu Tatăl.

Toate aceste lucruri sunt unele care pot să ne facă să înțelegem care este diferența dintre mesianismul creștin ortodox și restul de mesianism din lume. Sfântul Teofan al Niceei spunea: "așa cum nimeni nu poate să vină la Tatăl decât numai prin Fiul (Ioan 14, 6), tot așa nici la Fiul, Care e Izvorul natural al Duhului Sfânt, din Care vine toată procurarea celor bune, nimeni nu poate să vină decât prin Mama Lui, care e partea dinăuntrul catapetesmei, sfânta sfintelor, din care Dumnezeu vorbește cu toată firea creată."[129]

Mesianismul după cum am putut vedea a fost de mai multe ori contrafăcut și la el de bine a fost falsificat. Aceasta fiindcă sunt mulți care orbiți de:

- mândrie
- și slavă deșartă

Ajung să considere că tot ceea ce contează este să dobândească cât mai multă faimă. A fi un Mesia înseamnă să ai toată lumea la picioare. Ei bine lumea nu poate în nici un fel să ajung să se mântuiască pe sine. Crezul central al creștinismului și al iudaismului este să omul pentru a ajunge în raiul din care au fost izgoniți protopărinții noștri Adam și Eva are nevoie de un mântuitor. După cum am spus acest mântuitor a fost promis de Dumnezeu încă din primele zile ale umanității. Căzut în păcat omul putea ajunge să se damneze veșnic. Totuși, Dumnezeu Tatăl este Cel care a mai dat o șansă umanității.[130]

Poate Iisus să mântuiască întreaga umanitate? Ei bine minunile Lui sunt unele care ne spun că El poate să mântuiască toată umanitatea. Totuși, pentru a se mântui umanitatea trebuie să pășească pe calea binelui. Aceasta fiindcă nu se poate în nici un fel se separăm noțiunea de Mesia de noțiunea de bine. Ele sunt două noțiuni care se presupun reciproc și nu trebuie să le separăm una de alta. Ceea ce se poate vedea este că sunt mai mulți care sunt de părere că de fapt noțiunea de Mesia este una mai vastă și nu trebuie să o reducem numai la conținutul ei creștin ortodox. Sunt unii care cred că se poate vorbii de un:

- Mesia catolic,
- un Mesia luteran.
- un Mesia calvin,
- un Mesia baptist,
- un Mesia greco-catolic,
- un Mesia iehovist etc.

Aceasta fiindcă toate aceste mesianisme nu sunt nimic mai mult decât părți din Mesianismul esențial al lui Iisus. Nimic mai greșit decât acest lucru. Este greșit să gândim așa fiindcă trebuie să știm că Mesia a fost numai Unul: Domnul Iisus Hristos. Prin urmare este bine să știm că nu trebuie să avem mai multe concepții eronate despre Mesia. Ortodoxia și creștinismul ortodox când vorbește de Mesia și de experiența Lui se bazează pe sfinții părinți. Sfinții părinți au fost unii care prin sfințenie au ajuns să cunoască marile adevăruri despre Mesia.

[128]Ioan Ică jr, Germano Marani, *Gândirea socială a Bisericii* (Sibiu, 2002).
[129]diac. Ioan I. Ica jr, *Maica Domnului - în teologia secolului XX și în spiritualitatea isihastă a secolului XIV: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei*, (Editura Deisis, Sibiu, 2008), p. 510.
[130]Radu Teodorescu, *Iisus Hristos Mântuitorul șansa umanității* (Cugir, 2017).

Mai apoi ei ni le-au făcut cunoscute şi nouă. "Însuşi Dumnezeu se face alt Adam, Acelaşi şi Creator şi creat, şi aşa din El iese această a doua creaţie care oferă existenţa fericită la întreagă creaţie veche făcută deja în Hristos creaţie nouă [Ga 6, 15]. De aceea, cel ce S-a plăsmuit pe Sine Însuşi Adam nou şi Creatorul lui Însuşi, dând mai întâi subzistenţă în vremea prehotărâtă din veacuri Fecioarei ca unui pământ şi luând din ea cu mâna Sa creatoare - Duhul Sfânt -trupul ei ca pe o ţărână, S-a făcut în forma noastră, fără ca formării şi plăsmuirii Lui să-i premeargă cumva vreo plăcere sau voinţă carnală."[131]

După cum putem să constatăm Sfântul Teofan al Niceei vorbeşte cât se poate de clar despre faptul că Iisus este Mesia fiindcă El este un Nou Adam. Ce vrea să însemne expresia că Hristos este un nou Adam? Vrea să spună că Hristos este Cel care pentru a ajunge să Îl mântuiască pe om a ajuns să își asume natura umană. Natura umană a căzut de la Dumnezeu Tatăl prin păcat. Iată cum prin Hristos lucrurile ajung să se restaureze după cum ne spunea părintele Dumitru Stăniloae în secolul al XX-lea. Cu toții avem nevoie să fim restaurați la starea inițială în care am fost în rai. Ei bine acest proces al restaurării omului începe în această viață și va ajunge să se termine în viața de apoi. Sfântul Ioan din Kronstadt era cât se poate de convingător când spunea: "din pricina păcatului, omul piere fără contenire şi are nevoie de un Mântuitor statornic, de fiecare zi. Acesta este Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Roagă-te de mântuire, din lăuntrul tău, numai Lui, fă-o cu credinţă vie, limpede văzătoare şi Acela te va mântui. Aşa m-a mântuit şi pe mine în chip minunat, de mai multe ori. Mântuirea pe care am primit-o a fost tot atât de vădită ca şi cum m-aş fi găsit în temniţă şi mi-ar fi venit un izbăvitor să mă scoată de acolo." Ceea ce se poate remarca este faptul că sfinții părinții au fost unii care au văzut în Hristos pe Mesia este că omul este o ființă slabă și care în lupta cu păcatul de cele mai multe or ajunge să fie înfrânt. Concepția creștin ortodoxă despre mesianism este una care ne spune că Hristos a venit și pentru a îi da omului mai multă putere și a ajunge să îl întărească în lupta lui cu păcatul. Iată de ce trebuie să știm că păcatul în sine nu poate să fie biruit numai de puterea omului. De ce? Fiindcă păcatul este unul care vine de la diavol și puterile omului sunt infinit mai mici decât puterile diavolului. Așa se face că omul are nevoie de un aliat împotriva puterilor diavolului. Sfântul Ioan Teologul a fost cât se poate de clar în acest sens când a spus că Hristos a venit în această lume "ca să strice lucrurile diavolului" (1 Ioan 1, 3).

Lumea noastră este una care pe parcursul istoriei și-a creat mai multe mesianisme:

- mesianisme naționale,
- mesianisme politice,
- mesianisme economice,
- mesianisme artistice,
- mesianisme științifice,
- mesianisme culturale.

Toate acestea au fost unele care au voit să de sens vieții omului într-o lume care de mai multe ori părea că nu are nici un sens. Ei bine creștinismul ortodox spune că:

- Hristos este sensul vieții noastre,
- Hristos este Cel care creează sensuri în viața noastră.

În acest sens gânditorul ortodox Valeriu Gafencu spunea destul de inspirat: "spiritul și viziunea materialismului ateu pervertesc toate valorile, căci le pun în serviciul egoismului și tiraniei. Este dovada că valorile umane nu sunt absolute prin ele însele, ci prețuiesc în funcție de duhul, sensul și măsura în care sunt folosite. Numai în Hristos totul e adevărat, bun și folositor. În afara Lui, totul este dezastru."[132] Toate mesianismele pe care le-a creat omul pe parcursul istoriei sunt nişte falsuri. Aceasta fiindcă ele nu au putut să ajungă să îl mântuiască pe om. Sunt mulți care cred că nu avem nevoie de un Mesia care să fie afară din această lume ci avem nevoie de un Mesia care să fie existent în această lume. Ei bine de fapt chiar acest lucru l-a făcut Hristos. Ca unul prin care s-a făcut lumea Hristos a fost afară din lume. Totuși, din iubire de om Hristos a intrat în lume și în acest mod a reușit să confere mântuirea lumii și omului. În acest sens tot gânditorul ortodox Valeriu Gafanecu spunea: "Hristos este prezent de-a pururi și pretutindeni în istorie, în mod mistic, tainic și prin conștiința și lucrarea credincioșilor."[133]

Se spune că împăratul Alexandru Macedon avea un cunoscut pe om distins.

- Să știi că eu te admir destul de mult, i-a spus Alexandru într-o zi.

---

[131]diac. Ioan I. Ica jr, *Maica Domnului - în teologia secolului XX și în spiritualitatea isihastă a secolului XIV: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei*, (Editura Deisis, Sibiu, 2008), p. 496.

[132]Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos. Document pentru o lume nouă*, (Ediția 2, Editura Bonifaciu, Bacău, 2012), p. 493.

[133]Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos. Document pentru o lume nouă*, Ediția 2, (Editura Bonifaciu, Bacău, 2012), p. 500.

- De ce?
- Fiindcă eşti un om cu principii.
- Ei ca mine mai sunt mulți alții.
- Nu despre ei este vorba.
- Dar despre cine?
- Despre tine.
- Chiar credeți asta?
- Dacă nu aş fi crezut de ce ți-aş fi spus-o.
- Vă mulțumesc mult majestate.
- Plăcerea este de partea mea.
- Este plăcut casă ştii că eşti prețuit de propriul împărat.
- Să ştii că pentru loialitatea ta va venii vremea să mă recompensez față de tine.
- Nu este nevoie majestate.
- Ba, eu cred că este nevoie.
- Bine cum credeți.

Timpul a trecut și după mai multe bătălii câștigate în cele din urmă Alexandru l-a chemat pe distinsul cetățean.

- Bine ai venit.
- Bine v-am găsit majestate.
- Știi de ce te-am chemat aici?
- Nu. De ce?
- Fiindcă a venit vremea să mă țin de promisiune.
- Ce promisiune?
- Că îți voi răsplătii loialitatea mea față de mine.
- A, acea promisiune.
- Da.
- Și ce aveți în minte?
- M-am gândit să îți ofer un oraș.
- Un oraș?
- Da un oraș.
- Adică cum?
- Te voi face stăpân peste un oraș mare și frumos.
- Nu este prea mult?
- Eh, la cât am cucerit eu, nu.
- Aha, înțeleg.
- Ce faci accepți?

Distinsul cetățean a stat pe gânduri după care a spus:

- Stăpâne, aceasta nu se potriveşte cu norocul meu.
- Eu nu caut ceeace ţi se cuvine să primeşti, — îi zise regele, — ci ce ţi se cuvine să-ţi dau.[134]

Ce ne spune întâmplarea de mai sus care a avut loc în realitate?

1. Că una este ceea ce credem noi că ni se cuvine,
2. Că alta este ceea ce crede Dumnezeu Tatăl că ni se cuvine.

Aceasta fiindcă este bine să știm că omul este o ființă autonomă și care poate să gândească pentru sine ceea ce vrea de la Dumnezeu. Sunt mulți dintre noi care vrem multe lucruri de la Dumnezeu Tatăl.

1. Vrem bani și averi multe,
2. Vrem faimă și celebritate,
3. Vrem lux și desfătări,
4. Vrem o viață fără de nici un fel de problemă,
5. Vrem ca totul să ne meargă strună în viața noastră.

[134]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

De cele mai multe ori însă aceste lucruri nu vin peste noi şi dacă o fac vin numai parţial. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că una sunt judecăţile lui Dumnezeu Tatăl și alta sunt judecățile noastre.[135]

După cum am spus trebuie să ştim că judecăţile lui Dumnezeu Tatăl nu sunt de cele mai multe ori la fel cu judecările noastre. Sfântul apostol Pavel spunea cât se poate de frumos în acest sens: "O, advance bogăţiei, înţelepciunii și științei lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt judecăţile Lui și cât de neînțelese sunt căile Lui! Și în adevăr, „cine a cunoscut gândul Domnului? Sau cine a fost sfetnicul Lui? Cine I-a dat ceva întâi, ca să aibă de primit înapoi?" Din El, prin El și pentru El sunt toate lucrurile. A Lui să fie slava în veci! Amin." (Romani 11, 33-66). Prin urmare este bine să ştim că una credem noi despre mesianism și alta este ceea ce gândește Dumnezeu Tatăl despre mesianism. Cine s-ar fi gândit:

1. Că Mesia se va naşte în staul de animale,
2. Că va fi sărac,
3. Să își va alege apostoli dintre oameni simpli (pescari),
4. Că va fi extrem de smerit,
5. Că va fi judecat de romani?

Toate aceste lucruri sunt unele care ne spun că trebuie să ne bazăm mai mult pe judecăţile lui Dumnezeu decât pe judecăţile noastre când vine vorba de mesianism. Am putut vedea că în istoria ei au fost mulţi care nu au fost mulţumiţi de modul în care Dumnezeu Tatăl a ajuns să conceapă mesianismul. Aşa se face că mai mulţi au ajuns să își creeze mesianisme naţionale și la fel de bine să susțină aceste mesianisme ca fiind adevăratele mesianisme. Noi trebuie să avem mai multă încredere în Dumnezeu Tatăl decât în noi înșine. De ce? Fiindcă noi suntem oameni supuşi:

- greşelii
- și păcatului

iar Dumnezeu Tatăl nu este. Prin urmare trebuie să știm să discernem lucrurile. Cu cât avem mai multă credință și încredere în Dumnezeu Tatăl cu atât mai mult în cele din urmă vom ajunge să nu greşim în problema mesianismului. Regretatul părinte Ioan Iovan din Recea România spunea destul de inspirat într-una din predicile sale: "Eu m-am hotărât să îl iubesc pe Hristos și potirul Lui, Că dacă îl am pe El în brațe (şi nu vreau numai să Îl am eu, vi-L dau și vouă) vi-L recomand, să știți... sănătoși, bolnavi, cum ați fi... Hristos este sănătatea noastră, este puterea noastră, este viața noastră, este sfârșitul nostru. Amin!" Prin urmare ce trebuie să fie Hristos pentru noi?

1. Sănătatea noastră,
2. Puterea noastră,
3. Viața noastră,
4. Sfârșitul nostru.

Toate acestea fiindcă după cum am spus Hristos este Sensul suprem al vieții omului. De ce? Fiindcă El este Mesia sau mai bine spus alesul Domnului.[136]

Ceea ce trebuie să ştim şi ceea ce trebuie să fim conştienţi este că mesianismul creştin ortodox este nu numai cel adevărat dar la fel de bine este unul care ajunge să fie trăit şi experimentat prin ceea ce se poate de denumii ca smerenie. Nu se poate vorbii de mesianism creştin ortodox fără de smerenie. Deşi sunt mai mulţi care vor să susţină că de fapt mesianismul nu are nimic de a face cu smerenia ei bine mai toţi sfinţii Bisericii Creştin Ortodoxe au fost unii care au ajuns să experimenteze mesianismul prin smerenie. Aceasta fiindcă mesianismul este un lucru care ajunge să fie definit de smerenie. Sunt mai multe mesianisme în zilele noastre şi nu numai care susţin că de fapt nu este nevoie de nici o smerenie. Cum să ajungi să cucereşti lumea prin smerenie? Ceea ce trebuie să ştim este că este smerenia cea care ne face să ne vedem pe noi înşine aşa cum suntem noi: fiinţe limitate şi neputincioase. Când omul nu are smerenie adevărul este că el se vede pe sine mai bun decât toţi şi decât toate. Ori realitatea este cu totul alta: în Adam şi Eva cu toţii suntem nişte fiinţe căzute. Sfântul apostol Pavel a exprimat momentan smerenia mesianică a lui Hristos pe care trebuie şi noi să o avem: "gândul acesta să fie în voi care era şi în Hristos Iisus, Care, Dumnezeu fiind în chip, n-a socotit o ştirbire a fi El întocmai cu Dumnezeu, Ci S-a deşertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, şi la înfăţişare aflându-Se ca un om, -a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte pe cruce.Pentru aceea, şi Dumnezeu L-a preaînălţat şi I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; Ca

[135]Radu Teodorescu, *Dumnezeu Tatăl pe înțelesul tuturor* (Cugir, 2019).
[136]Sfântul Ioan din Kronstadt, *Viața mea în Hristos* (București, 2005).

întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de dedesubt. Şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl.” (Filipeni 2, 5-11). Aceasta ne spune că mesianismul creştin ortodox este unul smerit (kenotic). Prin smerenie Hristos a ajuns să ne câștige mântuirea și să devină Mesia al nostru.[137]

CONCLUZII

Premiza de bază a cărții de față este că pe lângă mesianismul creştin ortodox care este și cel adevărat din cele mai vechi timpuri dar mai ales în zilele noastre au apărut mai multe mesianisme noi sau mai bine spus mesianisme naționale care sunt un fel de credință că un anumit popor este atât de bun că până și Dumnezeu Tatăl trebuie să recunoască acest lucru. Acest mesianism național trebuie să știm că este destul de periculos. Este periculos fiindcă el este una care se bazează pe mândrie. De mai multe ori auzim în zilele noastre expresii de genul:

- mândria de a fi chinez,
- mândria de a fi american,
- mândria de a fi german,
- mândria de a fi englez,
- mândria de a fi francez etc.

Toate aceste mândrii sunt de fapt un fel se manifestare a mesianismului național. Am voit să arătăm în aceste rânduri că aceste mesianism național este unul care susține că trebuie să vedem un lucru rău. De ce este mesianismul național un lucru rău? Fiindcă el este discriminatoriu. Cum este mesianismul național un lucru care discriminează?

1. Noi suntem mai buni ca restul,
2. Noi suntem mai capabili ca restul,
3. Nu noi suntem ca restul,
4. Noi avem cele mai bune condiții de viață,
5. Avem cei mai capabili intelectuali,
6. Avem cele mai bine instituții de stat.

La fel de bine ceea ce am voit în aceste rânduri să evidențiem este faptul că mesianismul național este un lucru care poate să fie politic sau nu poate să fie politic. Am spus că evreii de la timpul lui Iisus așteptat un Mesia politic. Ei bine ce fel de Mesia așteaptă creştinii ortodocși? Mai bine spus trebuie să spunem că creştinii ortodocși sunt unii care îl re-așteaptă pe Mesia. Aceasta fiindcă Iisus a prezis că El va revenii pentru a doua oară la sfârșitul lumii. Prin urmare se poate spune că în timp ce evreii încă așteaptă prima venire a lui Mesia, ei bine creştinii ortodocși așteaptă a doua venire a lui Mesia. Mesianismul național după cum am spus este un lucru care nu mai ține cont de mai multe lucruri:

- poziția geografică,
- demografie,
- limbă și cultură,
- așezarea pe glob.

Sunt unii care sunt convinși să popoarele lor sunt fără doar și poate un fel de popoare speciale ale lui Dumnezeu Tatăl și indiferent ce ar face ele rău sau bine Dumnezeu Tatăl va ajunge să le binecuvânteze. Sfântul Talasie Libianul era cât se poate de clar în ceea ce privește mândria: "ca să înlături mândria, trebue să te rogi cu lacrimi, să nu disprețuiești pe nimeni și să primești necazurile cele fără de voie."[138] Este posibil ca noi la un anumit moment dat al vieții noastre să fim cât se poate de contaminați de mândrie. Uneori ne dăm seama de acest lucru numai după ce am fost infectați de mândrie. Ce trebuie să facem pentru a scăpa de mândrie după Sfântul Talasie Libianul?

1. Să ne rugăm cu lacrimi,
2. Să nu disprețuim pe nimeni,
3. Să primim necazurile cele fără de voie.

---

[137]Florin Toader Tomoioagă, *Taina chenozei în teologia ortodoxă a secolului al XX-lea* (Iași, 2015).
[138]*Filocalia*, vol. 4, (Editura Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948), p. 29.

Toate acestea fiindcă este bine să ştim că mesianismul național este unul triumfător. Am văzut că mai toți marii dictatori și tirani ai lumii au fost:

- orgolioși,
- s-au văzut pe sine mai presus de restul,
- au avut dreptul de dispune de viața și de moartea supușilor lui,
- au avut un fel de menire mesianică în lume.[139]

După cum putem să ne dăm seama mândria este un lucru care este destul de subtil. Este destul de subtilă fiindcă este bine să ştim că ea este un păcat care:

- sufletesc,
- spiritual în cele din urmă.

Iată cum trebuie să ştim că trebuie să ne facem mai multe procese de conştiinţă dacă voim să ajungem să scăpăm de mândrie. Ceea ce unii nu pot să înțeleagă este faptul că mândria poate să se instaleze într-un om la nivel de persoană dar se poate vorbii de o mândrie colectivă sau mai bine spus de o mândrei națională? Sunt mai mulți oameni politici care sunt fermi convinși că mândria națională trebuie să fie cultivată în mod sistematic. Aceasta fiindcă cetățeanul trebuie să se simtă cumva mândru că face parte dintr-o anumită țară. Aşa se naşte ceea ce am putea denumii ca mândria națională. Ei bine apoteoza acestei mândrii naționale poate ajunge la mesianism. Noi suntem poporul ales indiferent dacă Dumnezeu Tatăl este de acord cu asta sau nu. Ce are de făcut restul lumii?

1. Să se plece nouă,
2. Să ne recunoască drept cei mai buni din lume,
3. Să ne urmeze,
4. Să ne imite modul de viață,
5. Să ne recunoască supremația,
6. Să ne recunoască superioritatea.

Toate aceste lucruri sunt unele care sunt proprii mesianismului național. Iată de ce am spus că mesianismul național este:

- periculos,
- amenințare.

Cu privire la mândria proprie Sfântul Paisie Aghioritul era cât se poate de clar: "războiul trupesc firesc se retrage cu postul, privegherea, rugăciunea, dar numai atunci când nu există mândrie."[140]

Totuși trebuie să știm că acest principiu poate să fie aplicat parțial și în ceea ce privește mesianismul național. Prin urmare cum putem să combatem mesianismul național?

1. Prostul,
2. Privegherea,
3. Rugăciunea.

Aceste lucruri sunt unele care ne fac să fim mai aproape de ceea ce este sensul și exprimarea combaterii mesianismului național. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că mesianismul național este la un anumit nivel o manifestare a unei mari naivități. Este o mare naivitate să crezi că eşti alesul lui Dumnezeu Tatăl în timp ce în realitate nu eşti. Totuşi, am putut vedea că sunt foarte mulți care se consideră că ei sunt oameni și popoare care sunt alese de Dumnezeu Tatăl. Să nu uităm că în antichitate mai toate popoarele se vedeau pe sine ca alese de zei. Ei bine Dumnezeu Tatăl a binevoit să îi aleagă numai pe evrei care erau un popor obscur din orientul îndepărtat. Este bine să ne dăm seama că Dumnezeu Tatăl poate să fie unul care în nici un fel să nu ajunge să ne urmeze voia noastră proprie sau mai bine spus voia națională. Au fost și unii extremiști care au susținut că de fapt poporul și națiunea sunt mai presus de Dumnezeu Tatăl. Nu este o astfel de judecată eronată? Fără doar și poate că da. Nu avem cum să punem națiunea și poporul mai presus de Dumnezeu. Trebuie să fim oameni realiști și să nu ajungem să confundăm lucrurile. Aceasta fiindcă sunt mulți care ne spun că mândria nu este un păcat ci din contră ea este un lucru care poate să fie la fel de bine un fel de mod de viață. Se poate ca mândria să ajungă un mod de viață? Dacă este să ne uităm la marile popoarele ale lumii fără doar și poate că vom putea vedea că pentru unii orgoliul este extrem de mare. Este extrem de mare fiindcă acest lucru este ceea ce se poate spune ca trebuie să fim mult mai atenți cu mândria și orgoliul național care este cauza la mai multe războaie și conflicte

[139]Tymothy Snyder, *On tyranny: twenty lessons from the twenieth century* (Tom Duggan Books, 2017).

[140]Cuviosul Paisie Aghioritul, *Părinți Aghioriți Flori din Grădina Maicii Domnului*, (Editura Evanghelismos, București, 2004), p. 156.

militare. Sfântul Marcu Ascetul a fost cât se poate de concludent cât a spus: "cel ce face binele şi caută răsplată, nu slujeşte lui Dumnezeu, ci voii sale."[141]

Ceea ce mai mulți mari duhovnici au putut să remarce este că:

1. Mândria este una care ne face să trăim într-o lume imaginară,
2. Smerenia ne face să vedem realitatea aşa cum este ea.

Cum ajunge mândria să ne facă să trăim într-o lume imaginară? Ei bine poporul mesianic este unul care tinde să își vadă numai calitățile şi uită cu desăvârşire că are și multe defecte. Ceea ce se poate vedea mai ales în zilele noastre este că omul ajunge să uite de Dumnezeu Tatăl dacă națiunea lui prosperă. Din ce în ce mai mulți sunt cei care susțin că de fapt națiunea lor nu trebuie să fie recunoscătoare lui Dumnezeu Tatăl fiindcă este bine să ştim că tot ceea ce realizat națiunea este de fapt numai meritul ei. După cum am putut vedea mesianismul sovietic a fost unul care a susținut că ateismul este adevărul şi că poporul sovietic nu poate să fie decât unul ateu. Iată de ce este bine să știm că ateismul este un fapt care poate la fel de bine să se confunde cu mesianismul național. Părintele Nicolae Steinhardt era cât se poate de concludent când a spus că: "succesele nu ne sunt date spre a ne înfoia în pene, ca în mantiile statuilor, ci pentru a le transforma în dragoste, în dezvoltare şi în dăruire pentru cei din jur." Ei bine sunt mai multe popoare care fiindcă au ajuns să aibă unele succese în:

- economie,
- cultură,
- civilizație,
- viața socială,

mai toate aceste popoare sunt unele care susțin că ele sunt unele care sunt mai presus de Dumnezeu Tatăl. Iată de ce este bine să ştim că nu trebuie în nici un fel să confundăm lucrurile. Puterea lui Dumnezeu Tatăl este infinit mai mare decât puterea unei țări sau a unei supra-puteri lumeşti. Ceea ce putem remarca este că sunt din ce în ce mai multe țări care sunt obsedate de putere:

- putere politică,
- putere economică,
- putere financiară,
- putere socială,
- putere de convingere,
- putere legislativă,
- putere constituțională.

Setea de putere este una care fără doar şi poate că duce la mesianismul național. Este un sentiment plăcut să știi că poți da ordine altor state sau țări decât să ajungi să iei ordine. Sfântul Marcu Ascetul spunea cât se poate de clar că: "nu te face ucenic al celui ce se laudă pe sine, ca nu cumva, în loc de smerita cugetare, să înveți mândria."[142]

Sfinții părinți ai creştinismului ortodox adevărul este că au ajuns să combată foarte bine mândria dar în nici un fel nu au ajuns să combată mesianismul național. De ce? Fiindcă ei nu fost preocupați de problemele esențiale și au fost unele care au ajuns să susțină că trebuie să fim unii care să vedem lucrurile cu discernământ. Adevărul este că sunt și state mai puțin dezvoltare care ar avea nevoie să lucreze mai mult la stima de sine. Cei mici de cele mai multe ori sunt modeşti în timp ce cei mari şi puternici sunt unii care sunt orgolioşi şi mândrii. Totuşi trebuie să ştim că mândria este un lucru care de cele mai multe ori nu a dat rezultate în ceea ce priveşte națiunea. De ce? Fiindcă mândria națiunii a ajuns să fie una care s-a manifestat prin ceea ce se poate spune ca

- dorința de dominare,
- războiul.

Prin urmare trebuie să ştim că mândria este păcatul principal al diavolului şi care ajunge ca foarte uşor să ajungă să se infiltreze și în viața noastră personală sau viața noastră națională. Este bine să avem ochii deschiși și să ne dăm seama de acest fapt. Nu trebuie să fim oameni are să credem că mândria națională nu este una care poate să aibă consecința rele. "Cel ce se conduce după o dreptate omenească este plin de sine, de aroganță, de orbire; se predică pe sine, își face publicitate, își trâmbițează faptele sale "bune" fără să țină deloc seama de avertismentul Domnului (Matei 6, 1-18). El răspunde cu ură şi cu răzbunare celor ce cutează să-şi deschidă gura pentru a se

---

[141]Pr. Dr. Dumitru Stăniloae, *Filocalia*, vol. I, Ediția 2, (Editura Institutul de Arte Grafice "Dacia Traiană", Sibiu, 1947), p. 253.

[142]Pr. Dr. Dumitru Stăniloae, *Filocalia*, vol. I, Ediția 2, Editura Institutul de Arte Grafice "Dacia Traiană", (Sibiu, 1947), p. 231, Despre legea duhovnicească, în 200 de capete, nr. 10.

opune într-o manieră întemeiată şi bine intenţionată "dreptăţii" sale. El se simte foarte îndreptăţit să primească recompense pământeşti şi cereşti."[143]

Se spune că împăratul roman Titus discuta odată cu apropiații ei.

- Știți voi ce m-a făcut pe mine împărat?
- Virtuțile?
- Nu.
- Calitățile personale?
- Nu.
- Frumusețea ta?
- Nici aceasta?
- Atunci ce?
- Este vorba de un principiu.
- Ce principiu?
- Este un principiu simplu.
- Care anume?
- Eu mi-am luat angajamentul ca nimeni după ce s-a întâlnit cu mine să nu plece trist.
- Asta așa este majestate.
- Este cheia succesului meu ca împărat.

Ziua a trecut și în cele din urmă împăratul a luat cina cu curtenii lui. În timp cinei Titus era trist și tăcut.

- Majestate dacă nu vă supărați, a început un curtean.
- Ce este?
- Părți că sunteți supărat.
- Doar ți se pare.
- Sunteți sigur?
- Da. De ce?
- Nu ați spus nici un cuvânt în tot timpul cinei.
- Nu?
- Nu. De obicei sunteți vesel la cină.
- Tu chiar vrei să știi de ce sunt trist?
- Deci recunoașteți că sunteți trist.
- Da. Fiindcă văd că ești insistent da, răspunsul este da, sunt trist.
- Dar de ce majestate?
- Dintr-un motiv foarte simplu.
- Ce motiv?
- Ziua de azi a fost o zi pierdută.
- Cum să fie pierdută majestate?
- Da, îți spun că a fost pierdută.
- Dar ați făcut atât de multe lucruri aici la curte majestate.
- Au fost doar maimuțăreli de împărat.
- Dar de ce spuneți că ziua de azi a fost pierdută?
- Fiindcă în ziua de azi nu am avut ocazia să fac un bine la nimeni.
- Hahaha...acum înțeleg majestate.
- Mă bucur.
- Majestate să știți că sunteți un suveran de excepție.
- Poate, dar ziua de zi este tot a zi pierdută pentru mine.[144]

Trebuie să știm că împăratul Titus a fost păgân dar după cum ne spunea Sfântul Pavel păgânii care nu au lege din fire fac ale legii. Este bine să știm că o țară nu este definită pe sine din cât de mesianică a ajuns sau la fel de bine din cât de multă faimă a ajuns să obțină ci mai mult de faptul dacă a ajuns să facă binele. Cei mai mulți dintre noi când facem binele suntem unii care așteptăm să ni se ridice osanale și chiar să ni se facă statui. Ei bine trebuie să știm că toate aceste lucruri sunt unele care în nici un fel nu pot să ne definească. Nu pot să ne definească fiindcă binele este cel care trebuie să ne definească. Mândria este un lucru ce ajunge să ne centreze

[143]Sfântul Ignatie Briancianinov, *Fărâmiturile ospățului*, (Editura Episcopia Ortodoxa Româna, Alba Iulia, 1996), p. 18.
[144]Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

numai pe sine. De mai multe ori popoarele din mândrie ajung să se centreze numai pe sine și să nu fie atente la popoarele din jur. Iată că este bine să ştim că trebuie să fim unii care să ajungem să îi vedem pe cei din jur fiindcă în acest mod în cele din urmă ne vom realiza pe noi a persoane sau ca națiune. Popoarele mesianice sunt unele egoiste și sunt unele care sunt centrate numai pe sine și se văd numai pe sine. Ei bine poporul smerit este un popor care are ochii deschiși și ajunge să îi vadă și pe cei din jur. Trebuie să ne deschidem ochii și să vedem și pe cei din jurul nostru. Aceasta fiindcă după cum am spus mândria este:

- centrată pe sine,
- egoistă.

"Acela care are părere înaltă despre sine rămâne în ceața mândriei şi nu are nici sănătate duhovnicească, nici vizibilitate, de aceea nu poate vedea darurile celuilalt."[145] Așa se face că poporul egoist și care este centrat pe sine este unul care nu mai ține cont de cei din jur. Aceasta fiindcă trebuie să ne dăm seama că nu trebuie să fim unii care să ajungem să vedem pe semenii noştri ca fraţi. Un sfânt creştin ortodox spunea că: fratele nostru este viața noastră. Ei bine pentru poporul mesianic din zilele noastre fratele lui poporul din jur este un posibil duşman ce trebuie să fie anihilat. Popoarele mesianice ajung să trăiască cu un fel de paranoia față de popoarele din jur. Vedem cum ele de multe ori sunt dominate de:

- materialism,
- setea de putere,
- lăcomia după bani și averi,
- lupta pentru supremație militară,
- lupta pentru supremație financiară etc.

Toate aceste lucruri sunt cât se poate de anomalice. Iată de ce este bine să ştim că mesianismul creştin ortodox nu este unul care s-a manifestat numai în cadrul unui anumit popor creştin ortodox. Știm că sunt mai multe popoare creştin ortodoxe care sunt cu toate parte din mesianismul creştin ortodox:

- Grecia,
- Bulgaria,
- Serbia,
- România,
- Ucraina,
- Bielorusia etc.

Toate aceste lucruri sunt unele care ne spun că mesianismul creştin ortodox este unul transnațional și nu este unul care s-a mărginit pe sine numai la un singur popor. Aceasta fiindcă toate aceste popoare sunt unele care sunt dominate de un ideal mesianic comun: iubirea față de Domnul Iisus Hristos. Sfântul Ioan Damaschin spunea destul de bine: "lăcomia pântecelui e stinsă prin înfrânare; curvia, prin dorul dumnezeesc și prin dorința bunurilor viitoare; iubirea de argint, prin compătimirea celor săraci; mânia, prin dragostea față de toți și prin bunătate; întristarea lumească, prin bucuria duhovnicească; trândăvia, prin răbdare, străruință și mulțumire către Dumnezeu; slava deșartă, prin lucrearea ascunsă a poruncilor și prin rugăciunea neîncetată întru zdrobirea inimii; mândria, prin aceea că nu judecăm și nu disprețuim pe nimeni, cum a făcut fariseul, ci ne socotim pe noi ca pe cei mai de pe urmă dintre toți."[146]

Ei bine trebuie să ştim că ortodoxia nu a ajuns să predice un mesianism care să fie cumva cât se poate de străin de om şi de voile lui imediate. Iisus nu a stat undeva la o distanță augustă față de om în timp ce el era torturat și posedat de diavol ci Iisus a venit în carne și trup și L-a mântuit pe om. Prin urmare raportat la Iisus trebuie să ştim că ştim că orice mesianism național este mai multe decât orice un pseudo-mesianism. Este un pseudo-mesianism fiindcă el este unul care ajunge să nu mai vadă care este miza reală a lucrurilor. Nu avem nevoie de un Mesia care:

- să ne facă economia să funcționeze,
- să ne rezolve problemele sociale,
- să ne mărească salariile,
- să ne facă o armată puternică,
- să ne facă mândrii de națiunea și etnia noastră etc.

[145] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Patimi și virtuți, Cuvinte duhovnicești* vol. V, (Editura Evanghelismos, București, 2007), p. 65.
[146] *Filocalia*, vol. 4, Editura Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948, p. 192.

Aceasta fiindcă după cum am spus planul pe care a venit Iisus în această lume a fost unul spiritual: scopul a fost de a ne mântui de diavol și de iad. Iată cum am spus că Iisus este șansa noastră mesianică de a scăpa de iad. Deși sunt mai mulți care contestă acest fapt este bine să știm că scopul lui Iisus și a venirii Lui în această lume a fost pentru binele nostru: pentru mântuirea noastră. Iată de ce Iisus nu este numit numai Mesia ci la fel de bine și Mântuitorul. Funcția lui Iisus și a venirii lui în lumea a fost să ne ofere viața veșnică pe care Adam și Eva au pierdut-o în rai. Este evident că nu trebuie să confundăm lucrurile. Sunt mulți care susțin că mândria națională în sine nu este un lucru rău. Nu este un lucru rău atâta vreme cât:

1. este dublată de credința în Hristos,
2. nu ne face ostili față de frații noștri de alte naționalități.

Ei bine dacă ne vom uita în jur vom vedea că acest lucru nu prea are loc. Cele mai multe națiuni care cultivă mândria ajung la război. Această carte și-a propus să analizeze una dintre cele mai subtile patimi: mândria și modul cum ea ajunge să se manifeste la nivel de națiuni. Părintele Paisie Olaru spunea destul de inpsirat: "Aşadar, omul slab la minte şi încrezut pentru toate cele ce i se par nu după planul lui se supără, se mânie, se tulbură, cârteşte şi nu primeşte chiar de ar fi de folos. Omul încrezut şi mândru se prinde de o craca uscată şi nu ştie că sfatul mai multora este sfatul lui Dumnezeu."[147]

[147]Ieroschimonah Paisie Olaru, *Dă-le, Doamne, un colţişor de rai! Chipuri de monahi care au trecut la Domnul*, (Editura Trinitas, 2005), pp. 166-167.